

M P T 2 0 2 0

**A TÁRSASÁGRÓL
JÁRVÁNY IDEJÉN**
*A Magyar Pedagógiai Társaság
2020. évi évkönyve*

A TÁRSASÁGRÓL JÁRVÁNY IDEJÉN

A Magyar Pedagógiai Társaság 2020. évi évkönyve

Szerkesztőbizottság:
BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS, FÁBRY BÉLA,
KISSNÉ BERNHARDT RENÁTA MUDRI ZSUZSA, VILLÁNYI GYÖRGYNÉ,
TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Olasószerkesztő:
MUDRI ZSUZSA

ISSN 2786-1031
HU ISSN 2786-1031

Felelős kiadó:
A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG ELNÖKE
Kiadó: Magyar Pedagógiai Társaság ©2021
<http://pedagogiai-tarsasag.hu/>

AZ EGYES FEJEZETEKET ÍRTÁK ÉS A KÖTETET ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK

ACZÉL ANNA	KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA
ANGYALFINÉ VARGA JULIANNA	KRISTON-VÍZI JÓZSEF
BALÁZS MÁRIA	LAMPERT BÁLINT
BENEDEK ANDRÁS	MAKAI ÉVA
BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS	MALATYINSZKI SZILÁRD
CSANIGA ANDREA	MOLNÁR GYÖRGY
CZAKÓ KÁLMÁN	MUDRI ZSUZSA
DARÓCZY ÁGNES	MUNKÁCSY KATALIN
DRÁVICZKI SÁNDOR	NAGY ÁDÁM
FÁBRY BÉLA	NAGY PÉTERNÉ
FÁBRY ILONA	PÁLMAI ZITA
FAZEKAS IDA	RÉVÉSZ GYÖRGY
FEKETÉNE SZABÓ ÉVA	SCHINDLER RÓZSA
GÁL FERENC	SZABÓNÉ MARLOK JÚLIA
GALUSKA LÁSZLÓ PÁL	TÓTH PÉTER
GŐSI VIKTÓRIA	TORGYIK JUDIT
JUHÁSZ ÁGNES	TRENCSÉNYI LÁSZLÓ
KALÓZ ZSÓKA (LACE LADY)	TÖLGYESI JÓZSEF
KAPOSI JÓZSEF	TURCSIK KATALIN
KATTEIN-PORNÓI RITA	VARGÁNÉ FÓNAGY ERZSÉBET
KISNÉ BERNHARDT RENÁTA	VILLÁNYI GYÖRGYNÉ JUTKA

Tartalomjegyzék

Előszó	7
--------	---

I. FEJEZET A TÁRSASÁG ÉLETE 2020-BAN

Lakmuszpapír (egy felmérés tanulságai)	13
Állásfoglalás a Nemzeti alaptanterv 2020. évi módosításáról	17
A Magyar Pedagógiai Társaság Elnöksége a járványhelyzetben megvalósuló ún. „digitális oktatás” helyzetéről	18
A Magyar Pedagógiai Társaság elemzése a 2020. évi érettségi és szakmai vizsgák megszervezéséről a koronavírus járvány alatt	19
A Magyar Pedagógiai Társaság középiskolai ad hoc munkacsoportjának következtetései	22
Szokatlan szeptember	25
A koronavírus miatt elmaradt küldöttgyűlés dokumentumai	28
Őszi Szakmai Kollégium: a korai iskolaelhagyásról	30
Vezetői Kollégium online ülése	32
Szakosztályi ajánlások, állásfoglalások	36
Nyílt levél az iskolaórségről	37
18. Staféta-tábor	39
A Világjátéknaphoz kapcsolódó „V. Játsszunk Mindannyian!” események összegzése	40
Emlékév Kiss Áron tiszteletére	41
Díjak, kitüntetések	43
Veszteségeink	52
Jelentősebb összejövetelek összefoglalói	62
Centenárium ürügyén a „vagonlakók gyerekeiről”	68
„The Futures of Education” – kerekasztal a nevelés jövőjéről	80

II. FEJEZET SZERVEZETI EGYSÉGEK TEVÉKENYSÉGEI 2020-BAN

SZAKOSZTÁLYOK

Didaktikai Szakosztály	82
Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztály	84
Családpedagógiai Szakosztály	86

Felnőttképzési Szakosztály	86
Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság	88
Kalokagathia Szakosztály	90
Kerekgedei Makó Pál Matematikatanári Szakosztály	97
Kisgyermeknevelési Szakosztály	99
Konduktív Pedagógiai Szakosztály	102
Kőbányai Senior Mentor Program Szakosztály	104
Megelőzési Szakosztály	105
Neveléstörténeti Szakosztály	106
Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály	107
Pályaorientációs Szakosztály	108
Szakképzési Kollégium	111
Színes Húrok Szakosztály	114
Tanulókör Szakosztály	115
TAGOZATOK	
Bács-Kiskun Megyei Tagozat	117
Békés Megyei Tagozat	118
Északnyugat-magyarországi Tagozat	119
Hajdú-Bihar Megyei Tagozat	121
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tagozat	121
Közép-magyarországi Tagozat	124
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozat	125
Veszprém Megyei Tagozat	125

III. FEJEZET
A TÁRSASÁG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL
MEGJELENT FOLYÓIRATOK, KÖTETEK. 2020-BAN

Az „ÚPSZ STORY”	127
A KISGYERMEK szakmai folyóirat 2020 évi értékelője	129
Tanulmánykötet a prevencióról	131
100 év története – a pedagógiában, egy családban, egy testnevelő tanárnő – Dr. Kerekes Istvánné, Lottyka életén keresztül	132
Tanító emberség	133
Gondolataim a Mi hatvanasok című kötet olvasását követően, azaz személyes vallomás a múltról, a közös múltunkról – az írások kapcsán	135
Személyes vallomás egy könyvről	137
Adalékok a gyermeki jogok Magyarországi történetéhez	141
Melléklet	143
A küldöttgyűlés jegyzőkönyve	143

Előszó

FÁBRY BÉLA

Harmadik éve adjuk közre a Magyar Pedagógiai Társaság éves tevékenységének eredményeit összefoglaló kötetünket. Azt tapasztaltuk a korábbi köteteinkkel, hogy nem csak a Társaság tagjai, hanem szakmánk számos képviselője, szervezete igazolta vissza a kezdeményezés fontosságát, hasznát. Ennek kapcsán két élményemet idézem fel.

A múlt század második felében élt egyik meghatározó pedagógus egyénisége, Loránd Ferenc olykor kevés sikerrel kecsegtető pedagógiai vállalkozásba kezdett. Egy ízben, a 90-es évek elején úgy fogalmazott, *„a ma kérdése az, hogy milyen kudarcot vállaljunk”*. *Vissza-visszatérő gondolata volt ennek kapcsán, hogy lehet, a kortárs szakma nem fogadja be a kezdeményezést, de neki önmagához következetesnek kell lennie, és ezt a következetességet a későbbi korok, ha ennek nyoma van, – fogalmazott optimistán –, visszaigazolja”*. Ez jutott eszembe akkor is, amikor néhány éve a Társaság iratállományát, már amit a sokszori költözés után meg tudtunk őrizni, egy furgonnyi dokumentumot, átadtunk a Magyar Állami Levéltárnak. Hálásan köszönték, kutató munkájuk nélkülözhetetlen anyagát látták a sokdoboznyi iratban. Talán e kötettel, ahogy a korábbiakkal és talán a későbbiekkel is, segíteni tudjuk mindazok munkáját, akik kíváncsiak arra, hogy a magyar pedagógia legnagyobb hagyományú szervezete hogyan működött az utóbbi évtizedek legkülönösebb évében, 2020-ban.

Mert 2020 szokatlan, minden korábbi időhöz képest új helyzetet jelentett mindenkinek szerte a világban, idehaza, és a Magyar Pedagógiai Társaság életében is. Világjárvány, COVID-19. Ez nyomta rá a bélyegét erre az esztendőre. Az év elején még csak aggódva figyeltük a távoli vidékről érkező híreket, februárban már a közelünkben érkeztek megdöbbenő képek tudósítások, március közepétől Magyarországon is megjelent az eddig ismeretlen vírus. Leállt az élet. Azt gondoltuk, talán a korlátozások, a védekezés eredményes lesz, és ősszel visszatérhet az élet a megszokott kerékvágásba. Nem így történt. A tavaszi „első hullám” után ősszel még erőteljesebben, vírus-mutánsok megjelenésével érkezett a járvány „második hulláma”.

Nem erre készültünk. Társaságunk szervezésével januárban megalakult a Kiss Áron Emlékév Emlékbizottsága, s impozáns, Játékpedagógia Szakosztályunk közreműködését magába foglalóan nemzetközi konferenciát is tartalmazó éves programot állított össze. Nemzetközi konferenciát tervezett a Szakképzési Kollégium is. E programba illeszkedett volna az Összehasonlító Pedagógia Szakosztály és a megújulásra készülő Felsőoktatási Szakosztály programja is. Sajnos mindkét eseményt el kellett halasztani. Nemzetközi együttműködésbe kapcsolódott be viszont a Felnőttképzési Szakosztály. Egy UNESCO-kutatás magyarországi programjában vállaltak szerepet. A Közép-magyarországi Tagozat vezetője Gál Ferenc aktivitása eredményeként készültünk a Staféta Táborra is, új helyszínt, a Taksonyi Zöld Sziget tábort megtalálva. Villányi Jutka, a korábbi sikerekre építve számított a Világjátékhoz kapcsolódó játéknapi egyre bővülő körű szervezésére. A Felnőttképzési Szakosztály is folytatni szándékozott a hagyományt, az *Ünnepnapok az Életen Át Tartó Tanulásért* című országos eseménysorozatot. Számos szervezeti egységünk – szakosztályunk, tagozatunk – fogalmazott meg az év eleji Vezetői Kollégiumra készülve olyan terveket, melyek a szakosztály/tagozat tagjainak érdeklődésén túl is odafigyelésre adtak alapot. Természetesen készültünk a szervezeti eseményekre is. Közhasznú szervezetként az éves, a beszámolókat megvitató és elfogadó küldöttgyűlésre, melynek napirendjén a Társaság stratégiai programjának szervezeti vita utáni elfogadása is szerepelt. Ahogy az is természetesen szerepelt terveink között, hogy a küldöttgyűlés nyilvánossága előtt köszöntjük a 2020. év Ádám György Érdemérem díjazottjait is.

A járványhelyzet, a bevezetett korlátozások, melyek életünk védelmét szolgálták, s melyek az egész ország működését alapjaiban érintették, alaposan átírták a mi terveinket is. Igyekeztünk ehhez az új helyzethez alkalmazkodni. Ahogy az iskolai munka gyakorlata távolléti módra váltott, mi is elkezdtük az új helyzet új gyakorlatát kialakítani. A kötetben számos szervezeti egység éves munkájáról szóló beszámoló szerepel, amelyekből látszik, ez sikerült. Nem tudtuk minden tervünket úgy megvalósítani, ahogy azt eredetileg terveztük, de a Társaság élt, aktivitást mutatott, és a stratégiában megfogalmazott értékörző, értékközvetítő és értékteremtő küldetését az adott körülmények között teljesítette. Kötetünkben is több helyen utalunk arra, hogy a társasági élet minden eseményéről, szervezeti egységeink szakmai programjairól és a szervezeti eseményekről részletes tájékoztatást adtunk közre honlapunkon (www.pedagogiai-tarsasg.hu) és a közösségi nyilvánosság leglátogatottabb felületén, facebook-csoportunkban is (<https://www.facebook.com/groups/246553428812891>). Ahogy igyekeztünk a szervezeti követelményeknek is megfelelni. Igaz, harmadik nekifutásra, online megszervezett küldöttgyűlésünkön az eredetileg vállalt ügyeinknek csak egy részét tudtuk

megbeszélni. Kötetünkben ennek eredménye, beleértve az Ádám Érdemérem díjazottjait, és méltatásuk is, megtalálható. Megnyugtató volt a résztvevők létszáma és egyértelmű, egyhangú támogatása az elnökség törekvései iránt.

Sajnos volt több olyan szervezeti egységünk, amelyiknek munkáját a járványhelyzet ellehetetlenítette. Leginkább érintett a Kőbányai Senior-Mentor Szakosztály, amelynek tagjai közvetlenül gyermekekkel foglalkoznak, ők nem tudtak foglalkozásokat szervezni. Az eleven találkozó elengedhetetlen eleme a Hagyományismeret Szakosztálynak, a járvány bénította meg őket is. A Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szakosztály szerencsésebb helyzetben volt, hiszen a közösség pedagógus tagjai jobbra tanítványaikkal együtt élhették át az új feladatokat kívánó heteket. Bár a szakosztály életében a komoly feladatot egy pályázati munka jelentette, mely az általuk kialakított gyakorlat tapasztalatait adta tovább képzés formájában, több helyszínen. Ugyancsak egy szerencsés pillanatot „fogott ki” a Gyermekérdések Szakosztálya – Korczak munkabizottság. A Trianon-évforduló kapcsán igen tartalmas, az évkönyvben ismertetett beszélgetést szervezett Csóti Csaba történész közreműködésével a 100 év előtti háborús időszak menekült gyermekeiről, az ún. „vagonlakókról.”

Heves megyei Tagozatunk, lévén az egyetemi oktatás is átállt távolléti munkára, nem vállalhatott kontakt-programokat. Nehezítette a helyzetet, hogy a szakosztály elnöke, Bodosi Béla eredményes munkásság után lemondott. Hosszú évek – évtizedek! – sikeres, eredményes munkája utána a Neveléslélektani Szakosztályunk sem tudott megbirkózni az új helyzettel, a szakosztály elnöke, Demeter Katalin is társasági munkájának befejezését jelentette be. Sajátos tevékenységet vállaló szervezeti egységünk, a Szókincháló Szakosztály is váltott. Turcsik Viktor elnök arról tájékoztatta az elnökséget, hogy a továbbiakban a Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szakosztály keretein belül folytatják a munkát. Mindhármuknak köszönettel tartozunk azért, hogy szakmai munkájuk – és magánéletük – mellett a civil aktivitás szervezeteként a Magyar Pedagógiai Társaságban dolgoztak.

A következő oldalon az MPT honlap első oldalának fényképe látható, valamint a honlap látogatottságának, havi használatának értékei olvashatóak.

HÍREK
BEMUTATKOZÁS
DOKUMENTUMOK
TESTÜLETEK
SZERVEZETI EGYSÉGEK
ROVATOK
KRÓNIKA
KIADVÁNYOK
TAGSÁGI VISZONY LÉTESÍTÉSE
ELÉRHETŐSÉGEK

Közelgő események

MÁR 15.00
5 Szakmai Kollégium

MÁR 14.00 - 16.00
10 „Tesztek és kérdőívek a pályatanácsadásban”

[View More](#)

BEMUTATKOZÁS

Bemutatózás
Introduction
Einführung

DOKUMENTUMOK

Alapszabály
Adatkezelési Tájékoztató

TESTÜLETEK

Felügyelő Bizottság
Küldöttgyűlés
Elnökség
Szakképzési Kollégium
Szakmai Kollégium
Vezetői Kollégium
UPSZ Szerkesztői Bizottság

SZERVEZETI EGYSÉGEK

KÖSZÖNTŐ

„Csak az olvassa versem, ki ismer engem és szeret” – írta a költő közismert és közkedvelt versében. A versorrról (is) szól, hogy az üzenet küldője megvlogathatja olvasóit. Ez az alaphelyzet nagyon megváltozott a XXI. századra. A nyilvánosság igénye, mint demokratikus vívmány megteremtette magának azt a technikát is, mely bárki számára hozzáférhetővé teszi az információkat.

[OLVASSA TÖVÁBB...](#)

TÁJÉKOZTATÓ

A Magyar Pedagógia Társaság megújult honlapjának kettős célja van:

- tájékoztatni a nagy hagyományú civil szervezet tagjait és rokonszenvezőit – bizonyos esetekben vitapartnereit – a társaság műhelyeiben zajló tevékenységeikről, e műhelyekben kialakuló álláspontokról, véleményekről.
- a társaság tagjait és rokonszenvezőit – bizonyos esetekben vitapartnereit – bevonni a széles értelemben vett hazai és nemzetközi pedagógia (gyakorlat és tudományos reflexiók) különböző irányzatai közötti diskurzusba.

[OLVASSA TÖVÁBB...](#)

HÍREK

NEM KATEGORIZÁLT

1981-2021 – 130

ADMIN • 2021. FEBRUÁR 27.

Kelemen Elemér – Értelmiség és modernizáció

[OLVASSA TÖVÁBB...](#)

DIGITÁLIS GYERMEKEK FEJLESZTÉSÉRT SZAKOSZTÁLY

NEM KATEGORIZÁLT

MOTIVÁLTAN MOTIVÁLNI

ADMIN • 2021. FEBRUÁR 26.

A motiválás lehetőségei az írott nyelvi zavarral küzdő kamaszokkal való munkában Szakmai program a Logopédia Európai Napja alkalmából Az előadások, a kisfilm és az...

[OLVASSA TÖVÁBB...](#)

YOUTUBE

Youtube

TAGSÁGI VISZONY LÉTESÍTÉSE

A belépési nyilatkozat kitöltéséhez kattintson ide!

ROVATOK

Abszolút pedagógusok
Atipikus fejlődés
Eletypálya-tanácsadás – Állásfoglalások, dokumentumok
Eletypálya-tanácsadás – Hírek, konferencianyagok
Felnőttképzés
Kisgyermeknevelés
Mozgás és matematika
Nemzetközi jó gyakorlatok
Szakképzés
Szókincszháló

KRÓNIKA

Állásfoglalások
Díjazottjaink
Ádám György Erdemérem díjazottjai
Jelen évek az MPT-ben

1. TÁBLÁZAT Az MPT honlap forgalmi adatai 2020-ban
(<http://pedagogiai-tarsasag.hu/>)

Hónap	Egyedi látogató	Látogatások száma	Oldalak	Találatok	Adatmennyiség
jan.20	1,425	2,076	6,902	12,946	306.58 MB
febr.20	1,04	1,525	5,741	11,657	261.82 MB
márc.20	1,114	1,876	6,725	12,266	386.57 MB
ápr.20	982	1,962	7,429	11,05	274.24 MB
máj.20	1,099	2,272	8,241	11,99	293.57 MB
jún.20	858	1,693	7,731	10,434	240.35 MB
júl.20	845	1,621	7,515	11,264	604.61 MB
aug.20	699	1,233	6,386	9,292	1.31 GB
szept.20	629	1,204	5,741	9,346	2.47 GB
okt.20	653	1,269	25,149	28,819	2.60 GB

Hónap	Egyedi látogató	Látogatások száma	Oldalak	Találatok	Adatmennyiség
nov.20	576	1,448	9,847	13,095	801.34 MB
dec.20	807	1,771	9,526	12,731	589.22 MB
Összesen	10,727	19,95	106,933	154,89	10.05 GB

Több szervezeti egységünk sikeresen alkalmazkodott az új helyzethez. Nem sikerült a tervezett programokat úgy megvalósítani, ahogy azokat eredetileg körvonalazták, de mégis, a szakmai-közéleti nyilvánosságban e programok nem csak megjelentek, hanem visszhangot is kiváltottak. Ilyenek voltak a Pályaorientációs Szakosztály online programjai is, melyek a a szakosztály YouTube csatornáján is megtalálhatóak. https://www.youtube.com/channel/UCg3ToecI-1hJBL_tCa9rXz-w 2020-ban a Társaság YT csatornája is elindult; <https://www.youtube.com/channel/UCby2VTDvXnseL6Nz8aTFe0Q> . Folytatta tudományos mércével is mérhető munkáját új kötet megjelentetésével a Megelőzési Szakosztály. Kötetünkben ennek nyomai is megtalálhatóak. Új elnökkel – Kattein-Pornói Rita – új lendületet vett a Neveléstörténeti Szakosztály, mely több programot is szervezett. Érdekes programmal mutatkozott be az elmúlt év végén, a neveléssel direkter foglalkozó szervezeti egységek integrációja eredményeként létrejött Kalokagathia Szakosztály. Sikeresnek bizonyult a Staféta Tábor is, mérsékeltbb részvétellel, tartalmilag értékes eredménnyel valósult meg a Játéknapp, az Ünnepnapok az Életen Át Tartó Tanulásért programsorozat is. Kötetünkben a megvalósított programok hírei megtalálhatóak. Akik tudtak, tehettek-tettek valamit, azok beszámolóit híven tükrözi az évkönyv.

Magyar Pedagógiai Társaság

👁 Nyilvános csoport · 2,7 E tag

+ Meghívás

Leírás **Beszélgetés** Szobák Témák Tagok Események Média Fájlok

*A fenti képen a Társaság honlapjának egyik oldala látszik.
A fénykép a 2020-as Staféta táborban készült Taksonyban.*

Társaságunk, vállalt küldetésének, a stratégiában megfogalmazott vállalásnak megfelelően megszólalt a nevelésügyet érintő kérdésekben is. Nem tehetjük meg, hogy a magyar társadalom egyik legfontosabb, a jövőt alapjaiban befolyásoló, a hivatalos, állami szöveghasználathoz alkalmazkodva, „nemzeti ügyhöz” ne szóljunk hozzá, ne reflektáljuk a kormányzati kezdeményezésekre, azon folyamatokra, melyek generációk sorsát határozzák meg. Korábbi évek tapasztalata, hogy a döntéshozók nem fordítanak figyelmet a szakmai szervezetek véleményére. Ez felvetette az „érdemes?” kérdését. „Igen!”, adtuk meg a választ. Loránd Ferencet idézve, önmagunk miatt is, a későbbi korok kutatóinak üzenve is. Ha csak ennyit van módunk tenni e viszonyok közepette – szakmailag megalapozott konstruktív kritikánkat megfogalmazni – ezt meg tesszük. E munka dokumentumai is megtalálhatók kötetünkben. Nem rajtunk múlott, hogy válaszokat csak egyetlen kérdésben kaptunk – az állampolgári jogok biztosától.

Szakmai Kollégiumunk tavaszi programját is el kellett halasztani. Ősszel, távolléti módban tartottuk meg a programot a korai iskolaelhagyásról, lemorzsolódásról, a felzárkózás, felzárkóztatás esélyéről. A téma, tekintettel a magyar oktatási rendszer egyik legjellemzőbb sajátosságára, a korai és a szülők társadalmi státuszához erősen kötődő szelektivitásra nem csak fontos, hanem időszerű is volt. A program vitaindító előadásait K. Nagy Emese és Török Balázs tartották.

Sikeres évet zártunk?

Nem túlzás azt mondani: igen, sikeres évet zártunk. A szokatlan körülmények közepette Társaságunk nem csak megőrizte működőképességét, hanem az új helyzethez alkalmazkodva új színekkel gazdagította a társaság-történetet, és ami ennél fontosabb, a mai magyar nevelésügyi közéletet is.

Köszönet illeti mindazokat, akik e munkában feladatot vállaltak.

*A Társaság programjain készült, a honlapról letölthető videófelvételek.
A Társaság YT csatornáján elérhető előadások.*

A TÁRSASÁG ÉLETE 2020-BAN

Lakmuszpapír (egy felmérés tanulságai)

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Az MPT 1800 tagja kapta meg az elnökség kérdőívét, melynek adatait a stratégia vitája során kívánt a testület felhasználni. A decemberben megküldött üzenet nem keltett nagy visszhangot. Február közepéig 49 ív érkezett vissza. (Ezután kísérletet tett az elnökség a kérdőív online-változatának közzétételére: ennek adatai még nem ismertek.)

Félszáz kérdőívből messzemenő tanulságokat levonni hiú ábránd, dilettantizmus. Mégse tekintsük papírkosárba valónak. Valamit – túl a válaszadási hajlandóság mögött igazán nem könnyen kiszámítható attitűdök beclésén – mégis csak jelentenek ezek az adatok. Lássuk csak!

A válaszolók közül 34-en hölgyek, a 15-en férfiak. Ez az arány inkább tükrözi a felsőoktatásban, tanügyigazgatásban szereplők arányát, mint a közoktatását. Fontos adatunk mindenhez, hogy a válaszolók több mint fele (27 fő) töltötte be 60 évét, mondhatni az MPT különösen aktív, mozgósítható bázisa ebből a korosztályból való (ráadásul 15-en túl vannak a 70 éven is). E generációk szocializáltsága jelent egyszerre szervezeti fegyelmet és elkötelezettséget is. A „túloldalon” olyan ifjú tagtársunk, aki vette a fáradságot, mindössze egy fő akadt. Ennek a válaszadási arálynak előnye, hogy erőteljesen támaszkodnak a válaszolók hosszú életútjukra, hosszú „közös útjukra” a társasággal – 31 fő jelezte, hogy legalább 30 éves tapasztalatuk alapján nyilatkoznak. Ám e hosszú út újabb szociometriai nehézséget is jelent, hiszen többen 3-4 pedagógusszerepet is felsorolnak, sokan járták meg az utat közoktatástól a felsőoktatásig. Mindenesetre 25 fő tanítói, tanári életútról (pályarészletről) adott számot, 18-an szereztek felsőoktatásban tapasztalatot, 11 fő óvodapedagógusként azonosítja magát. Ehhez képest a *más* pedagógusi szerepek képviselői (szociális munkás, támogató szakember, pályaválasztási tanácsadó, ifjúsági vezető, döntéshozó, gyermekkulturális szakember, ifjúságvédelmi szakember, vezető, felügyelő-tanácsadó, szerkesztő,

felnőttképző pálya 1-3 fővel képviselteti magát a mintában; a kutatók és a fejlesztő/gyógypedagógusok képviseltek még ennél nagyobb számot. Munkahelyeik lényegében ezen arányokat tükrözik. Tekintve, hogy a hosszú életúttal bíró tagtársak valósággal végijárták a pálya grádicsait, így a közoktatás munkahelyei magasabb számban jelennek meg (14 általános iskola, 12 középiskola, 12 felsőoktatási intézmény, a többi megjelenítése elenyésző).

Ebből a nézőpontból értékelhetjük a „mai MPT”-t és a „jövőbeli MPT”-t jellemző értékek választását. A minta mértékének megfelelően 15 választást már jelentősnek tekinthetünk. Így a „mai MPT” vallott értékeinek rangsorának „élcsoportja” a következő:

<i>hagyomány</i> 23	<i>értékközvetítés</i> 22
<i>közösség</i> 18	<i>tudás</i> 17
<i>kapcsolat</i> 17	<i>együttműködés</i> 15

A rangsor alján a digitális térbeliség /0/, szinergia /1/, kiválóság /2/, bizalom /2/, hírnév /3/, multikulturalitás /3/ áll. Ez az önkép megfelel a Stratégia jellemzésének: a *hagyomány* és *értékközvetítés* ereje, kovásza, a *tudás* és a *kapcsolatok* hite magyarázza a válaszoló „veteránok” társasági hűségét. Önkritikusabb ennél jövőképük, bizonyos kifejezések „affektív szemantikája” bizonyára motívuma volt választásuknak. Az *értékközvetítés* értéke még nőtt is (22), erősödött az *innováció* (18), a *professzionális* igénye dinamikusan erősödött, mint a változási igények kulcsszava (17). A többi – a zárt szótárból álló kifejezés/érték választása a jövőképben erőteljesebben szóródott. Ez igaz akkor is, ha a *kreativitás* értéke 5-ről 12-re nőtt a realitás és vágyak dimenziójában, úgyszintén a *professzionális* nő (3-17-re); 0-ról 5-re nőtt a *digitális térbeliség* igénye, míg a *tudás* abszolutizálása 17-ről 8-ra csökken, ugyanígy a *közösség* is (18 – 7), még nagyobb a *hagyomány* értékének „zuhanása” (23-6). Stabilitást „magas hőfokon” az *együttműködés* értéke jelent (15-13), sőt az *értékközvetítés* (22-24). Óvatos következtetés: a társaság vezetése biztatást kap a válaszolóktól a *hagyományörző* karakter és a *tudás* értékeinek visszafogására, a szervezet *professzionális* és a *digitális térbeliség* fokozására tett lépések nyerne batorítást – még az „értékek őrzőitől”, nagy idők tanúitól is.

A „jövőkép” értékei rangsorának „élbolya”:

<i>értékközvetítés</i> 24	<i>innováció</i> 18	<i>professzionális</i> 17
---------------------------	---------------------	---------------------------

E megállapítások „tesztje” volt a következő kérdés. 9 válaszvariáció súlyát ítélték meg a válaszolók¹.

¹ Az instrukció szerint a legnagyobb egyetértést kellett a legkisebb számmal kifejezni. Így alakult ki az „első csoportban” az 1-es értéket meghaladó, de a 2-est el nem érő egyetértési lépték, míg az utolsó sor (a nemzetközi segítség esélye) éri el a távolságtartásnak átlagosan legnagyobb – esetünkben 3 – pontját. (4 és 5 átlag nem mutatkozott.)

Az MPT szakmai közösséget jelent. 78
Az MPT hazai gyakorlati közösség. 94
Az MPT gyakorlatias eseményeket kínál. 95

Az MPT-ben való részvételem segített abban, hogy a saját tanári munkámat javítsam. 104

Az MPT lehetőséget kínál arra, hogy intézményem falain túl, a tágabb közösségben is elismerést szerezzek. 105

Az MPT-ben való részvételem segített abban, hogy a kutatói munkámat javítsam. 117

Az MPT révén jobban megértettem a szakpolitikai kérdéseket. 112

Az MPT tagságom miatt jobb szakember lehetek. 132

Az MPT-nek köszönhetően partnereket találtam, hazai és nemzetközi projektekhez. 153

A rangsor a „kemény mag” ’altruista’ elkötelezettségének tanúsítványa. A személyes „haszon” motívuma hátrébb sorol.

A „tagdíj befizetésének érdemességére” utaló itemek „versenyében” az alábbiak az eredmények:

A választások közül kiemelkedő itemek:

Rendszeres tematikus elektronikus hírösszefoglalók.

A Magyar Pedagógiai Társasághoz kapcsolódó jó hírnév.

A Magyar Pedagógia Társaság tagjaként egy nagy történelmi hagyományokkal rendelkező aktív szakmai közösség tagja vagyok.

A „közepes” értékhez jutó itemek:

A hazai szinten tevékenykedő kollégákat bevonó szakmai hálózatépítési lehetőségekhez való hozzáférés.

Hozzáférék az MPT kiadásában / közreműködésével megjelenő szakkönyvekhez, újságokhoz

Elenyésző számú választást kaptak az „alacsonyabb” értékekkel is:

Konferencia-részvétel kedvezményes részvételi díjjal.

Elektronikus konferencia-kiadványokhoz való ingyenes hozzáférés.

Az EU-s projektekbe való bekapcsolódás és/vagy azok eredményeihez való hozzáférés.

Annak lehetősége, hogy az intézményi híreket az MPT hírösszefoglalóiban bemutathatom.

A rangsor korrelál a korábbi jelzésekkel: a magas presztízsű egyesület tagsága értékeként is megjelenik, s a válaszolók „realista” (óvatos) elképzelései az elektronikus hírösszefoglalókig terjednek.

Végül: milyen irányban javasoltak a válaszolók expanziót? E válaszok különös sajátossága az is, hogy benne olyan szakterületek is megjelentek, mely területek adataink szerint ma is aktívak (felnőttoktatás – 16, gyermekvédelem – 11; kisgyermeknevelés – 9; szakképzés – 8.) Valósággal új, meghódítandó területek:

- pedagógiai sajtó, média 20,
- felsőoktatás, kutatás 16¹,
- pedagógiai szakszolgálatok, nevelési tanácsadók 13,
- közművelődés, gyermekkultúra 11.

Még erőteljesebb a gyakorló közoktatásban dolgozó szakemberek megnyerését igénylő szándék: általános iskola 15; gimnázium 8; gyógypedagógia/fejlesztő pedagógia 7.

A „bónusz” nyitott kérdések körében az alábbi, egyedi, de megfontolandó javaslatok születtek:

- bátrabb és gyakoribb állásfoglalások igénye,
- megjelenés a továbbképzési piacon²,
- egyensúly őrzése,
- több vidéki programot,
- publikációs lehetőségek nyitottsága,
- nyugdíjas programok³,
- szakmaközi kapcsolatépítés (más egyesületekkel),
- intenzívebb kapcsolat határon túli magyar pedagógusszervezetekkel,
- bátrabb IKT használat,
- a „próbarendszerre” emlékeztető civil szimbolikus elismerés fiatal pedagógusoknak,
- több foglalkozás a nemzetiségekkel,
- az ÁMK-eszme képviselője.

¹ A jelenség nyilvánvalóan utalás arra, hogy Felsőoktatási szakosztályunk létszámát tekintve tán a legnagyobb, meghaladja a 100-at, működése ugyanakkor évek óta kritikus, elhúzódó vezetési válság sújtja.

² 3-4 egybehangzó javaslat

³ Megjegyzendő, hogy a hagyományos „jubilánkszünet” év végi ünnepség látogatottsága a valóságban csökkenő.

Állásfoglalás a Nemzeti alaptanterv 2020. évi módosításáról

A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG ELNÖKSÉGE

A Magyar Pedagógiai Társaság a Csépe Valéria nevével jelzett NAT-dokumentummal kapcsolatban, annak értékeiről és bírálendő elemeiről 2018. szeptember 30-án fogalmazta meg véleményét. (lásd: <https://pedagogiai-tarsasag.hu/az-mpt-elnoksege-atal.../>) Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a NAT készítésének eljárására, „vitájára”, és bevezetése előkészítésére vonatkozó akkor megfogalmazott kritikánk a most közzétett dokumentum kapcsán is aktuális. Sem a jelen NAT-változat elkészítése, sem a kész változat szakmai vitája, sem a tervezett bevezetési eljárás nem felel meg a demokratikus és szakszerű oktatásirányítás minimális elvárásának sem. Az iskolák osztálytermi munkáját meghatározó, titokban, a szakmai nyilvánosság teljesen mellőzésével készített NAT, a szakmai szervezeteknek hozzászólást nem engedő eljárás nincs összhangban az iskolai nevelés társadalmi konszenzust elváró kormányzati felfogásával, ezzel ellehetleníti a nemzeti alaptanterv nemzeti támogatottságának kialakulását.

A 2020. február 1-én késő este közzétett NAT részletes elemzésétől most eltekintünk. A tantárgypedagógia civil szakmai szervezetei, a nevelésüggyel hivatásszerűen foglalkozó szervezetek, oktatáskutató szakemberek saját „nagyítójuk” szerint elemzik a dokumentumot, megfogalmazzák véleményüket, javasolataikat. Egyetértünk viszont a Nemzeti Pedagógus Kar és számos civil szakmai szervezet összefoglaló értékelésével: a nyilvánosság elé tárt Nemzeti alaptanterv tartalma alapján nem nemzeti, szabályozási felfogása szerint nem alaptanterv.

Hangsúlyozzuk, hogy az iskolai nevelő munka tekintetében a tanterv – a Nemzeti alaptanterv is – csak egy rendszer-elem, melyet az egyéb rendszerelemekkel összhangban lehet adekvát módon értékelni. Ennek alapján fogalmazzuk meg álláspontunkat: a mai köznevelési rendszer – a köznevelési törvény, az iskolafenntartás- és tanügyigazgatás rendszere, a követelményrendszer, ebben kitüntetett helyen a tantervi szabályozás, a működést meghatározó finanszírozás rendszere, a pedagógusok értékelési- és előmeneteli rendszere, a tankönyv- és tansegédletek rendszere, egyéb rendszerelemek – mellé téve a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttképzés rendszereinek súlyos hiányosságait, nem szolgálja a jövő nemzedéke XXI. századi követelményeknek megfelelő nevelését, képzését. Számos hazai és nemzetközi vizsgálat eredménye azt mutatja, hogy a magyar köznevelési rendszer sokkal inkább a múlt századi viszonyoknak felel meg. A most nyilvánosságra hozott NAT illeszkedik ebbe a régmúlt világot idéző rend-

szerbe. Ez a rendszer így nem eredményezi a magyar társadalom kívánatos modernizációját.

A Magyar Pedagógiai Társaság jelen állásfoglalásával arra hívja fel a figyelmet, hogy az iskolai nevelési folyamatok kereteinek kialakítása – a rendszer minden elemét értve a kereteken – a pártpolitikai vitákon felül álló, a nemzet egészét érintő, ezért nemzeti konszenzust kívánó ügy. Ez a gondolat állt eredetileg is – a 90-es évek elején – a nemzeti alaptanterv megalkotásának a hátterében, és indokolt e gondolat érvényesítése ma is.

A Magyar Pedagógiai Társaság minden korábbi megnyilatkozásával – civil szakmai közéleti gyakorlatával – és jelen állásfoglalásával is ezt a gondolatot képviselte és képviseli.

Kelt; Budapesten, 2020. február 3-án.

A Magyar Pedagógiai Társaság Elnöksége a járványhelyzetben megvalósuló ún. „digitális oktatás” helyzetéről

A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG ELNÖKSÉGE

Az Elnökség kifejezi bizalmát, hogy a magyar társadalom, a kormányzat és az önkormányzatok megfelelő koordinációjával, a feltételek biztosítása mellett a civil társadalom aktív támogatásával úrrá lesz a járványon, s a járványhelyzetben keletkező válság kezelése nem idéz elő a társadalmi együttműködésben jövétlen károkat.

Az Elnökség kifejezi köszönetét azoknak a pedagógusoknak és tanuló gyermekeket nevelő családoknak, akik a krízishelyzetet megértve odaadással, tudásuk mozgósításával és tanulási kedvvel láttak hozzá a „digitális oktatás” feladatának megoldásához. Az MPT megerősíti azt a vélekedést, hogy ez a tevékenység megnövekedett munkaterheket jelent mind a pedagógusok, mind a családok számára. A Gyermekek Jogairól szóló Egyezmény szellemében fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy a gyerekek, tanulók terhei ne növekedjenek aránytalanul, a „digitális oktatás” inkább fokozza a gyerekek, tanulók motiváltságát, tanulási aktivitását.

És utóbbi célok érdekében üdvözli az MPT elnöksége azokat a kezdeményezéseket, melyek – gyakran öntevékeny internetes csoportokba szerveződve – új

és hatékony megoldások kidolgozását, terjesztését szolgálják. Az MPT készséggel ajánlja e tapasztalatok, tudások terjesztéséhez csatornáit, fb-oldalát és web-oldalát.

Az MPT elnöksége kiemelten fontosnak tartja, hogy fokozott segítséget kapjanak a hátrányos helyzetű régiók, családok, ahol az internetes hozzáférés, támogatás nehezebb, s azok a tanulók, akik érzékszervi fogyatékoságuk, részképességzavar miatt nehezebben tudják a digitális oktatás kihívásait teljesíteni. Az Elnökség támogat olyan kezdeményezéseket, melyek e célcsoportokhoz adományozás útján technikai segítséget kínál, juttat el. Kéri a megyei tagozatokat, hogy lehetőségeikhez mérten vegyenek részt ilyen vállalkozások teljesítésében, koordinációjában.

Az MPT elnöksége meg van győződve arról, hogy a „digitális oktatás” rendkívüli helyzete, s az ennek kapcsán kibontakozó innovációk olyan tapasztalatokhoz vezetnek a pedagógusokat, iskolákat, tanulókat, családokat – tán még az oktatásirányítást is –, melyek az iskola új, XXI. századi, az életen át tartó tanulás, a tudástársadalom normáihoz alakítja a tanulás, nevelkedés helyeihez fűződő képet.

A távoktatás nyilvánvalóan nem váltja ki az iskola valamennyi funkcióját. Az intenzív társas együttlét, közösségteremtés, továbbá az egészséges, egészségmegőrző mozgás, az érzelmmel teli mester-tanítvány viszony gyakorlatát mind ebben az új iskolaképben, mind a – lehetőségekhez mérten – a „digitális oktatás” viszonyai közepette is érvényesíteni érdemes.

Az MPT kész szerepet vállalni – erőforrásaihoz képest – a járványhelyzeti oktatás ügyében, a kész arra is, hogy e helyzet kezelésének tapasztalatait nyugodt időszakban, Szakmai Kollégiumunk keretei között tudományos igényességgel elemezze, értékelje.

Kelt Budapesten, 2020. 03. 24-én.

A Magyar Pedagógiai Társaság elemzése a 2020. évi érettségi és szakmai vizsgák megszervezéséről a koronavírus járvány alatt

A 2020. évi középfokú tanulmányokat lezáró vizsgák megszervezése különleges járványveszély közepette történik. A Magyarországot is elérő COVID-19 járvány olyan helyzetet teremtett az oktatási rendszerben is, amire sem az oktatásirányítás, sem az oktatás egyetlen szereplője, sem az érintettek, sem az érdekeltek nem voltak felkészülve. A különleges helyzet egyedi megoldást kíván. A kormány, mellőzve a szakmai párbeszédet, az oktatás jegyzett szervezeteinek – szakszerve-

zetek, szakmai szervezetek, diák- és szülőszervezetek, egyéb képviseleti szervezetek – véleményét ki nem kérve döntött a vizsgák megszervezéséről.

A Magyar Pedagógiai Társaság a 2020. évi érettségi- és szakmai vizsgákra vonatkozóan az alábbiakban teszi közzé elemzését és javaslatait.

Civil társadalmi egyeztetés – az elemzés a döntést megelőző időszakban. A közösségi nyilvánosság lehetőségét felhasználva az Agora Közoktatási Kerekasztal elnevezésű Facebook-csoportban körkérdest intéztünk a Facebook „néphez”: gyűjtünk javaslatokat a 2020. évi érettségi lebonyolítására a járványhelyzet (kijárási korlátozás, „távoktatás” a felkészülési finisben, fertőzési veszély stb.) körülményei között. A felhívásnak mintegy harminc egyéni válaszadója, a kibontakozó vitában résztvevője volt. Több fontos, nagy tapasztalatú kolléga vállalt megszólalást. Mindez a szakmai álláspontok tükréként tekinthető. Kiegészítettük több, más nyilvánossági felületen olvasható szakértői szakanyagokkal, megnyilatkozásokkal, különböző, a közoktatásban érintett szervezetek állásfoglalásaival, vita összefoglalóival.

Az alábbiakban bemutatjuk a beérkezett válaszokat.

Az Elemzés számol a „Május 4-ikén kezdődő írásbeli érettségi vizsgáról” szóló rendelet kiadása *előtti* közgondolkodással is. A gondolatmenetekből követhetők a logikailag szóbahozható változatok.

Ezek szerint a vitában négy stratégia körvonalazódott:

1. a hagyományos időpontnál később kerüljenek sorra a vizsgák,
2. a hagyományos érettségi- és szakmai vizsgához képest eltérő módozatban kerüljenek sorra a vizsgák,
3. a hagyományos érettségi- és szakmai vizsgákhoz jelentős metodikai eltérésekkel kerüljenek sorra a vizsgák,
4. ne legyen vizsga, az érettségi bizonyítványba és a szakmai elméleti vizsgadokumentumba kerülő értékelő kalkulus más értékelési aktusok nyomán alakuljanak ki.

A felvetődött, a stratégiaalkotást érintő aggályok a válaszok gyakoriságának megfelelő sorrendben:

- nagy létszám együttes mozgatása, tantermen belüli távolságtartásra, felügyelete kockázatos, vagy alig biztosítható vagy igen költséges¹,
- a „korlátozott” érettségi jogsértő lehet, jóformán megfosztja a javítási lehetőségektől azokat, akiknek továbbtanulási stratégiájában az érettségi

¹ Tagadhatatlan, hogy a Kormányrendelet közreadása után ez az aggály az egyet nem értő vélemények körében jelentősen felerősödött, ezt tovább fokozta a miniszterelnöki jövendölés (bejelentés) a járványhelyzet május 3-iki csúcsraéréséről.

idejére időzített „csúcforma” szerepelt, ez a jog- és érdeksérelem ráadásul jellegzetesen a hátrányos helyzetű családok gyermekeit sújtja, növelni az iskola igazságtalan szelekciós hatását,

- az online-érettségire a hazai pedagógiai (iskolai, tanulói, felügyeleti, feladatfoglalmazási, értékelési stb.) kultúra nem felkészült,
- a kontinentális éghajlati viszonyok – a klímaváltozás hatásaival is számolva – a nyári időszakot alkalmatlanná teszik tantermi együttlétre,
- vannak olyan tantárgyak (különösen a szakgimnáziumok esetében, de néhány, gimnáziumi konvenciókban gyakorlati tárgynak tekinthet tárgyban¹ – testnevelés, dráma, ének-zene, vizuális kultúra stb. – melyekben az írásbeliség jóformán megoldhatatlan,
- vannak olyan tanulók, akik – az SNI tanulók sajátos állapotához igazodóan – felmentést kaptak az írásbeli számadástól, esetükben az írásbeli vizsga jogsértő,
- a megoldás kevéssé számol a kitűzött vizsganapon objektív okokból távolmaradók esélyeivel (családtag vagy saját fertőzése miatt távolléttartásra kötelezett tanuló, más betegségben szenvedő, más okból távollévő stb.)

(Időközben a Válságtörzs oktatási akciócsoportja nevében a csoportvezető államtitkár a 2. változatban való gondolkodásmódról számolt be.

Ezek szerint javaslatuk:

- *csak írásbeli azzal a megszorítással, hogy néhány tipikusan különleges esetben az írásbelit kontakt szóbeli, gyakorlati vizsgával kiegészítve – az emelt szintű eredményre pályázók, illetve a szakgimnáziumok esetében. E verzió nem sokkal utána Kormányrendeletben megerősítve jelent meg, május 4-iki – vagyis a rendelet kiadása és az első vizsgaidőpont közti 3 hetes intervallumon belül.)*

A különböző szakmai dialógusokban – szakszervezetek, szakmai szervezetek, diák- és szülőszervezetek, egyéb képviselői szervezetek – felvetődött javaslatok az alábbiak voltak.

1) stratégia

- halasztás legalább augusztusig (júniusi döntéssel)

2) stratégia

- csak írásbeli²
- csak írásbeli azoknak, akiknek muszáj³
- csak szóbeli

¹ A „kézségtárgy” kifejezést, mint tudománytalan s korszerűtlen elnevezés-konvenciót szándékosan kerüljük.

² Különösen a szakmai vizsgák esetére tűnik abszurdnak ez a megoldás.

³ A Nemzeti Pedagógus Kar vezetősége informálisan e megoldást „ésszerű kompromisszumként” támogatta.

3) *stratégia*

– portfólió¹

4) *stratégia*

– félév végi, illetve az utoljára tanult érettségi tárgy osztályzata javítási lehetőséggel

– érettségi tárgyak átlagosztályzata (2-3-4. évfolyami jegyek) érettségi rangjára emelve

– évvégi jegyek érettségi rangjára emelve – átlag, de aki javítana, az javíthasson

5) *kombinált stratégia*

– Választható, nem kötelező, kerestfélévvel rendezhető hagyományos vizsga²

– 2-3-4. évfolyamon szerzett osztályzatok átlaga a középszintű érettségi érdemjegyét adná, de emelt szinten, illetve szagimnáziumi esetben biztosítandó a teljes érettségi.

6) *radikális stratégia*

– ne legyen érettségi, nyílt felsőoktatás, megnövelt keretszámmal fogadja őszszel a továbbtanulási aspiránsokat (az indokolt szelekción a felsőoktatási ciklus első évének vizsgái során érvényesüljön)⁽³⁾

A Magyar Pedagógiai Társaság középiskolai ad hoc munkacsoportjának következtetései⁴

FÁBRY BÉLA, TRENCSENÝI LÁSZLÓ, TURCSIK KATALIN

A Magyar Pedagógiai Társaság ad hoc munkacsoportja a 2020. évi érettségi- és szakmai vizsgák megszervezésével kapcsolatban minden egyéb szempontnál fontosabbnak tartja az érintettek egészségének, drámaiban fogalmazva: életé-

¹ Megjegyzendő, hogy a Vizuális kultúra tantárgyban a metódus évek óta sikerrel vált be, s mértékadó vizuáliskultúra-tanári vélemények szerint a szakma és a diákság is felkészült arra, hogy az érettségi vizsgálat s az értékelés a diákok benyújtotta portfólió alapján kerüljön sorra, sőt jelezték a nyilvánosságban azt is, hogy a portfólió eszközeinek elhagyása (a Kormányrendelet nyomán a hatóság tiltja) a felkészült tanulók értékelt teljesítményét kifejezetten rontja.

² A minimálisan egyenlő esélyek érvényesítése érdekében ez a javaslat megemelt felsőoktatási felvételi keretszámmal számol a megjelent vélemények jelentős részében. Ilyen pl. a több szervezett összesítő CKP-állásfoglalás.

³ Megjegyzendő, hogy ez a javaslat távlatokban is az érettségi elhagyásával számolna, annak diszfunkciói miatt – felidézve a hazai neveléstörténet jelentős érettségi-kritikáit.

⁴ Az MPT aktivistái is részt vettek az Agora-vitában. Az Elnökség ezen túlmenően felkérte a középiskolai vizsgákban érintett tagjait elemzésre, véleményalkotásra.

nek védelmét. E szempontot a vizsgaszervezés alapvető, meghatározó szempontjának tartja.

Az írásbeli vizsgák május 4-i kezdése egybeesik a koronavírus-járvány legaktívabb időszakával, a járvány várható tetőpontjával, így társas-társadalmi érintkezések korlátozása, az otthon maradás éppen ebben az időszakban lenne a legfontosabb.

A továbbtanulni kívánó diákok csapdahelyzetbe kerültek: vagy az egészségüket, vagy a továbbtanulási esélyüket kockáztatják. Mindkét lehetőség a jövőjük tekintetében olyan kockázatot jelent, ami életesélyeiket hátrányt okozóan befolyásolhatja.

A távolságtartás szabályainak betartása (maximálisan 10 vizsgázó / terem) mellett sem kizárt a fertőzés annak megannyi következménye. E vizsgaszervezés esetében magasabb tanári létszámra van szükség a vizsgák alkalmával. Ez várhatóan tovább növeli az egyidőben az iskolákban tartózkodók létszámát, ezáltal megnöveli az iskolák zárt tereinek – folyosók, lépcsőházak és tanári szobák – forgalmát, ami további kockázati tényező.

A rendelet a diákokon kívül nehéz és veszélyes helyzetbe sodorja a pedagógusokat is, akik közül senki nem lehet biztos abban, hogy a helyzet biztonságos számára. Az érettségi vizsgákon jelen lévő tanulókon és pedagógusokon túl emellett – közvetve – veszélybe sodródhatnak az ő családtagjaik is, a pedagógustársadalom korfáját tekintve a veszély még nagyobbak tűnik.

Az vizsgahelyszínekre való eljutás alkalmával a tömegközlekedési eszközök igénybevétele is nagyban megnövekszik majd, még akkor is, ha a vizsgák csak 9 órakor kezdődnek, ez további veszélyforrás.

Nem látszik biztosítottaknak a vizsgadokumentumoknak – elsősorban a titokvédelemmel kezelendő vizsganyomtatványoknak – a járványügyi szempontokat figyelembe vevő kezelése (szállítás, a diákoknak való átadás, javítás, ellenőrzés).

Az írásbeli vizsgák helyett SNI-s, BTMN-es diákok esetében az érvényes szakértői bizottság szakvéleménye alapján a szóbeli vizsgaszervezés előírás, ennek elmaradása jogsértő, a szóbeli vizsga megszervezése fokozott fertőzésveszélyt jelent.

A vizsgákra vonatkozó rendeletben a lehetőségként és szükségként megjelölt szóbeli vizsgáztatás veszélyt rejtő jellege minden esetben valós veszély, melyet elkerülni szükséges.

A szakmai vizsgák gyakorlati részeinek megoldása elképzelhetetlen a járványügyi szempontok, elsősorban a távolságtartási szabály betartásával.

A május 4-én kezdődő vizsgaidőszak rontja az egyenlő esélyek lehetőségét.

Az utóbbi hetekben kényszerűen alkalmazott digitális oktatás nem tette lehetővé a vizsgák előtti utolsó időszak nyugodt felkészülését, ami nagyban ronthatja

a felkészülés során a személyes tanári jelenlétet nehezebben nélkülöző érettségizők, vizsgázók eredményeit, ezáltal továbbtanulási esélyeit.

A világméretű, és hazánkban is példátlan helyzeteket teremtő járvány közvetlenül és közvetve is felzaklató és elbizonytalanító helyzetet teremt, ami a tanulók számára újabb stresszforrás az egyébként is stresszkeltő vizsgahelyzet mellett. Ez sokuk esetében vélhetően sem az immunrendszerükre, sem az eredményeikre nem lesz jó hatással.

A közeli időpont miatt aggályos a biztonságot szolgáló, a járványügyi szempontoknak megfelelő tárgyi feltételek és körülmények megteremtése a vizsgák helyszínein, a középiskolákban.

Javaslataink

Figyelemmel a járványhelyzet alakulására, az egészségvédelem szempontjára és arra, hogy a járványügyi szakemberek a járvány tetőzését – a fertőzések számának maximumát – május elejére teszi, javasoljuk, hogy az illetékes döntéshozó fórum jelöljön ki egy „határnapot”, ameddig a jelen szabályozás még módosítható. Javaslatunk szerint e határnap legkésőbb április 30-a lehet.

Javasoljuk, hogy a járványhelyzet alakulására való tekintettel készüljön az érettségi- és szakmai vizsgák szervezésére vonatkozóan egy ún. „B” terv: a jelen kormányhatározathoz képest milyen más megoldással biztosítható a vizsgázás és a felsőfokú felvételi szervezése. Kezdeményezzük, hogy a vizsgázó fiatalok érdekeinek és a szakmai elvárásoknak egyaránt megfelelő, a társadalom számára is elfogadható és a járványügyi szempontokat is mérlegelő terv kidolgozásába – az idő rövidségét is figyelembe véve – a képviselői szervezeteket és szakmai szervezeteket vonják be. Javasoljuk, hogy e „B” terv a járványhelyzet érzékelhető javulásának idejét, az augusztus végi-szeptember eleji vizsgaszervezést tekintse céldátumnak.

Javasoljuk a felsőoktatási keretszámok növelését, a különleges járványügyi helyzetnek megfelelően a felsőoktatási felvételi eljárásrendnek és a középfokú vizsgáztatásnak az összehangolását, a felsőoktatás munkarendjének (2020. év őszi félév kezdete) a nyárvégi középfokú vizsgaidőponthoz való igazítását.

Javasoljuk, hogy rendszeres, célzott, az oktatás szereplőiehez, a vizsgákban érintettekhez szóló, szakszerű és közérthető tájékoztatásra kerüljön sor, ennek alapján érhető el a különleges helyzetben a különleges vizsgaszervezés társadalmi elfogadottsága, támogatása.

A Magyar Pedagógiai Társaság Elnökségének és a középiskolai ad hoc munkacsoportjának felhatalmazása alapján

Kelt Budapesten, 2020. április 20-án.

Szokatlan szeptember

A Magyar Pedagógiai Társaság a 2020. évi tanévkezdés ellentmondásairól

A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG ELNÖKSÉGE

A Magyar Pedagógiai Társaság időről-időre a tudomány és a pedagógiai gyakorlat eredményeire építve, a demokratikus társadalom jövőképét szem előtt tartva reflektálja a nevelési-oktatási folyamatokat, azok ellentmondásait, álláspontját a nyilvánosságra hozza, kezdeményezve a párbeszédet a nevelésügy valamennyi szereplőjével.

1. Közvetlen fenyegetést jelent a tavasszal bennünket is elért COVID-19 járvány „második hulláma”. Az óvodák, iskolák a tavaszi sokk – hirtelen, minden előkészület és felkészítés, a feltételek biztosítása nélkül elrendelt távolléti oktatás – után, egy alig használható, lényegi kérdésekben hiányos járványügyi protokoll birtokában a magára hagyatottság érzését élik át. Az intézmények, a pedagógusok és intézményi dolgozók a szakmailag megbízható és a gyakorlatban megvalósítható szűrési protokoll hiányában, a megfelelő eszközök, felszerelések nélkül eleve szinte reménytelen küzdelemre vannak kárhóztatva, miközben egyszerre kellene megfelelni a munkavállaló szülők elvárásainak és a politikai nyomásnak. Átgondolt, rendszerbe foglalt segítség hiánya, a járványhoz kapcsolódó szándékosan torz, a választópolgárokat gyerekek néző, politikai kommunikáció és a nem kívánatos egyéb társadalmi folyamatok olyan helyzetet alakítanak ki, mely megrendíti a magyar társadalom oktatásba-nevelésbe vetett amúgy is megtépázott és naponta támadott értékrendszerét.
2. Minden korábbinál komolyabb gondot jelent – különösen az óvodák világában – a szakma által időben prognosztizált pedagógushiány, a pedagógustársadalmat jellemző elöregedés. A kormányzati válaszok – rendeletekben megjelent módosítások – nem jelentenek megnyugvást. A megfelelő képzés nélküli foglalkoztatás a XXI. században megengedhetetlen, szakszerűtlen és súlyos károkat okoz a gyermekek fejlődésben, a jövő generációja számára. A kialakult helyzetre adott kormányzati válaszok inadekvát tartalma nem oldja meg a pedagógushiányt, visszavonhatatlanul rontja a pedagógiai munka presztízsét, a szakmai követelményeknek megfelelő működés határáig juttatja az intézményeket.

3. Nincs megfelelő válasza az oktatási kormányzatnak a modernizációs, digitalizációs kihívásokra sem. A tavaszi távolléti oktatás tapasztalatai ezt minden korábbi helyzethez képest sarkosabban jelenítették meg. E tekintetben – is – a szeptembertől alkalmazni kötelees nemzeti alaptanterv sokkal inkább a múltat, s nem a jövőt vízionálja. Ráadásul az iskolai nevelő-oktató munka e központi pedagógiai dokumentuma nem építi a nemzeti konszenzust, hanem a pedagógustársadalomban is megosztottságot eredményez.
4. A tanártársadalom, a szülők és gyermekek szorongásához szervesen hozzátartozik a kormányzat durva támadása a hátrányos helyzetűeket segítő iskolák ellen. A MET-iskolák, az Ámbédkar Iskola, az Igazgyöngy Alapítvány támogatásának korlátozása lehetetlen helyzetet teremtett. A társadalmi felzárkózásban feladatokat vállaló intézménynek hosszú távú biztonságra van szüksége, és a szerződésben vállalt támogatói kötelezettség egyoldalú felrúgása gyermekorsókat, családokat veszélyeztet.
5. Élénk viták kísérték az az iskolaőrök alkalmazását. Álláspontunk szerint a pedagógiai megoldások kriminalizáló eszközökkel való helyettesítése nem kívánatos. A megfelelő segítséget az iskolai szociális munkás, fejlesztőpedagógus, iskolapszichológus, gyermekvédelmi szakember, egyéb képzett szakértelmiségiek alkalmazása jelentheti.
6. A szakképzés rendszerében a szeptemberi változások – minden rendszerező és fejlesztő törekvés ellenére –, a kapkodva történő bevezetés, az iskolák és a tanárok megfelelő felkészítésének és támogatásának hiánya miatt rendezetlen állapotot eredményeztek.
7. Nagyban változott a felnőttképzés rendszere is, eltűnik a két évtizede ismert OKJ, az alapszakmák oktatása az ifjúsági képzésbe költözik és új rendszerben (FAR) tartják majd nyilván a hazai felnőttképzési tevékenységeket. A lakosság, a felnőtt tanulók tájékoztatása elmaradt. A felnőttkorú tanulók személyi adatainak és életpályájuknak szigorú nyilvántartása adatvédelmi szempontból aggályos.
8. A felsőoktatási intézmények esetében megfigyelhető fenntartói modellváltások az egyetemek autonómiájának csorbításával járnak együtt. A kritikus helyzet – SZFE – kezelése (makacs ragaszkodás a kormányzati vízióhoz) nem azt mutatja, hogy a vitás helyzetek konstruktív kezelésére a kormányzat nyitott lenne. A kutatás szabadságának korlátozása már az MTA-intézmények „átszervezése” kapcsán is, mint veszély megjelent, s a kutatási források pályázati elbírálásába való hivatali beavatkozás e veszélyt napi gyakorlatként jelenítette meg. A kutatók közalkalmazotti státuszának felszámolása ugyanebbe az irányba ható lépés.

9. A nevelés-oktatás minden területén a szakmai önállóság szűkítését, az intézményi autonómia korlátozását figyelhetjük meg. De ami mindezek között legjobban fáj, az állam(polgári) autonómia, a tanuláshoz, tájékozódáshoz való elidegeníthetetlen jog folyamatos és szisztematikus csorbítása. Ahol pedig – a járványkezelésben – a szakszerű és határozott központi szabályozás és a beavatkozás koncentrált anyagi – eszközökben, berendezésekben megjelenő – támogatása jogos elvárás, ott a bizonytalankodást, a következetlenséget tapasztaljuk.
10. Szeptembertől elindult a 8. osztályos tanulók pályaválasztási felmérése, amely tartalmát a tanárok, szülők, gyerekek nem ismerik, a pedagógiai szakszolgálatokat, pályaválasztási tanácsadókat nem vonták be az előkészítésbe. A 45 perces felméréshez nem kapcsolódik majd pedagógiai-fejlesztő munka, azaz iskolai pályaedukáció, pályaorientáció. Az így nyert személyes adatok felhasználási módjáról a szakemberek sem rendelkeznek információval.
11. Nem tudjuk aggodalom nélkül figyelni az oktatási-nevelési-gyermekvédelmi intézmények fenntartásának átjátszását a kormányzat által kiemelt egyházaknak. Az állam számonkérhető felelőssége csökken ebben az esetben, másfelől előrevetíti árnyát egy – a modernizációval szembe forduló – ideológiai egyenirányítás, indoktrináció veszélye is.
12. Aggasztó, hogy e kritikus, drámai helyzetben a kormányzat lényegében megszakította a nevelésügyben a szakmai-társadalmi párbeszédet. Ennek hiánya a döntések szakmai megalapozottságát szűkíti, a döntések végrehajtásának eredményességét rontja.

A 2020. év szeptemberi tanévkezdése szokatlanul terhelt. Hosszú évekre visszatekintve nem indult ennyi konfliktussal, a kiegyensúlyozott munkát nehezítő körülménnyel tanév. A kormányzat döntései, a folyamatos forráskivonás és az ezzel együtt járó szakmai és morális leépülés az oktatás egész rendszerét veszélyeztetik. Az oktatáspolitikai és a nevelés-oktatás valósága közötti távolság nem csökken, hanem az egyre növekszik. Mindez előre vetíti a tanév szétzilálódásának, a társadalom további dezintegrálódásának képét, további, eddig csak Európán kívül látott, szélsőséges polarizálódását.

Kelt Budapesten, 2020. szeptember 18-án.

A koronavírus miatt elmaradt küldöttgyűlés dokumentumai

A 2020. SZEPTEMBER 18-RA TERVEZETT TÁRSASÁGI KÜLDÖTTGYŰLÉSRE KÉSZÜLT ELNÖKSÉGI BESZÁMOLÓ SZÓBELI – ELNÖKI – KIEGÉSZÍTÉSE

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Kedves Barátaim! A beszámoló az előírások szerint a régen mögöttünk hagyott 2019-ről szól. Az eredeti időpontban, májusban ez még nem is hangzott irreálisan, ám a járvány miatti őszre halasztás miatt van benne valami bizarr történet-idézés. Hát még, hogy a szeptemberi ülést is el kellett napolnunk...

Mégis: az a dolgunk, hogy 2019-cel is szembenézzünk. Az elnökség szándékai szerint az esztendő a közös és széles körben vitatott „stratégiaalkotás” jegyében telt (volna). A vitának voltak fontos és érdekes hozadékai – ezt a közrebocsátott szöveg rendre tartalmazza is –, ám le kell szögeznünk: azt a célt, hogy a vita egész tagságunkat megmozgassa, legalább egy rövid időre a tagok többségének gondolkodásába kerüljön a társaság jövője, nos ezt nem értük el. A hűséges centrum csatlakozott a közös töprengéshez, igen sokan azok, akik a társasági hagyományok őrzését tartották fontosnak (mondhatni: saját életük megismételhetetlen tanulságaiét). A hagyomány- és értékörzés ethosza hatja át társaságunk aktív tagjainak lelkületét. Tán nem véletlen, hogy Facebook üzeneteinkben is a legmagasabb tetszést a jubileumi köszöntések sora nyerte el: Ádám György, Loránd Ferenc, Maróti Andor és Benedek András neve ma is mozgósító erő. Halk maradt a modernizációért hatékony szót emelő fiatal nemzedék hangja, a digitális áttérés is elmaradt, akkor is, ha voltak szakosztályaink és voltak aktivistáink, akik bátor kezdeményezéseket tettek az új technológiáknak a civil közéletben, szakmai eszmecserében való alkalmazására. Drukkolunk e kezdeményezéseknek.

Mindezzel együtt az év a szervezet stabilizálásával telt el, a szervezeti egységek bátorításával sikerült fenntartani az aktivitás és a nyilvánosság korábbi szintjét, a támogatáskeresés sok energiánkat vette el: támogatóink száma nőtt, a támogatások összegében minőségi ugrás nem következett be. A támogatások célzott rendeltetése, s az elnökségben erős nyilvánossági igény jóvoltából kiadói tevékenységünk nőtt – a terjesztés kevésbé.

A stratégia a hagyományok, a szakmai hitvallás őrzése mellett szervezeti elemekről is szólt. A szervezeti kultúrát illetően jelentősnek tartjuk a realitások-

kal számot vető szándékot: azaz a karizmatikus *tagozati* vezetők feloldozását a hatalmas felelősség alól, hogy – akár virtuálisan is – régiók, hatalmas földrajzi távolságok világában működést generáljanak, ezért is hangsúlyozzuk az alapszabály adta lehetőséget: a 10 főt jelentő szervezeti minimum megléte esetén kisebb (városi, intézményi stb.) tagcsoportok működését. Miközben másik hagyományos, a stratégiában is megfogalmazott célunk: ne veszítsünk el tagtársat, éljen az ország bármelyik szegletében, bármelyik szakmai kiscsoportban működjön. Nincs itt ellentmondás? A küldöttgyűlésen szerettük volna alapszabályban is megtalálni annak kifejezését, hogy a szakosztályt, tagozatot nem választó tagtársaink miképp kapcsolódhatnak a szervezet organizmusába, miképp gyakorolhatják jogaikat. Az alapszabálymódosítást is halasztanunk kell: ez talán időt ad jó megoldás kimunkálására.

Nagyon nehéz körülmények közt dolgozunk. Erőforrás-hiány, közlekedési nehézségek, tilalmak, félelmek... Indokolt-e ebben a helyzetben a „szervezet-szerű működés” ideájának, normáinak fenntartása? Aktuális-e a szervezeti élet „szigorítása”. Személyes, vitára szánt álláspontom: hitelességünknek ez a forrása.

*

S mindezek után – immár 2020-ra – megérkezett a dráma. A karantén, a drámai helyzet jóformán befagyasztotta a társaság működését. Az elnökség ugyanezzel a dologgal, alapszabály szerint ülésezett, megpróbált haladni az árral – fenntartani a működést, biztosítani a jövő garanciáit. Mindenesetre: nehéz dolgunk lesz számot adni 2020-ról. Köszönet mindazoknak, akik nem adták fel. És hadd fejezzem ki bizalmam abban, hogy többféle értelemben is „jobb idők” jönnek még a társaság társadalmi-szakmai környezetében, s így a társaság feltételrendszerében, s aktivitásában is. Ehhez a reményhez hívom újra szövetségesül mindazokat, akiknek fontos társaságunk 130 esztendősi hagyománya, egyben akiknek fontos a civil módra alakított szakmai párbeszéd a nevelésügyben, végső soron: a nevelésügy, a magyar társadalom számára oly fontos tartós biztonság és nyugalom.

Kelt Budapesten, 2020. szeptember 18-án

Őszi Szakmai Kollégium: a korai iskolaelhagyásról

EMLÉKEZTETŐ A SZAKMAI KOLLÉGIUM
NOVEMBER 21-IKI ÜLÉSÉRŐL

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ

A járványhelyzet miatt többször elhalasztott ülésre online formában került sor. A Szakmai Kollégium és a Vezetői Kollégium tagjain kívül (Ercse Kriszta, Fábry Béla, Fauszt Erika, Hatvani Istvánné, Kálmán Antalné, Kissné Bernhardt Renáta, Kraiciné Szokoly Mária, Makai Éva, Malatyinszky Szilárd, Molnár György, Munkácsy Katalin, Nagy Péterné, Nahalka István, Papp Anna, Simon Mária, Szabolcs Éva, Szenes György, Torgyik Judit, Trencsényi László, Turcsik Katalin, Villányi Györgyné) számos meghívott (részben a tematikában érintett szakosztályok tagjai, részben diákok) regisztrált az ülésre.

A téma az „*Iskolai lemorzsolódások ellenében alkalmazható megoldások és hatásuk*” volt. Az érdeklődés érthető, hiszen mind a nemzetközi összehasonlításban, mind az európai normák (EU 2020) viszonylatában, mind a hazai társadalom integritása szempontjából kimutatható kudarcok, elmaradások mutathatók ki az iskolarendszer diszfunkcióiban. Az előadók, az eгри Eszterházy Egyetem tanára, a témakör elismert kutatói, a 2019. évi Országos Neveléstudományi Konferencia sikeres előadói K. Nagy Emese és Török Balázs voltak. K. Nagy Emese, a jól ismert, Hejőkeresztúrról indult KIP-program kidolgozója, az országossá terjedt innováció (KAP) felelőse a pedagógiai eszközrendszer lehetőségeit méltatta. Előadásában elmondta, hogy az osztályteremben, a tanulócsoporthoz – az iskolai teljesítmények tanári elismerésének leképeződéseként – kialakuló hierarchia, kirekesztettség a demotiváció fontos forrása, a „státuszváltás” (sőt váltogatás) fontos eszköze lehet az egyéni érdeklődéshez, előzetes tudáshoz, jövőképhez igazodó csoportfeladat, csoportszervezés, melyben rejtett talentumok mutatkozhatnak meg, s vívhatnak ki megbecsülést a tanulóközösségekben. Adaptív feladatrendszerek kívánatosak e módszerhez. (A kérdés persze joggal vetődik fel: elegendő-e a módszer, vajon a tantervi tartalmak átgondolása arra az esetre, ha a lemorzsolódás leküzdése fontos – nemzeti – oktatáspolitikai cél.)

Török Balázs a problematika rendszerszerű megközelítését ajánlotta – tudománya iránt elkötelezett szociológusként. Sorra vette a „szupranacionális” ágens elvárásaitól a nemzeti szintű döntéshozatalokban megnyilvánuló szándékok és az esélyegyenlőség viszonyát. Úgy vélekedett, hogy a gazdaság elvárásai a „jó”

munkapiaci szereplő, jó munkaerő iránt korántsem mindig az esélyegyenlőség morális normáihoz igazodnak. Ezért is delegálja változatlanul az EU is a nemzetállam szintjére az oktatáspolitikai stratégialkotást (olykor és csakis közvetetten – összehasonlítható eredmények nyilvánosságával gyakorol befolyást). Tárgyszerűen állapította meg, nincs releváns társadalmi érdek az esélyegyenlőség fenntartására.

Nahalka István hozzászólása nyitotta meg a vitát. Statikus emberkép helyébe komplex emberképet igényelt, amelyik nem egyik vagy másik társadalmi szerepében értékeli az egyént, hanem „humán teljességében”. Fábry Béla jeles európai szerzőket idézve védte meg az „esélyegyenlőség” értékeinek érvényességét. Szabolcs Éva – elismerve az előadások kimagasló színvonalát, gondolatébresztő voltát – az értékeket vállaló pedagógia tudományának prioritásáért emelt szót akár a tárgy- és rendszerszemléletében elkötelezetlenségét megjelenítő szociológiai tudománnyal szemben is. Solti Gábor a gazdaság igényei felől közelítette meg a témát, osztva a második előadó pesszimizmusát a humán beavatkozások hatástalanságáról. A levezető elnök a Felnőttképzési Szakosztály távozni kényszerült elnökének felhatalmazásával a szakosztály legutóbbi ülésén elhangzottakat idézte (az UNESCO tervezés alatt álló jövőképe, az OECD forgatókönyvei alapján körvonalazódni látszik a lifelong learning szemléletmód új – a permanens művelődési korábbi eszményeihez visszatérő? – variánsa, mely az egydimenziós ember (alkalmazkodó munkaerő) helyébe egy „soft skillekkel” is felruházott teljes személyiség fejlesztését igényli kritikus tömegben a gazdaságban is.

Az előadók megköszönték a jelzéseket, észrevételeket, maguk is továbbgondolásra tartották ezeket érdemesnek, de nézeteik mellett kitarítottak.

Trencsényi László zárszavában ajánlotta, hogy a felvetődött kérdésekről az érintett szakosztályok folytassanak vitát, gyűjtsenek információkat, a kérdést ne vegyük le napirendről. A „tárgyszerű szociológia” érvényességét egy „normális” (konszolidált) polgári társadalom viszonyai közepette nem vitatja, de a feudalizmus felé visszaforduló hazai társadalomalakulás helyzetében az esélyegyenlőségért kiálló és kiálló megnyilatkozás igenis indokolt. A Szakmai Kollégiumnak – „szolgálati” teendői miatt távolmaradt tagjának, L. Ritók Nórának szavait és munkásságát, nemkülönben a toldi, berettyóújfalusi gyerekvilág és családok drámai helyzetét idézte. E gondolatnak mozgósító erőt szánva zárta a vitát.

Vezetői Kollégium online ülése

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ

Jelen voltak: az elnökség tagjai, valamint a szervezeti egységek vezetői közül képviseltették magukat: Bács-Kiskun megyei Tagozat, Békés megyei Tagozat, Hajdú-Bihar megyei Tagozat, Heves megyei Tagozat, Nógrád megyei Tagozat, Középmagyarországi-Fővárosi Tagozat, Nyugatmagyarországi Tagozat, Somogy megyei Tagozat, Veszprém megyei Tagozat, Felsőoktatási Szakosztály, Didaktikai Szakosztály, Családpedagógiai Szakosztály, Diszlexiás Szakosztály, Felnőttképzési Szakosztály, Gyermekérdekek Szakosztálya, Játékpedagógia Szakosztály, Kerekgedei Makó Pál Szakosztály, Konduktív pedagógiai Szakosztály, Kisgyermeknevelési Szakosztály, Kalokagathia Szakosztály, Neveléstörténeti Szakosztály, Tanulókör Szakosztály, Pályaorientációs Szakosztály, Prevenciós Szakosztály (24 szervezeti egység).

A Kollégiumi ülés elején – az online szerveződés feszültség oldása kapcsán az elnök indítványára a „*Hogy vagy?*” kérdés kapcsán mindenki szót kapott. Mindezek alapján megállapítható, hogy a jelenlévők szakmai területükön sokat dolgoznak, aktívak, egészségesek.

Ezek után *Trencsényi László* a napirend szerint indította mondanivalóját.

Kiemelte, hogy a vezetői kollégium összejövételének célja: a 2020-as évzárás és a 2021-es évkezdés tartalmi kérdéseinek értékelése, feladatok megbeszélése.

A 2020-as küldöttgyűlés online összehívását az elnökség és a felügyelőbizottság jóváhagyta, azzal a kitételrel, hogy kizárólag a közhasznúsági beszámoló képezze tárgyát, személyi, stratégiai, szervezeti kérdésekben ne történjenek döntések (Hiszen az alapszabály még nem rendelkezik az online összejövetel szabályairól). 5 tagozat és 17 szakosztály tagjaiból voltak jelen a tagtársak, a létszám megfelelt az elvárásoknak. A jegyzőkönyv hitelesítése (hitelesítői aláírása) folyamatban van.

Az elnökségi tagságaról egészségügyi okok miatt lemondott Bószéné Szatmári-Nagy Anikó helyére a Jelölő Bizottság – egyetlen jelöltként – Pap Annát javasolta. Mivel a küldöttgyűlés személyi kérdést nem tárgyalt, szavazásra csak a 2021-es küldöttgyűlésen kerülhet előreláthatóan sor, az elnökség és a felügyelőbizottság javasolta, a küldöttgyűlés támogatta, hogy Pap Anna az elnökség munkájában állandó meghívottként vegyen részt.

Fábry Béla ügyvezető elnök lemondását tárta a küldöttgyűlés elé, mivel egy párt megyei szervezeti egységének elnökévé választották. Évtizedek óta elkötelezetten és kiválóan látja el – politikai közszereplői és közhasznú civilszervezeti

szerepeit egyértelműen egymástól elválasztva – az MPT-ben vállalt feladatait, fontos szerepet tölt be a társasági életben, és továbbra is vállalja a szakosztály vezetését. A küldöttek elismerték tevékenységeit, és elfogadták lemondását azzal a kitételrel, hogy ameddig nem lehet személyi kérdésekben hivatalosan dönteni, elnöki és felügyelő bizottsági ellenőrzés alatt, támogatásukkal, aktivistaként végezzen MPT-feladatokat is.

A Stratégia vitája lezárult. Szellemisége nem volt idegen a tagság számára, habár a vitában való részvétel nem mutatott magas aktivitást. Ezt az is indokolhatja, hogy egyetértettek a tagok a felsorakoztatott tennivalókkal s szervezeti vízióval. Javasolja az elnökség a szervezeti egységekben a stratégiai tartalmak beépítését a tervekbe. A szervezeti egységekhez nem tartozók ügyének kérdése még megoldásra vár, ajánlatos végiggondolni, hogy a közel kétszáz tag szakmai bevonásának módjai, joggyakorlásuk kérdései hogyan oldhatók meg.

A korábbi tagozati szervezet fenntartását jelentő – mesterségesen létrehozott – nagyobb közigazgatási egységeket átfogó szervezeti egységek („mamuttagozatok”) nem hatékonyak igazán, a kisebb egységekben való működtetés lehet hatékonyabb. Érdemes ezt átgondolni.

Szóba került már több alkalommal is a közügyekben való részvétel fontossága, mértéke. Az elnökség a Stratégia elveinek megfelelően vett részt a szakmai közéletben. Erősödött, részben a járvány kényszerű befolyására az online-jelenlét is.

A Szakmai Kollégium őszi ülése is online formában valósult meg. Kiváló és más-más szempontú megközelítésben tartott előadások érdekesek és vitára inspirálók voltak, amit ajánl az elnökség szervezeti egységek keretében feldolgozni. A résztvevők között sok volt a vendég.

Ajánlatos a szervezeti egységeknek, hogy időközönként a küldöttek s delegáltak névsorát átnézve – szükség esetén – módosításokra kerüljön sor a helyi és egyéni lehetőségek, aktivitások figyelembevételével.

Az 2020. évi tagdíjbevétel mértéke kb. 30%-os (mintegy 600 fő fizetett), ez azt jelenti, hogy van tartalék a tagságban, tehát biztosabbá válhatna a szervezet működése a befizetők körének teljeskörűvé válásával. Erre azért is szükség lenne, mert a következő évben kerül sor ismételt revízióra a tagság körében. Fantom szervezeti egység, tagság nem erősíti az MPT-ben folyó szakmai munkát. A szervezeti egységek névsorának pontosítása, egyeztetése a helyi és központi nyilvántartással folyamatos, és továbbra is szükséges feladat.

Az őszi társasági élet eseményei többségében megvalósultak. Ezekről beszámolók olvashatók a honlapon. A *Kiss Áron Emlékév* szakmai programja részben valósult meg, egy részük, így pl. a nemzetközi játékpedagógiai konferencia átkerül a következő évre.

A Világ-játékhoz kapcsolódó «V. Játsszunk Mindannyian!» játéknappal sokkal kisebb érdeklődés és részvétel mellett valósult meg kilenc helyen az országban. Ezt egyértelműen a járványügyi helyzetnek tudjuk be.

Több programot „kalákában” sikerült megszervezni a hagyományos „Ünnepnapok az életen át tartó tanulásról” program keretei közt.

Turcsik Katalin elnökségi tag a honlapról tartott tájékoztatást. Diái bemutatták az aktivitás mértékét a megyei tagozatok, és szakosztályok bekapcsolódásának tükrében. A pergő aktivitás nem minden szervezeti egység esetében jelenik meg a honlapon. Kérte a szervezeti egységek vezetőit, hogy éljenek a honlap kínálta nyilvánosság lehetőségével. A hálózatosodás előnyeit ki kéne használni. A rovatok működése terén a tudáskincs megosztására lenne szükség hatványozottabban.

Juhász Ágnes hozzászólásában szóvá tette, hogy a pályaorientációs szakmai anyagok feltevése nehézségeket okozott.

Turcsik Katalin válaszában hangsúlyozta, hogy most már technikus tölti fel a rovatokba az anyagokat, Hangsúlyozta, hogy hárman fogadják (Trencsényi László, Fábry Béla és Turcsik Katalin) a beérkezett szakmai ajánlásokat, anyagokat, és a kolléga 24 órán belül feltölti a honlapra. *Az Elnök* felhívta figyelmet, hogy a „*Ki Kicsoda*” rovatot kísérik figyelemmel, és az aktuális információk alapján kerüljenek fel anyagok.

Fábry Béla Trencsényi Lászlónak a nagyobb szervezeti egységek kisebb egységgé alakulásával kapcsolatban egy „lábjegyzettel” kezdte mondandóját. Hangsúlyozta, hogy új társasági tagcsoportok létesítését, az átszervezések tényét a küldöttgyűlésnek kell majd jóvá hagyania.

Ezek után beszámolt Ádám György Érdemérem 2020. évi átadási gyakorlatáról. Ennek ünnepi pillanatai a honlapon megtalálhatóak. A 2021. évi érdemérmek adományozásával kapcsolatos munkában a vezetői kollégium tagjai közül javasolja két szervezeti egység vezető megbízását, amihez kéri a résztvevők véleményét, ajánlásait, és végül a szavazatát. Jelölési ajánlás: Kolossai Nedda és Galuska László. Más ajánlás nem érkezett. A Vezetői Kollégium tagjai egyhangúlag, 100%-ban elfogadták a jelölteket.

Az éves levél kiküldése folyamatban van, és kétféle úton jut el – postai vagy email címek alapján – a tagokhoz. Sok a címváltozás, a Titkárság igyekszik biztosítani a célba érést. A levél tartalmazza a tagdíj-befizetés módját, fontosságát a működőképesség megtartása érdekében.

A 2020. évi beszámoló és a 2021. évi tervek megírása következő feladatok sora. Ennek határideje és javasolt sémája is benne lesz egy következő levélben. Ezt minden szervezeti egység vezetője megkapja, és ennek megfelelően kéri az évkönyv szerkesztője az anyagokat.

Ezek után került sor a hozzászólásokra.

Kattein-Pornói Rita: szeretné feltenni a honlapra a Neveléstörténeti Szakosztály új tagjainak bemutatkozását, kéri a lehetőséget.

Munkácsy Katalin az iskolabezárások kapcsán az iskolába bejutás lehetőségének útját kereste kérdésével, mert a személyes találkozást hiányolja. Valamint utalt arra, hogy a most ősszel létesített kiváló kiállításokat a gyerekek csak online tudták megismerni. Hangsúlyozta, hogy sokat tanultunk a karantén alatti online úton történő oktatásról, aminek tapasztalatai most kezdenek beérni.

Gál Ferenc három témában szolt hozzá: többféle irányba kéne elmozdulni az infók terén, tagozata facebook csoportjának követői is 178 tagot számlálnak (az MPT facebook csoport közelít 3000-hez). 1-1 digitális összejevetelbe szívesen belehallgatnának kollégák, ha lenne elérhetőségi útvonal, vagy link. Kérjük a tagozati, szakosztályi vezetőket, hogy alkalmasint nyilvánosságra hozott meghívóikon az url-címet tüntessék fel, fogadják jó szívvel a vendégeket. Sok verseny kerül az online úton megszervezésre a gyerekek részére, ami nagyon jó. Érdemes ezekre odafigyelni.

Elnök válaszában hangsúlyozta, hogy minden információ közzétételre kerül a honlapon, Facebook csatornán, ahol nyilvánossági tér nyílik számunkra. Fontosnak tarja a szervezeti egységek vezetőinek kommunikációját a tagokkal az adatok pontosítása, napra készsége érdekében. Több helyre is jelölheti tagságát a tag, de csak az első helyi jelölése által választhat és választható. Ezt Fábry Béla is megerősítette. Végül a *Staféta tábor* helyéről folyt a beszélgetés, mivel nagyon elégedettek voltak a résztvevők taksonyi helyszínnel, programmal, szervezéssel. Gál Ferenc vállalta a következő évi szervezést. Azonban van mód máshova menni, ha ezt valaki a vezetői testületből kezdeményezi, a szervező munkát vállalja. Lehet rá pályázni.

A másfél órás vezetői kollégiumi ülés jó hangulatban, baráti hangnemben záródott.

Kelt Budapesten, 2020. december 3-án

Szakosztályi ajánlások, állásfoglalások

„TÁVNEVELÉSI” FELADATOK KISGYERMEKNEVELŐK, ÓVODAPEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ – KISGYERMEKNEVELÉSI SZAKOSZTÁLY

A „*Maradj otthon, otthonról dolgozz!*” felhívások sok új feladat elé állítják a kisgyermekneveléssel foglalkozó felnőtteket: óvodapedagógusokat, kisgyermeknevelőket.

Mi a feladat? Otthonról szolgáltatás szülőknek, gyerekeknek. HOGYAN?

Előzetesen az iskoláskor előtti nevelést végző intézmény vezetője és a nevelőtestület, az intézményi dolgozók megegyezése időpont és tartalmi szempontból igen fontos:

1. Mikor és mennyi ideig érhető el az óvodapedagógus, kisgyermeknevelő és hogyan (telefon, skype, messenger, video, stb.).
2. Milyen szolgáltatást ad a szülőknek? nevelési tanácsadás, problémamegoldás, pl. hisztizik a gyerek, mit csináljak? (Egy-egy skype, vagy telefonbeszélgetés is a gyerekekkel az óvodapedagógus hatása sokat segíthet a távolból is)
3. Meghatározott időben egy kis mentesítést jelent a szülő számára és addig a szülő mást tud csinálni pl. délelőtt 9-10-ig: éneklés és vagy testmozgás is lehet együtt, vagy egy órától fél kettőig ebéd után: mesét mond az óvodapedagógus a gyerekeinek emailen, skype-n, vagy video-felvételen, stb. Lenyugtat, és a megszokott kapcsolat jól hasznosítható.
4. Ki mit tud vállalni? Van aki ügyeletet tart az óvodában, mert pl. közel lakik és gyalog be tud menni, tehát az ne vállaljon távnevelést.
5. Aki pedig nevelési, fejlesztési terve alapján valamit meg tud oldani távnevelésben, az kreatívan oldja meg, de gondolni kell arra, hogy a szülőknek ne jelentsen ez sok ismeretlen munkát.
6. Egyéni, differenciált fejlesztést is lehet vállalni távnevelésben. Itt szükség van a szülő és a nevelő, pedagógus közös előzetes megegyezésére.

Alapos előkészítő munka után valósuljon meg a szülők tájékoztatása a szolgáltatás hogyanjáról. Ez lényeges kérdés, és a helyi szabályok és szokások is meghatározók ebben a folyamatban.

A kisgyermeknevelő és óvodapedagógus feladatai: a vállalásokat a csoportnaplóban kell vezetni, az a dokumentum, és igazolja a tervek megvalósítását, és időnként pl. egy héten egyszer kérhető a szülők visszajelzése is. Kéréseik alapján

lehet módosítani a távnevelési tartalmakat. Valamint a nevelők, óvodapedagógusok is tapasztalataik alapján módosítsanak. Mivel felkészülés és megvalósítás közben sok új ötlet születhet, ami a tapasztalatok alapján igényli a módosítást az eredményesség javítása érdekében. Lehet tanulni egymástól is, és a neten található kisfilmek, ötletek is segíthetnek!

Gondoljunk arra, hogy a személyes kapcsolat mindig valamilyen módon legyen ott a táv-tevékenységben, ha másképpen nem akkor a fénykép is jó, mert azt látja a gyerek és a hang kapcsolásával is megoldható az üzenetátadás!

Kelt Budapesten, 2020. március 24.

NYÍLT LEVÉL AZ ISKOLAŐRSÉGRŐL

MAKAI ÉVA

A Magyar Pedagógiai Társaság Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság nevében kezdeményezem, hogy a Gyermekjogi Civil Koalíció a társadalmat érzékenyítő, felvilágosító, az illetékeseket átgondolásra készítő nyílt levélben foglaljon állást az „iskolaőrség” intézményének bevezetése, valamint speciális esetben a büntethetőség 12 éves korra történő bevezetése ellen.

A nevelési-oktatási intézményekben bevezetni kívánt „iskolaőrség” az iskolai fegyelmi problémákat „rendészeti eszközökkel” kívánja kezelni. Az iskolai agresszió növekedésében több tényező játszik szerepet. Ilyen a tanárhiány, a pedagógusok túlterheltsége, a korfa aránytalansága; a segítő szakemberek (iskolapszichológus, iskolai szociális munkás, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős) visszanyesett képzése, munkábaállási lehetőségeik korlátozása, az újként bevezetett iskolai szociális segítő feladatkör kialakulatlansága. Az iskolai agresszió tüneteit jobbra azon gyerek- és kamasztömegek körében tapasztaljuk, akik nem tudtak bizalmi kapcsolatot teremteni tanáraikkal. Az okok közt tartjuk számon a társadalmi feszültségek növekedését, az agresszió kultuszának erősödését.

Megkérdőjelezzük, hogy e jelenségekre a „rendészeti intézkedések”, a rendőri jelenlét hatékonyak lehetnek. A visszatartó erő nem a belátáson, nem az együttműködésen, hanem a megfélemlítésen alapul. Hatása időleges, elfojtja a feszültségeket, ezzel kiszámíthatatlan robbanások forrásává válik. A beavatkozás tüneti „kezelést” ad, miközben a kiváltó okok, mögöttes problémák kezeletlenül maradnak. Az elfogadást, a normákkal való azonosulást, mint tartós megoldásokat, valamint a tanári tekintélyt nem lehet erőszakkal megszerezni. A tervezett rendelkezés arra ösztönöz, hogy „áttolja” a pedagógus felelősségét másokra, így

a pedagógiai kultúra beszűkülésével fenyeget. Veszélyes a társadalomra is, mert az erő és erőszak kultuszára szocializál.

Nem ismert a nyilvánosság előtt, hogy milyen megfontolás alapján kerül kiválasztásra éppen 500 intézmény, s miért éppen az az 500 indokolna rendőri jelenlétet az iskolai erőszak kezelésére, az iskolában dolgozók védelmére. Belátható, hogy ez a kiválasztás tovább gyorsítja a közoktatási rendszer kettészakadást, szétválását.

Az iskola világa és a pedagógia felől nézve az „iskolaőrök” nem a pedagógiai feladatokra felkészült és képzett alkalmazottak, hanem más típusú feladatok szakemberei. Álláspontunk szerint nem jelent védelmet az erőszak ellen az, ha a pedagógusok védelmében, nevelési helyzetekben rendőrök intézkednek. A köznevelési törvény eddig is biztosította – rendőr, vagy más hatósági személy közvetlen jelenléte nélkül is – a pedagógus, mint „közfeladatot ellátó személy” védelmét.

Védelmet az jelentene, ha nem lenne szükség ilyen beavatkozásra. Az államnak a megelőzéshez kell keresnie és támogatnia megoldásokat. Az iskola ökoszisztéma, amiben mindenkinek jól kell lennie ahhoz, hogy megfelelő legyen a klíma, a működés. A tanár helyzete nem választható el a diákétól, a szülőétől és a menedzsmentétől. Az iskola egy (munka) közösség. Külső és belső konfliktusokkal. Beláthatatlan a következménye annak az abszurd elképzelésnek, ha minden közösségbe rendőrt állítanánk belső konfliktusok kezelésére.

Stratégiai megoldásként a hazai és nemzetközi „jó gyakorlatok” intenzív terjesztését ajánljuk. Ilyenben bővelkedik szakmánk, az utóbbi évek innovációi megannyi eszközzel gazdagították a „biztonságos iskola” eszköztárát. Fontos, hogy ezeket megismerje minden pedagógusjelölt, pályakezdő és rutinos gyakorló pedagógus, továbbá lehetősége legyen alkalmazni azokat. De legyen ezekről tájékozott a laikus közvélemény (média, szülői társadalom stb.) is.

Álláspontunkat azon aggodalmunk alapján fogalmaztuk meg, hogy a tervezett törvénymódosítás nehezíti a hazai jogrendbe illesztett ENSZ Gyermekjogi Egyezmény érvényesítését. Veszélybe kerül a 3. cikk 3. bekezdésének előírása a gyerekekkel való bánásmódhoz rendelt szakértelemről. Felvetődik az iskolai fegyelmezésnek a gyermek méltóságával nem összeegyeztethető eljárása, mely ellentétes a 28. cikk 2. bekezdésében foglaltakkal.

Kelt Budapesten, 2020. május 30.

18. Staféta-tábor

GÁL FERENC

A tábor 2020. évi üzenete, sőt talán jelmondata is volt: „A jövő? Van remény”
A második mondat igen, így ékezet nélkül került a tábor egyféle üzeneteként a Társaság köztudatába.

A tábor előadói, beszélgetéseink témaadói így Alpár Vera, Környei László, Knausz Imre, Makai Éva, Munkácsy Katalin, Nagy Péter Tibor, Setényi János, Szabadi Edit, Révész György és az aktívan közreműködő táborlakók mind-mind a közelmúlt tényeinek tükrében keresték a jövőt, és kutatva biztattak, valóban van még remény.

Olykor vidáman, olykor fel-felhorkanva, néha pedig reménytelen mosollyal jártuk körbe az összes felmerülő kérdést, amelyre végül is csak egy válaszunk volt: Igen kell, hogy legyen remény!

Beszéltünk a múlt mérföldköveiről 1945-től, napjainkig, a finn és a kínai megoldásokról a vírusjárvány kapcsán, elméláztunk az oktatáskutatás jövőjéről, vitáztunk az iskolaórségről, megnéztük, hogy hogyan fejlődnek az óvodák, aztán a gondolkodás és a tanulásmódszertan összefüggéseiről, hallgattunk póló-meséket és belegabalyodtunk egyszerű(nek tűnő) matematikai problémákba.

A tábor egy csodálatos környezetben, a taksonyi Zöld Sziget Panzió tágas, hol hűvös, hol meleg tereiben zajlott. Ez a méltó környezet a pingpongozással, a kenőzással, a fürdéssel és persze a teraszos-, vagy a „kapualji” beszélgetésekkel lett teljes mindannyiunk számára. Külön köszönet illeti a tábort szervező Villányi Jutkát, a végig figyelő és mindent kommentelő Trencsényi Lászlót.

A tábor sikere megmutatta, hogy egy jó közlekedésű helyszín, illetve egy gondosan összeállított előadói lista sokakat meg tud szólítani. Így sikerességén felbuzdulva javasoltuk, hogy a 2021. évi tábor is ezen a helyszínen legyen.

A tábort régi táboros hagyományainknak megfelelően egy tábortűz melletti együttléttel koronáztuk meg, ahol az örökifjú Csizmadia Sándor örökérvényű dalai is felhangoztak, a mester előadásában. A 2020. évi Staféta tábor sikerén felbuzdulva úgy döntöttünk, hogy 2021-ben ismét Taksonyban találkozunk.

A Világjátéknaphoz kapcsolódó „V. Játsszunk Mindannyian!” események összegzése

VILLÁNYI GYÖRGYNÉ

A Világ-játékhoz kapcsolódó «V. Játsszunk Mindannyian!» játéknaphoz sokkal kisebb érdeklődés és részvétel mellett valósult meg, mint az elmúlt években (ami egyértelműen a járványügyi helyzetnek tudható be). 16-an jelentkeztek nyáron a felkészülés időpontjában, de végül 10 helyen szervezték meg szeptember második felében. Ezek közül 3 településen első alkalommal került sor a program megvalósítására.

A szervezők köre többségében nem változott: Óvoda, Általános Iskola, Községi ház, Művelődési Ház, Könyvtár. Kitartóan évek óta szerveződnek a játéknaphoz Boldogkőváralján, Gödöllőn, Karcagon (11 helyen 408-an játszottak), Ráckeresztúron, Fejér megyében, Pápán és Turán. Idézet egy beszámolóéból: *„Jó volt nézni, hogy újra együtt játszhatunk és mindenki élvezi. Úgy éreztem, hogy most talán a kénytelen és hosszú szünet után még nagyobb szükségük volt az együttlétre, a közösségre és ezúttal inkább a felnőtteknek. (Iski Józsefné).* Egy helyen helyi játékkiállításal gazdagították a programot (*Várvári Tünde Fejér megyében*).

Emellett játékműhely szervezésében is megvalósult a játéknaphoz első alkalommal Ménfőcsanakon, ahol a TUDOR játékcsalád a táblajáték műhely keretében játszottak gyerekek, felnőttek – olvashattuk a TUDOR játékcsalád honlapján Sütheó László beszámolójában. Fejér megyében pedig meghívott vendégként Farkas L. Rozália mese-játéktervező, játékkészítő vállalt játékvezetést.

Budapesten csak egy helyen valósult meg a játéknaphoz első alkalommal szerveződött a XX. kerületben. Idézet a szervezők beszámolójából: *„Úgy érezzük, a résztvevők körében sikeresnek bizonyult a rendezvény. Sok tanulsággal szolgált számunkra, szervezők számára is. Már tervezzük, hogy a következő játéknaphoz mit fogunk másképp csinálni, kiket vonunk még be a szervezésbe, és járványhelyzet elmúltával hogyan tudjuk előzetesen jobban propagálni az eseményt. (Jávor Judit, Szőnyi Attila)”*

Hidasnémetiben először került sor a játéknaphoz megtartására iskolán belül, és már a következő évi szélesebb körű szervezést is tervezik.

Sajnos bölcsődei szervezésre idén nem került sor. Felsőoktatási szervezkedés sem jött létre. Szülői munkaközösség is vállalt önállóan szervezést, de a járvány miatt a megvalósítás elmaradt – reméljük ez a kezdeményezés is idővel megvalósulhat.

Nyírségből is jelentkezett egy tanító, igazgatóhelyettes, aki 2020. októberében hallott először a játéknapról, és jövőre reméli, hogy meg tudja szervezni. Most elsőnek jelentkezett tanító Nyárádszeredából, Turgu Mures településről, Romániából – reméljük a kapcsolatunk erősödni fog, és jövőre talán megvalósul a terv.

A tartalmi megvalósítás terén többségében nem a létszámnövelés és több korosztály együttes játszó lehetőségének megteremtése vált fontossá, hanem a szabadban való játéklehetőségek felhasználásával kiscsoportos tevékenységenkénti megvalósítást emelték ki a beszámolók. Ugyanakkor kimondottan a gyermekek örömteli játékának lehetőségeit valósították meg a szervezők. Ezt a kapott képek is igazolják. A *Kisgyermek* újság 2020 évi lapszámaiban részletes beszámolók olvashatók az eseményekről.

A weblapot is létrehoztuk 2020 augusztus végén. Itt is olvashatók beszámolók az 5 év eseményeiről (írásban és képekben), valamint segédanyagok is találhatóak, melyek segíthetik a játéknapi események felvállalását. Elérhetőség: jatekvilagnap.webnode.hu

A Magyar Pedagógiai Társaság Elnöksége, a Kiss Áron Emlékbizottság, és A *Kisgyermek* szaklap szerkesztősége *Emléklappal* és a *Kisgyermek* szaklap egy éves előfizetésével köszönte meg a lelkes szervezőknek tevékenységeiket.

Emlékév Kiss Áron tiszteletére

KRISTON-VIZI JÓZSEF

Kiss Áron nevét ma a játékszakma interdiszciplináris képviselőből álló országos játéktársaság viseli, emlékére minden évben egykori budai lakóházának megkoszorúzására, konferenciára, kerül sor a közeli Virányosi Községi házban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye díjat alapított nevével, a szülőfalu iskolája, Porcshalma az ő nevét viseli.

2019. végén a Magyar Pedagógiai Társaság felhívást tett közzé születésének 175. évfordulója alkalmából. Legyen 2020 Emlékév a jeles férfiú tiszteletére, felmutatandónak, mintaadónak tartva azt a sokoldalú tevékenységet, mely a XIX. század hagyományokat gondozó, új feladatokra készülő művelt és elkötelezett értelmiségi életútját jellemzi: pedagógia, közösségszervezés, közéleti tevékenység, néprajztudomány, játékpedagógia, gyermekvédelem, tanítóképzés stb.

A felhívásra több szervezet, intézmény, települési önkormányzat jelentkezett, fejezte ki csatlakozási szándékát. Az alakuló ülésre a 150. tanévét ünneplő ELTE Tanító- és Óvóképző Karának dékáni tanácsstermében került sor – az ünnepelt ezen intézmény jogelődjének volt egykoron vezetője. Kolosai Nedda, a Kar taná-

ra köszöntötte az egybegyűlteket, s átadta a szót a Magyar Pedagógiai Társaság elnökének, aki a jelenlévők interaktív bemutatkozása után kimondta az emlékbizottság megalakulását.

Merész terveket szőttek az Emlékbizottság tagjai, megindult a kapcsolat a tagok között, szerveződtek a rendezvények. A márciusban kihirdetett járványügyi vészhelyzet befékezte a munkálatok lendületét. Mindenki a kijárási korlátozások végét várja, hogy tervezett rendezvényét, emlékülését, konferenciáját, „népünnepélyét” megtarthassa.

Vegyük sorra az Emlékbizottságba tömörült intézményeket, szervezeteket. A kisenciklopédia tájékoztató erejű abban a tekintetben is, hogy igazolja: Kiss Áron emlékezetét több település és több szakma őrzi, tekinti modern törekvései kiindulópontjának. Porcsalma nagyközség önkormányzata, Kiss Áron Általános Iskola, Porcsalma, Budaörs városa, ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Nyíregyházi Egyetem, Táncművészeti Egyetem Budapest, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Szórákaténusz Játékmúzeum és Műhely, Hetedhét Játékmúzeum, Virányosi Közösségi Ház, Hagyományok Háza, Kiss Áron Magyar Játék Társaság, TUDOR Játékcsalád, Homoludens.hu Egyesület, Móra Kiadó, Magyar Bababarátok Egyesülete, Rogers Személyközpontú Oktatásért Alapítvány, A Kisgyermek folyóirat, Pro Ludo Társaskör, Magyar Pedagógiai Társaság

Díjak, kitüntetések

AZ ÁDÁM GYÖRGY ÉRDEMÉREM DÍJAZOTTJAI 2020-BAN

BENEDEK ANDRÁS

Az 1950-ben – kerekén 70 esztendeje – született Benedek András neve összeforrott mind a neveléstudomány legutóbbi korszakának történetével, mind a szakképzés bonyolult világával, mind az államigazgatás, kutatásirányítás különböző feladataival, mind a civil közélettel is.

Le nem zárult pályáján volt intézetigazgató, államtitkár, tanszékvezető, tudós testületek és oktatásügyi tanácsok (Magyar Akkreditációs Bizottság, Országos Köznevelési Tanács, Rektori Konferencia, Szakképzési Innovációs Tanács) meghatározó tagja, egyetemi professzor, tanszékvezető, jelentős kötetek szerzője és szerkesztője, részese a pedagógusképzésnek és továbbképzésnek. Kutatói, intézetvezetői, államigazgatás-vezetői, oktatói és civil szervezeti munkásságának egyik fontos fókusza a szakképzés.

Elkötelezetten és szakértelemmel teljesítette minden poszton feladatait – ezzel érte el, hogy munkásságát, bárhol is vállalt feladatot, elismerés övezte, nem érték semelyik oldalról politikai ihletésű vádak.

Civil közéleti tevékenysége fontos állomása volt a Magyar Szakképzési Társaság létrehozása, melynek hosszú időn keresztül meghatározó elnöke volt.

A Magyar Pedagógiai Társaság számára különös jelentőségű, hogy két cikluson át vállalta a Társaság elnökségével járó feladatokat. Dinamizálta a Társaság életét, forrásokat teremtett, higgadságával képes volt egyensúlyt tartani különböző törekvések közt. Immár nevéhez fűződik a 2008-as – mindmáig utolsó – VII. Nevelésügyi Kongresszus megszervezése, a „nagy kísérlet” a nevelésügy különböző ágenseinek nemzeti szintű összefogása megteremtésére. Szakmai és emberi hűségére jellemző, hogy elnöki poszttól való önkéntes megválása után sem távolodott el a Társaságtól – a Szakképzési Kollégium elnökségét vállalta, híven talán legalapvetőbb küldetéséhez: a szakképzés területének rendezése, kívánatos megújítása, értékeinek védelme érdekében.

Benedek András életútja, elkötelezettsége, szakmai és civil szervezeti aktivitása, bölcsessége, embersége pedagógusnemzedékek számára jelentett és jelent példát. Elismerése a Társaság megbecsülését fejezi ki, mellyel egyben a Társaságon túlmutatóan jelenítjük meg a követésre méltó emberi, szakmai, civil-szakmai tartást, tevékenységet is.

HATVANI ISTVÁNNÉ

Hatvani Istvánné életútja a Tiszaderzsi Általános Iskolától Érden, Józsefvároson át ívelt a budapesti Öveges József Szakközépiskoláig, ahol nyugdíj után vállalt még évtizeden túl munkát. E a rövid mondat mögött ... évtizednyi pedagógusi munka van. Tanárként, ifjúságmozgalmi munkát segítő pedagógusként, általános iskola, majd később gimnázium igazgatójaként, az oktatásirányítás szakembereként dolgozott különböző vezető munkakörökben, közben, mindenkor vállalt közösségi munkát is, legyen az szakszervezeti, közalkalmazotti tanácsai, vagy Társaságunkban szakmai-közéleti.

A magyar nyelv és irodalom tanáraként, osztályfőnökként a pedagógiai elvárási rendszert ötvözni tudta olyan emberi értékkel, amelyek a sajátos nevelési igényű diákoknak nem csupán a jó érdemjegyek megszerzéséhez, de a felnőtté váláshoz, képességeik kiteljesítéséhez is óriási segítséget nyújtottak. Az Öveges Szakközépiskolában diszlexiás osztályai az iskolai versenyeken rendszeresen elsők voltak vagy az élvonalba küzdötték fel magukat. Tanítványainak volt képes életre szóló élményeket adni, a gyermeki élet minden részletére kiterjedő nevelő munkája révén felfedezték belső értékeiket és megtalálták sikerük útját.

Évekig vezette iskolája magyar nyelv és irodalom munkaközösséget. Ez alatt honosult meg a költészet napi, egész iskolát megmozgató irodalmi nap. Közreműködésével rendszeresen könyvbemutatókra, filmvetítésekre is sor került. Írókhoz, költőkhöz kapcsolódó programokat is szervezett, és szívügyének tekintette tanítványai színházlátogatásait. Az volt az elve és gyakorlata, hogy minden középiskolás diák legalább egyszer a Nemzeti Színházba és az Operába is jusson el, lásson egy előadást. Fontosnak tartotta az országjárást, a környező országok megismerését. Legendás tanulmányi kirándulásokat szervezett. Testvérkapcsolatot épített többek között a Székelyudvarhelyi Kós Károly SZKI-val, amellyel szakosztályunk aztán évekig tartott szoros szakmai kapcsolatot. Civil-szakmai munkájának fontos eleme volt a kapcsolatfelvétel a határon túli pedagógusszervezetekkel, a diszlexia problémakörével kapcsolatban. Évtizedek óta egyike azon kapcsolattartó szakembereknek, akik a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével alakítottak ki együttműködést, több ízben szervezett tapasztalatcserét Székelyudvarhelyen és Csíkszeredán. Egyik kezdeményezője volt a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetséggel és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával való kapcsolatokat kialakításának, aminek nyomán több szakmai út valósult meg Beregszászon.

Az MPT szervezetén belül 1997-ben megalakult a Diszlexiás Gyermek Fejlesztéséért Szakosztálynak a kezdetektől tagja, évekig ellátta a titkári feladatokat. A szakosztályi munkában a mai napig tevékenyen, hatékonyan részt vesz, meghatározó tagja a közösségnek, tagja az MPT Szakmai Kollégiumának is.

Kiemelkedő szakmai munkáját az évek során számos elismeréssel – Kiváló Munkáért Érdemérem, Eötvös József Emlékérem, Aranykatedra – díjazták. Ezen túlmutatóan több száz tanuló köszönheti neki iskolai életútja sikereit, a színház, az olvasás szeretetét, az emlékezetes utazásokat, későbbi élete szilárd alapozását.

Közvetlen kollégáin túl az MPT közösségének, a pedagógus társadalom minden tagjának példaadó személyiség. Elismerése nem csak a Társaság megbecsülését fejezi ki, hanem a Társaságon túlmutatóan jeleníti meg a példát mutató emberi-tanári-civil aktivista magatartást.

RÉVÉSZ GYÖRGY

Az 1949-ben született fiatal fővárosi tanár, aki egyike volt az első végzett informatika oktatónak, egy Pest megyei faluban, Gombán helyezkedett el. Nevelő tevékenysége középpontjában a matematika és fizika tanítása mellett a gyermekek, a gyermekközösség teljes élettevékenységének szervezése állt. Rövid időn belül a helyi úttörőcsapat vezetője lett, és a gyermekközösséget, valamint a gyermekek mögött álló szülői közösséget olyan tartós szociális egységgé kovácsolta, mely képes volt a rendszerváltás forgatagát is túlélni.

Közösségszervező-közéleti tevékenysége, mely egész pályáját jellemezte, túl lépett iskolája, a megye határain is. A 90-es években éveken át tagja volt az Úttörőszövetség ügyvivő testületének, majd elnöke a Múltunk öröksége Alapítványnak. Kiemelkedő szerepe van a magyar úttörőmozgalom emlékei megőrzésében, a táborozás kultúrája áthagyományozásában, a gyermekbarát örökség felélesztésében. Több fontos publikáció szerzője, konferenciák szervezője. Két évtizeden át kiemelkedő hűséggel irányította az MPT Mozgalompedagógiai Szakosztályát, ez idő alatt a Mozgalompedagógiai Füzetek szerkesztője volt. Kezdeményezője a Börzsönyben kialakított Kondor Endre Emlékműnek, főszereplője a csillebérci és a zánkai hagyatékot mentő akcióknak. A tarsasági rendezvények aktív, kezdeményező és a programok tartalmát tevékenységével formáló tagja. Önként vállalt feladatként éveken át volt a tarsasági honlap technikai szerkesztője. Élete, szakmai tevékenysége egészét áthatotta a humanista szemlélet és az ebből fakadó, a gyermekek boldogulása érdekében végzett önkéntes munka, szolidaritás.

A Magyar Pedagógiai Társaság közösségének életútja, elkötelezettsége, szakmai és civil szervezeti aktivitása, embersége példát jelent. Elismerése nem csak a Társaság megbecsülését fejezi ki, hanem a Társaságon túlmutatóan jeleníti meg a példát jelentő civil-szakmai ethoszt is.

TOMOR LAJOSNÉ, ANCI

Óvónóként végzett a kecskeméti Felsőfokú Óvóképző Főiskolán Burchard Bélaváry Erzsébet tanítványaként. Megyei felügyelőként, továbbképzési felelősként, majd országos óvodai felügyelőként került az Országos Pedagógiai Intézetbe, ahol az óvodai csoportban dolgozott Szabadi Ilona vezetése alatt. Az országos munkaközösségi programok fellendítették az óvodák között az egymástól tanulás lehetőségeit. Programfejlesztési munkálatokban több évtizeden át vett részt.

Az OPI megszűnése után Tomor Lajosné az ELTE TOK Pedagógiai tanszékén folytatta oktatói, kutatói, szervezői munkáját.

Az MPT 1967-es újjászervezésekor, mint a Kisgyermeknevelési Szakosztály alapító tagja vett részt a munkálatokban. Másokkal együttműködve, aktivitása eredményeként a gyűjtő-munkáktól kezdve, a nemzetközi tapasztalatok bemutatásán keresztül a szakmai fórumokon át más szakterületek szakembereinek megkeresésével és bevonásával jól szervezett, összetartozó szakmai közösség kialakításának volt részese. 1986-ban vette át a szakosztály vezetését Szabadi Ilonkától. Elkötelezetten, a szakosztályban kialakult szellemiség alapján folytatta a tevékenységeket. Kiemelt fontosságot tulajdonított az óvodapedagógiai szakma tudástartalmainak megjelenítésének. Szakosztályi tagok munkáinak megjelentetésével gazdagította a szakmai életet. A „*Mozgás – öröm a szabadban*”, „*Kell és lehet*”, a „*Nevelés az óvodában verssel, mesével*” kiadványok sorozatszerkesztője volt. Az *emberiség emlékezete – Könyv a meséről*” kötet is elnöksége alatt jelent meg.

Hétéves sikerekben gazdag társasági-vezetői munka után 1993-ban lemondott a szakosztály vezetéséről. Civil-szakmai aktivitása ezzel nem szűnt meg. Minden szakosztályi rendezvényen részt vett, lehetőségeihez képest ma is, a kisgyermekneveléssel kapcsolatban neveléstörténeti értékek sorát hozta felszínre. Szakosztályi emlékülésekre készülve gazdag saját neveléstörténeti gyűjteményével hozzá tudott járulni szakosztályi tagok tevékenységeinek bemutatásához, az emlékek tárgyi és személyes élményeinek felidézésével.

Szívügyeként kezelte a Kisgyermek könyvek sorozat első példányaként kiadott „*Szabadi Ilona az óvodapedagógia nagyasszonya*” c. kiadványt, melynek az összeállításban, szerkesztésben is részt vett. Támogatta, és sürgette Szabadi Ilona emléktáblájának felavatását, amely munkálatokban is aktív szerepet vállalt. Odaadással gondozta a sorozatban Petrolay Margit emlékét őrző kötetet is. Az *emberiség emlékezete – Könyv a meséről*” kötet is elnöksége alatt jelent meg.

Szakmai tanácsaival a Kisgyermeknevelési Szakosztály minden tagjának segítő mentora a mai napig is. Munkásságát a legmagasabb szakmai kitüntetéssel, a Brunszvik Teréz Díjjal ismerték el.

Tomor Lajosné Anci életútja az óvodapedagógusok több nemzedékének jelentett, jelent példát. Szűkebb szakmai körön túl a pedagógustársadalom előtt

a szakmai felkészültség és elkötelezettség olyan mintáját mutatja, mely nélkül nem létezhet a gyermekek boldogulását eredményező sikeres, eredményes nevelő munka. Az MPT közösségének megbecsült vezetője, tagja. Kitüntetése az emberi-pedagógusi-civil aktivista magatartás elismerését fejezi ki.

MAJZIK-DÍJ 2020

Sok éve már, hogy az Új Pedagógiai Szemle folyóirathoz közelálló szakemberek úgy döntöttek, hogy a szaklap legendás szerkesztője, a nevelésügy kiváló tudósa, Majzik Lászlóné emlékét, egyben szellemi örökségét meg kell őrizni. A szerkesztői kollektívában végzett autonóm munka, a különösen igényes szöveg- és „szerzőgondozás” mintaképe máig is a díj névadója, akit halála után is csak Kati néninek neveztek, akik ismerték.

Az Új Pedagógiai Szemle c. folyóirat szerkesztőbizottsága – fenntartóival, s a névadó örökösével egyetértésben – Majzik Lászlóné-díjat adományozott az Új Pedagógiai Szemle szerkesztőinek, FÖLDES PETRÁNAK, KAPOSÍ JÓZSEFNEK és VESZPRÉMI ATTILÁNAK.

A díj odaítélésének indokai közt meghatározó súllyal szerepel az az erőfeszítés, mellyel a szerkesztőség munkatársak erejüket nem kímélve, felismerve a pedagógustársadalom igényes tájékoztatásának szakmai és etikai követelményét, kritikus időkben is fenntartották a folyóirat megjelenésének folyamatosságát, biztosították a lap közleményeinek igényességét és releváns voltát, különösen nagy szerepük volt a fenntartóváltás idején a konstruktív megoldás megtalálásában.

A díjkiosztó ünnepségre – tekintettel a járványhelyzet veszélyeire és szabályaira – rendhagyó módon online-formában került sor december 2-án.

A KULTÚRA LOVAGJA

A Falvak kultúrájáért Alapítvány a Kultúra lovagjává avatta szepetneki tagtársunkat, Sóstainé Márfi Ibolyát.

SÓSTAINÉ MÁRFI IBOLYA (Szepetnek) ÁMK igazgató

Lovagias tettek: Felnőttképzési előadó, közoktatási vezető, magyar és könyvtárszakos tanár, népművelés- és történelem szakos középiskolai tanár, a szepetneki

ÁMK nyugdíjas igazgatója. Tagja a Magyar Pedagógiai Társaságnak. Helytörténeti kutatások és gyűjtőmunkák szervezője és véghezvivője. A helyi Közös Kincsünk Gyűjtemény alapítója, programjainak szervezője. A települési értéktár bizottságának elnöke. A helyi közösségek szervezője, céljainak segítője, egyének és közösségek kapcsolatának építője. Az emberek értékeinek felszínre hozója. Versmondó és szónoki beszéd versenyek, közösségi megmozdulások tervezője és levezetője, hon- és népismereti szakkörök, klubok elindítója és vezetője. Helyismereti írások, könyvek szerzője és szerkesztője (Királyi Pálról könyv, és cikkek, Szöveg- és forrásgyűjtemény Szepetnek történetéhez..A szepetneki hajdinatörök múltjáról: Harctéren és bátorságban., Szepetnek az első világháborúban: A szepetneki drótosok, távirda-munkások jelentősége. A szepetneki gyermekek emlékei.: bölcsőde-óvoda-iskolátörténet és kiállítás) A tanítók emlékfala kezdeményezője. Szepetnek kulturális és oktatási életének mozgatórugója, a «falu lámpása».

„A település életminősége fejlesztésért.”

GYERTYÁNYFFY ISTVÁN EMLÉKÉREM

GOLYÁN SZILVIA dékánhelyettes, a Magyar Pedagógiai Társaság Családpedagógiai Szakosztálya vezetőségi tagja, a Kisgyermeknevelési és a Felsőoktatási Szakosztály tagja pedagógusnapon az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karának elismerését, a Gyertyánffy István Emlékérmét vehette át. A díjjal elismert személyek valamennyien kiemelkedő oktató, nevelő és oktatásirányító munkával érdemelték ki a Kar jogelődje legendás vezetőjének nevét viselő díjat. Ebben az évben Golyán Szilvia egymaga kapta meg a kitüntetést. Lelkiismeretes hozzáértő és emberséges tevékenységének jutalmaként.

LEHOCZKY JÁNOS-DÍJ

LAMPERT BÁLINT, a fenntartható nevelés érdekében tett tevékenységért 2020-ban Lehoczky-díjban részesült az Erdei Iskola Egyesülettől.

Lampert Bálint adjunktusként tevékenykedik a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Karon. Ember és természet műveltségterületen végzett tanító szakon, 2000 óta vezet erdei iskolás programokat a Ravazdi Erdei Iskolai Oktatóközpontban. Pályája kezdete óta több ezer óvodás és iskolás tanulót ve-

zetett a Ravazd környéki tanösvényeken, a különböző erdei iskolai programokon. Részt vett a Ravazdi Erdei Iskola minősített programjának kidolgozásában. Pedagógusképzésben, továbbképzésben számos projektet tervezett, vezetett. Pécsen szerzett pedagógia szakos bölcsész-tanár végzettséget, PhD disszertációját a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar Róth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Doktori Iskolájában védte meg summa cum laude minősítéssel. Az egyetemen az Erdőpedagógia Projekthét felelős szervezője, vezetője, mely során a tanító és gyógypedagógia szakos hallgatókat készíti fel az erdei iskolai tanulás szervezésére. A Magyar Pedagógiai Társaság Északnyugat-magyarországi Tagozatának titkára, a Zöldező Városszépítő és Környezetvédő Egyesület elnökségi tagja, a Magyar Madártani Egyesület tagja.

Tevékenységének köszönhetően indult el Győrben a Fűvészkertben a Madarak Fák Napi vetélkedő, amelyre hallgatóit felkészítve vezeti a 150-200 tanulóval zajló programokat évről-évre. A Kutatók éjszakája kari interaktív kiállítás is hasonló kreativitással, a hallgatók bevonásával megvalósuló program, melyet Bálint szervez, vezet. 2014 óta 30 szakdolgozatot vezetett környezeti nevelés, fenntarthatóság pedagógia, erdei iskola témában, felkészítve a pedagógusjelölteket a gyermekek környezeti nevelésére. Ezekben a témákban 30 önálló és társszerzővel íródott tudományos közleménye, publikációja van, amiknek nemcsak elméleti, hanem nagyon komoly gyakorlati haszna van. Nagyon lelkes, kitartó személyiség, kreatív, innovatív szemléletű pedagógus, aki maximálisan elkötelezett a fenntarthatóság pedagógia irányába.

„PRO URBE ERZSÉBETVÁROS” DÍJ

„Pro Urbe Erzsébetváros” díj adományozható annak a személynek, aki a VII. kerület gazdasági, társadalmi fejlődésében, a lakosság érdekében végzett közéleti tevékenységben, továbbá Erzsébetváros értékeinek hazai és külföldi megismertetésében, valamint Erzsébetváros kapcsolatainak gazdagításában elvülhetetlen érdemeket szerzett. Az elismerésben részesült DEMETROVICS ZSOLT professzor, pszichológus, a városrészben otthonra talált ELTE Pedagógiai Pszichológiai Kar korábbi dékánja, társaságunk Prevenációs Szakosztályának tagja.

Állami kitüntetést kapott tagtársaink 2020-ban

A pedagógusnap alkalmából **Németh László-díjat** kapott **Ádám Zita** a szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége tiszteletbeli alelnöke, a rimaszombati Regionális Pedagógiai Központ vezetője.

Palkovits László miniszter a Felsőoktatás napján szeptemberben **Trefort Ágoston-díjat** adományozott a szakképzés, a szakmai pedagógusképzés és a felnőttképzés területén végzett több évtizedes kiemelkedő oktatói, kutatói és vezetői munkája elismeréseként **prof. dr. Benedek Andrásnak**, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanárának;

Szent-Györgyi Albert-díjat adományozott iskolaalapítói, kutató-nyelvpedagógusi, valamint tudományos közéleti tevékenysége elismeréseként **dr. Bárdos Jenőnek**, a Pannon Egyetem professor emeritusának;

Apáczai Csere János-díjat adományozott a művészetpedagógia oktatásának területén az elmélet és a gyakorlat ötvözésének, a kutatás és a tanítás összekapcsolásának érdekében végzett kiemelkedő munkája elismeréseként **dr. Bredács Alice Máriának**, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar adjunktusának; a kora gyermekkori neveléssel összefüggő kiemelkedő szakmai munkája, valamint a pedagógusképzésben végzett magas színvonalú oktatási és tudományos tevékenysége elismeréseként **Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes Anikónak**, a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar Pedagógia-Pszichológia Tanszék tanszékvezető, főiskolai tanárának;

Oktatói Szolgálati Emlékérmét adományozott oktatóként, szakfelelősként és vezetőként a győri pedagógusképzés, különösképpen a tanítóképzés megújításának szentelt munkásságáért **dr. Cseh Sándornak**, a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar főiskolai tanárának; több mint három évtizedes oktatói munkájáért **dr. Horváth Ágnesnek**, a Neumann János Egyetem Pedagógusképző Kar professor emeritájának; diákok és szakemberek által egyaránt elismert pedagógiai munkájáért **Kriskó Jánosnak**, a Neumann János Egyetem Pedagógusképző Kar nyugalmazott főiskolai docensének;

Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott több mint három és fél évtizedes felsőoktatási tevékenységéért **Tóthné dr. Kerülő Juditnak**, a Nyíregyházi Egyetem Alkalmazott Humántudományok Intézete főiskolai tanárának;

A **MAGYAR EZÜST ÉRDEMKERESZT (POLGÁRI TAGOZATA)** kitüntetésben részesült: **Vári Péter** testnevelő tanár, az ELTE Tanító- és Óvóképző Kara Testnevelési Tanszékének mestertanára;

A **Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozata** kitüntetését a Kaposvári Egyetem (MA Szent István Egyetem Kaposvári Kampusz) munkatársa **Dr. Podráczky Judit** oktatási rektorhelyettes, egyetemi docens az óvó- és tanítóképzés

zés terén végzett, országos szinten kimagasló oktatói, illetve oktatás- és tudomány szervezői munkája elismeréseként kaphatta meg a díjat.

BORS NÉNI EMLÉKLAP

HORVÁTH LAJOSNÉ, Kriszti néni, népszerű nevén Krisztimama a ház születésétől haláláig meghatározó személyisége volt a pesterzsébeti 32 lakásos társasháznak. A nagycsaládban felnőtt munkásasszony számára természetes volt, hogy a ház összes óvodásgyerekét ő kísérje haza az óvodából saját unokáival együtt, az iskola előtt várva őket jóformán minden kísétáló gyerekhez volt jó szava, egy cukorka a zsebében, a házbeli gyerekek többször kaptak „lakásán” menedéket, egy-egy tányér levest is. Nem tudott kis lábosban főzni, csak nagyban, hogy mindenkinek jusson. A Bors néni emléklap tulajdonosa.

Veszteségeink

BÁRSONY MAGDA

1948-ban végzett óvónőként az Állami Brunszvik Teréz Kisdedóvó Intézet Dolgozók Kísérleti Tagozatán, jeles eredménnyel. Egy évvel később minta-óvónői képesítést szerzett. Munkássága során több kisgyermek-intézmény életében tevékenykedett, 1955-1969-ig a Magyar Rádió és Televízió napközi-otthonos óvodájának vezetője. 1969-ben meghívták a Budapesti Tanítóképző Intézetbe, ahol óvóképzős hallgatóknak oktatott pedagógiát, módszertani tárgyakat, valamint vezette a gyakorlataikat. Bársony Magda 65 éves koráig tanított, óvónők nemzedékét képezte ez idő alatt. Szívén viselte hallgatói sorsát, velük személyes kapcsolatot alakított ki. 1975-től a Tanítóképző főiskolává vált, így főiskolai docensként dolgozott tovább. Vezetése alatt működött az intézmény Óvodapedagógiai Munkacsoportja. Úttörő volt a romológiai, romapedagógiai képzésben, diákköröket is működtetett. Számos publikációja ismert, főként „Óvodai nevelésben”, valamint az „Óvodai élet” szakmai folyóiratban, amely jogelőd és a „Családi lapban”. Hangsúlyosan jelent meg nála az interkulturális nevelés eszménye.

CSILLAG FERENC

Csillag Ferenc tanár, közoktatási szakértő pályájának egy jelentős szakasza összefonódott a Magyar Pedagógiai Társasággal. Nehéz helyzetben vállalkozott a Fővárosi Tagozat és a Neveléseméleti szakosztály irányítására 2003-tól. Majd az elnökség tagjává választotta a Küldöttgyűlés. 2016-ig töltötte be e funkciókat.

Kollégánk 1973-ban a budapesti Szív utcai Általános iskolában kezdte pályáját, egyúttal az Operaház Gyermekkórusának is korrepetitora volt. 1987-ben az újpesti Viola utcai Általános Iskolát igazgatta. 1996-ban Terézvárosban a Tanügyi Irodát vezette, 1999-ben került a Fővárosi Pedagógiai Intézetbe, melynek egy időben igazgatóhelyettese is volt.

Feladatot vállalt a Pető Intézetben, a MAZSIHISZ-ben. Tanított az Eötvös Loránd Tudományegyetem több karán, az Apor Vilmos Tanítóképző Főiskolán, a Wesley János főiskolán. Pedagógiai tapasztalatait gyakran ültette írásba. A Tanító című lapban állandó rovata volt. Tagja volt az A Kisgyermek szerkesztő bizottságának is. Egyik kezdeményezője a magyar nyelvű Korczak-életmű kiadásának. Gazdag pálya szakadt félbe a hirtelen támadt betegség miatt. Édesapja a Magyar Pedagógiai Társaság újjá-alapításában serénykedett, korán elveszített édesanyja a zenepedagógia jeles személyisége volt.

GAJDOS TERÉZIA

Mindig azért dolgozott, hogy „a gyermekek életét széppé, boldoggá varázsoljuk az óvodában!” (1944 február 9. – 2020 szeptember 22.) Csillaghegyen élt, itt járt Általános iskolába, majd Óbudán a Martos Flóra Gimnáziumban érettségizett. 1964-ben végzett a Kecskeméti Óvóképzőben. Munkahelyei: Óbudai Lenfonó gyári Óvoda 1975-ig, 1975-1999-ig a Belügyminisztérium (BM) fenntartása alatti óvodákban dolgozott: a Dagály, majd a Stefánia úti óvodákban. 1982-től óvodavezető lett a Dagály utcában, 1989-től a Stefánia utcai épületbe került költözködés miatt, és egy bölcsődével összevont intézményvezetőként dolgozott.

1988-ban végzett az ELTE pedagógiai szakán. Szakértőként, és MOE tagként aktívan tevékenykedett. Évekig részt vett az alapképzésben, ELTE TOK oktatójaként, gyakorlatvezetőként is dolgozott a III. kerületi óvodákban. A Köznevelési Szakértők Országos Egyesületében a Budapesti tagozat vezetője volt nyugdíjba vonulásáig. Publikációi hűen tükrözik hitvallását.

A Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztály tagjaként rendszeresen publikált több szakmai folyóiratban, „Óvodai Nevelésben”, valamint „Az Óvodai Élet” szakmai folyóiratban, amely jogelődje „A Kisgyermek” pedagógiai lapnak. Többek között szót emelt a gyermekek és a nevelőtestületek érdekeit képviselve az intézmények összevonása ellen.

Óvodavezetőként széles látókörrel rendelkezett, mi sem bizonyítja ezt, hogy az Óvodai Élet IX. évf. 1. számában „Születésnap” című cikkében írt a születésnapját ünneplő Fejlesztő Pedagógia szaklapról, amely folyóirat a fejlődésében elmaradott gyermekek neveléséhez adott sok-sok segítséget. Az egyre több lemaradás, tanulási zavar hátterét vizsgálta, leírta gondolatait, szót emelt az egyre nagyobb óvodai csoportlétszám miatt! Szerinte a minőségi idő csökken, kevés időt tud tölteni az óvodapedagógus a 30-as létszám mellett az egyes gyermekkel!

„A gyermek „prizma”, rajta tükröződnek vissza a pedagógiai hatások fényei” – ezzel a kiscímmel kezdődik tanulmánya¹, amely fogalmi magyarázattól kezdve az összehasonlító elemzéseken keresztül gyakorlati példák bemutatásával adott képet az óvodai csoportszervezések előnyeiről és hátrányairól.

MANN MIKLÓS

85 éves korában elhunyt Mann Miklós történész, az MTA doktora, az MTA Neveléstörténeti Albizottság tagja. A neves történész 1987- 1993 között két ciklusban

¹ Gajdos Terézia: Gondolatok a csoportszervezésről In. Óvodavezetők kézikönyve IV. kötet, Budapest, OKKER Oktatási Iroda, 1996

az ELTE Tanárképző Főiskolai Kar Főigazgatója volt, majd a Neveléstudományi Intézet oktatójaként tevékenykedett. 1985-1991 között a Magyar Történelmi Társulat titkári megbízatását látta el. 1993-ban a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett kitüntetését kapott.

Neveléstörténeti kutatásai elsősorban a dualizmus kor és a két háború közötti korszak oktatásügyére koncentráltak. Trefort Ágoston életművéről készítette és 1976-ban megvédte kandidátusi disszertációját; forráskiadványa jelent meg a dualizmus oktatáspolitikai koncepcióiról. E témakörben készült a *Wlassics Gyula* biográfia, s két kiadásban jelent meg a *Kultúrpolitikusok a dualizmus korában* c. monográfiája. E munka folytatása 1997-ben az oktatási törvénykezés 19-20. századi pedagógiai sajtóját bemutató mű, valamint az *Oktatáspolitikusok és koncepciók a két világháború között* című monográfia.

A fővárosi oktatásügy történetéről több tanulmányt publikált. E kutatás keretében 1997-ben megjelent *Budapest oktatásügye a dualizmus korában* című monográfiája, s társszerzője volt a *Fővárosi Pedagógiai Szeminárium* történetét bemutató könyvnek. 2002-ben megjelent *Budapest oktatásügye 1873-2000* című kötete, melyet akadémiai doktori értekezésként nyújtott be. Termékeny kutatói – szerzői életművét jól példázza, hogy a 2005-ben megjelent bibliográfia addigi munkáiról 107 tételt tartalmazott.

Tárgyszerű és precíz elemzései példaként szolgáltak nemcsak olvasói, de doktori hallgatói számára is. Levéltári- és sajtóforrások sokaságát feltáró kutatásai a hazai nagy történészgenerációk útját követték. Munkái ma is jól használható, adatgazdag kutatásokat tükröznek. Nemcsak tanulmányaira, monográfiáira, de derűs személyiségére is emlékezünk.

MELÁTH FERENC

2020 decemberében elhunyt a baranyai Peterden 1933-ban született Meláth Ferenc, tanár, egyetemi oktató, tankönyvszerző, aki az MPT újjáalakítása óta a Nemzetiségi Szakosztály vezető aktivistája, a Választmány tagja a 90-es években

Munkaviszonya a PTE BTK-n és annak jogelődein 1979. október 16-tól 1995. szeptember 30-ig tartott; nyugdíjazásakor a BTK Német Nyelvű Irodalmak Tanaszékén dolgozott. Nyugdíjba menetele után, immár 25 éve, Budapestre költözött.

A Pécsi Egyetemen főként német tanításmódszertani órákat tartott, és területéhez kapcsolódóan több tankönyve is megjelent. Mindig lelkiismeretesen végezte munkáját, mert ez a gondosság és alaposság személyiségének alapvonása volt. Szerény és visszahúzódó alkata ellenére barátsággal és bizalommal fordult kartársaihoz, tanítványaihoz. Ugyanakkor puritánsága, amely bizonyára vallá-

sosságára is visszavezethető, mértékletességben tartotta. Így például – emlékez-
nek rá munkatársai –, ha férfi kollégái között esetleg sikamlóssá vált a beszél-
getés, szemrehányó, de elnéző mosollyal intette le őket. Közvetlenül nyugdíjba
menetele előtt még ösztöndíjra pályázott.

A Magyar Pedagógiai Társaság testületi ülésein rendszeresen részt vett, min-
dig hozzászólt, nemzetisége s egyáltalán a magyarországi nemzetiségi oktatás
érdekeit képviselte. (Szendi Zoltán nyomán)

NAGY ANDORNÉ

2015-ben nagy tisztelettel és szeretettel köszöntötte városa, Eger a kiváló pedagó-
gust, lokálpatriótát. 2019-ben elbúcsúztunk tőle. Hosszú életútja lezárult.

Számontartjuk a Magyar Pedagógiai Társaság 1967-es újjáalakulásának ala-
pító tagjai között, a városi Gárdonyi Géza Gimnázium egykori igazgatóját tisz-
teljük benne, a Gárdonyi-díj alapítóját. Az emlékezők megjegyzik, hogy az Egri
Szimfonikus Zenekar megalapítása is kötődik nevéhez. Tiszteljük őt, mint a ki-
váló mediapedagógus-úttörő, főiskolai tanár, Nagy Andor professzor életének
társát is.

NAGY SÁNDOR

Mezőgyán általános iskoláját a Viharsarokban a 2020 őszén elhunyt igazgató, a
Magyar Pedagógiai Társaság korábban Neveléstudományi, ma Kalokagathia szak-
osztályának tagja tette nevezetessé. Amikor Gáspár László, a szentlőrinci kísérlet
megalapozása után elhagyta a Dél-Dunántúlt, s szülőföldjére, Békésbe költözött
vissza, hogy a Sarkadi Szakközépiskolában folytassa a kísérleti munkát, mely a
'nevelőiskola' marxi-makarenkoi hagyományainak modernizációját célozta, ak-
kor egykori tanítóképzős társai, a – tréfás önelnevezéssel – „három testőr” , a
geszti Szerb József, a sarkadkeresztúri Krisztován Sándor és a mezőgyáni Nagy
Sándor (mindhárman iskolaigazgatók) álltak ki mellette, s hozták létre az isko-
latársulást, mely szoros együttműködést vállalt a modell megvalósításáért. Ők
alkották a Kemény Gábor Iskolaszövetség magját is.

Nagy Sándor nyugdíjazása után is részese volt települése közéletének, önkor-
mányzati képviselőként hűséggel szolgálta a hátrányos helyzetű iskolások érdekeit.
2020 novemberében hunyt el.

NOVÁK PÁL

Novák Pál nyugalmazott iskolaigazgató hosszú éveken át volt a Magyar Pedagógiai Társaság Békés megyei Tagozatának elnöke, később a Választmány, illetve a Szakmai Kollégium tagja. Gáspár László kortársaként vett részt a hetvenes évektől az innovációs mozgalmakban. Iskolájában, a békéscsabai Madách utcai intézményben folytatta, elődje, Ancsin Pálné munkáját, fejlesztette a szlovák nemzetiségi oktatást, a városi lakótelep kamaszfiából erős sporttagozatot épített, melyben a labdarúgás játszott főszerepet. Később Loránd Ferenc „Iskolatársulás '12” csoportjához csatlakozott, mely csoport szakértői támogatással salgótarjáni, szolnoki, tiszafüredi iskolákkal is társulva a magyar ’komprehenzív iskola’ modelljének megteremtésén fáradozott.

Nyugdíjas éveiben is élénk részt kért a város közéletéből.

2020 novemberében hosszú betegség után hunyt el.

PATAKI GYULA

98 évesen 2020 októberében elhunyt Pataki Gyula. A 40-es évek debreceni ifjúsági életében köteleződtött el a nevelés ügye mellett. A parasztcsaládból a városba érkező villanszerelő-inast a városi Keresztyén Ifjúsági Egyesület (KIE) fogadta magához, s látta el feladatokkal. Az egyesület otthonába látogató professzor, Karácsony Sándor tudatosította benne hivatását. Így került sor az ifjúsági munkában szerzett tapasztalatai nyomán, hogy barátjával, a fiatal könyvkötősegéddel, Szekeres Mihállyal megbízást kapott a háborús viszonyok tovább fokozta városi nyomorban tengődő csavargó, bűn kísértette fiúkból létrehozza a Fiúkfalvát. A tanyavilágban berendezkedő, önkéntes csatlakozókból álló kamasz-közösség méltán tartozik a hazai közösségi nevelés legnemesebb hagyományai közé. A faluvezető tragikus halála után 1944 júliusa után rámarad a közösség vezetése, nevelése és egyre nehezebb ellátása. A háború befejezése után néhány reményteli hónap élete véget vetett a vállalkozásnak. A gyermekvédelmi ellátás államosítása ellehetetlenítette a falu életét.

Pataki Gyula küzdőtársával és feleségével, Dobronay Vilmával karácsonyista barátai támogatásával a fővárosba költözik, a KIE Vas utcai otthonában kap munkát, amit a tőle megszokott alapossággal és elkötelezettséggel végez – egészen az otthon államosításáig.

Ezután a közoktatásügyben vállal munkát, amíg ilyen munkakör létezik: ifjúság-gondozó poszton, majd a kispesti tanügyigazgatás vonja magához, pedagógus, tanár lesz. Napközis nevelőként kamatoztatja tapasztalatait. Hűséggel szolgál a főváros XIX. kerületében. Képviseli a „szeretet pedagógiáját”, a gye-

rekek önkormányzatára épített pedagógiai munkát. Úttörővezetői megbízást is vállalt. Hosszú életútját több könyvben örökítette meg. Ezen írások jellemzője az élményszerűség és hitelesség. Immár nem csupán a legendás Fiúkfalva izgalmas történetét üzeni nyomtatásban a következő nemzedékeknek, hanem tartalmas életútja teljességét.

PELIKÁN ISTVÁN

Székesfehérváron született 1958. augusztus 27-én. 1982-ben végzett a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán magyar-történelem szakos általános iskolai tanárként, 1982. augusztus 1-jén a Tokaji Kereskedelmi és Szakmunkás-képzőben kezdett tanítani. 1986-ban középiskolai történelem tanári végzettséget szerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi karán.

1988. augusztus 16-án a miskolci Szemere Bertalan Szakközépiskolában tanított, 1991-től munkaközösség-vezető, 1997-től 2001-ig igazgatóhelyettes is volt. Mindig is érdekelt az informatika, 1997-ben számítástechnikai szoftverüzemeltető, 1998-ban oktatás informatikus szakképesítést kapott.

2000-ben közoktatásvezetői végzettséget szerzett a Pécsi Tudományegyetemen.

2001. augusztus 16-tól az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium munkatársa. 2009-től kezdődően az IKT eszközök használatához kapcsolódóan több továbbképzésen vett részt. Igénye volt a folyamatos önképzésre, 2012-ben ember és társadalomismeret tanári diplomát szerzett a Miskolci Egyetemen.

2015 novemberében mesterpedagógusi minősítést kapott. Munkáját mindig nagy odaadással végezte, osztályfőnökként elsődleges feladata volt a tanulók személyiségének fejlesztése, odafigyelt problémáikra, igyekezett hatékony segítséget nyújtani a mindennapi életükhöz.

2019. november 22-én még megtartotta óráit. Váratlanul aznap elhunyt.

A város közoktatásügyének fontos személyisége volt. Képviselte ebben a közéletben tagként a Magyar Pedagógiai Társaságot is. Haláláról 2020 nyarán kaptunk értesítést. Életrajzát az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium igazgatója (Vígh Roland értesítése alapján).

SALAMON ZOLTÁNNÉ

Neveléstudományi szakosztályunk tagja hosszú betegség után 83 esztendősen távozott az élők sorából. 1936. december 15-én született. Pedagógus diplomáját az ELTE-n szerezte, történelem-magyar szakon. Első munkahelye a Veres Pálné

Gimnázium volt, ahol nagy szakmai tudással és egész életére jellemző közvetlen, segítő magatartásával a diákok egyik kedvence lett. Következő munkahelye az Országos Pedagógiai Intézet volt, ahol több éven át a Neveléstudományi Tanácséken dolgozott. Ezidőben szerezte meg bölcsészdoktori fokozatát az ELTE-n, pedagógiából.

Az OPI után a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Kutatóintézetének munkatársa lett, majd ezt követően a Pedagógus Szakszervezet Oktatási és Kulturális Osztályának vezetőjévé vált. Ebben az időszakban ismerkedett meg a magyarországi kórusmozgalommal. Felkarolta a pedagógus kórusok működését, és haláláig elnökségi tagja volt a Kórusok Országos Tanácsának. Minden évben (nyugdíjba vonulása után is) tevékenyen részt vett a Kórus Fesztiválok szervezésében, lebonyolításában.

Munkájának következő, fontos állomása volt az akkor szerveződő JOINT-ban betöltött funkció: a rendszerváltás után, 1991-ben a holokauszt-túlélők segítésére létrehozott Magyarországi Zsidó Szociális Segély Alapítvány első főtitkára lett egy meghatározó időszakban. Meghatározó szerepe volt a Bálint Ház profiljának kialakításában: ő hozta létre az ÉDEN játszóházat, indította el a pszichológiai tanácsadást és hasonlókat.

A '90-es években elkezdődött a szociális szakma képzése a zsidó közösség számára. Elsőként az Anna Frank Gimnáziumban indult útjára a szociális asszisztens képzés, amelynek tartalmi kidolgozásában és szervezésében Editnek elvülhetetlen érdemei vannak. Ezt követte az OR-ZSE-n a zsidó szociálmunkás-képzés létrehozása és működtetése. Ebben a programok kidolgozásán keresztül a gyakorlatok vezetésén át az elméleti oktatásig Edit meghatározó szerepet töltött be. Nyugdíjba vonulásáig ez volt élete utolsó munkahelye, amit nagyon szeretett.

SZABÓ IMRE

Dr. Szabó Imre 1955-ben tanítóként és kezdte pedagógiai pályafutását Majosházán. Az egykori ráckevei járás második pátriájává vált: a pártbizottság művelődési vezetőjeként rendszeres kapcsolatot tartott a körzet iskoláival, aktívan támogatta a Duna-ág melletti víziúttörőtevékenységet, egyik alapítója volt a Ráckevei (Soroksári)-Duna Intéző Bizottságnak. Ráckevéről a Pest Megyei Pedagógiai Intézetbe, majd a Fővárosi Munkaügyi Központba vezetett az út. Időközben megvédte doktori disszertációját is Pest megye történetéből. Publikációs tevékenysége rendkívül szerteágazó: honismereti, történelmi, nyelvészeti cikkek, kötetek tucatjait jegyzi szerzőként, társszerzőként vagy szerkesztőként.

E tevékenységében – és egész életében – kiemelt helyen szerepel az úttörőmozgalom, amelynek évtizedeken keresztül – csapatvezetőként, járási úttörőelnökségi tagként, az Országos Táborozási és Turisztikai Szakbizottság, valamint az Országos és a Pest Megyei Úttörőtörténelmi Bizottság tagjaként – lelkes aktivistája volt. Bábáskodott a vándortábori mozgalom születésénél, víziúttörő találkozókat szervezésében vállalt szerepet, vezetője volt a Pest megyei Úttörővezetők Akadémiájának, és 1996-ban Záhonyi Edével közösen létrehozta a Múltunk Öröksége Alapítványt.

Aktív tagja volt az MPT mozgalompedagógiai, neveléslélektani, neveléstörténelmi szakosztályainak, valamint a Pest megyei tagozatnak és az Emlékezet Bizottságnak. Jóformán haláláig, túl a 80 esztendőn dolgozott, vizsgáztatott, szerkesztett, telefonált, javította tévedéseinket. Főbb művei: *A tanítók összeírása 1770/71-ben Pest-Pilis-Solt vármegyében és Fejér-, Hont-, Nógrád vármegyék egyes helységeiben (szerk.) Budapest: TIT Teleki Ismeretterjesztő Egyes., 1998.; Pest megye a millennium évében (szerk.) Budapest: TIT Teleki László Ismeretterjesztő Egyesület, 2000.*

SZECSKÓ KÁROLY

Mezőcsát hűségese szülötte, a Heves Megyei Levéltár egykori főlevéltárosa 2020 február 27-én hunyt el. Az elsőgenerációs értelmiség nehéz útját járta be – emlékeznek rá tisztelői. A szorgos történész, az apró adatok gyűjtője, kutatója sokáig volt elmaradhatatlan résztvevője a Magyar Pedagógiai Társaság történelmi üléseinek. Alig fél évvel halála előtt adhatta át szülővárosa történetének monográfiáját. Kivételes tudása, kedvessége, humora marad emlékezetes mindazok számára, akik ismerhették. Gárdonyi-díjjal ismerték el munkáját. 80 esztendőt élt.

UNGVÁRI JÁNOS

Hajdú-Bihar megye közoktatásügyének meghatározó személyisége, a jeles polgári gimnázium első igazgatója, majd a megyei pedagógus-továbbképzési kabinet megszervezője, a megyei tanács művelődési osztályvezetőhelyettese, nyugdíjasként a Karácsony Sándor Neveléstörténelmi Egyesület egyik alapítója. Fontos szerepet játszott a Hajdú-Bihar megyei tagozat talponmaradásában, újjáélesztésében is.

VIZELYI ÁGNES

Az Annalesek szűkszavúak életútját és munkásságát illetően. Nem tartozott a hangoskodók közé. Tette a dolgát.

1943-ban született. Biológusi és pedagógiai tanulmányokat végzett. Az ELTE Természettudományi Karán annak idején még volt Neveléstudományi Tanszék, itt szolgálta a pedagógusképzést és a pedagógusok érdekeit 1974-től. Köte Sándor szigorú mentorálása mellett itt szerzett kandidátusi fokozatot. Disszertációja Salamon Zoltánnal közösen jegyzett kötetben 1988-ban meg is jelent. A pedagóguséletmód és – tevékenység című könyv a hazai nevelésszociológia fontos, sokat hivatkozott műve lett. Az egyetemi átszervezéseket követően a Pedagógiai-Pszichológia Kar munkatársa lett, korán kezdődött súlyos betegségéig, mely korán passzivitásba kényszerítette.

Szolidáris, empátikus munkatárs volt. E szerepkörben vállalt feladatot a rendszerváltás éveiben új útjait kereső Magyar Pedagógiai Társaság elnökségében. Kezdeményezője volt a tagság helyzetét, viszonyait megismerni kívánó kérdőíves vizsgálatnak. Csendes szavai súlyosak voltak. Oda kellett figyelni rá.

Hosszú évek óta élt szinte teljes visszavonultságban. Áprilisi halálhírét is szinte véletlenül 2021 legelején tudtuk meg.

Emlékezünk rá.

VÖLGYESY PÁL

Prof. Völgyesy Pál szülei számára a veszteségek voltak a meghatározóak, a háború, az éhezés, az elnyomás és az aggodalom a gyerekeikért. A Tanár úr annak a generációnak volt a tagja, akiknek ifjúságát a második világháború és az azt követő évek szellemi nyomorúsága határozott meg. Ennek ellenére neveltetése és fiatalsága sok pozitív élményt adott számára. Minden bizonnyal sok lehetőséget vett el Tőle ez az időszak, mégis igen jelentős szakmai életutat mutathatott fel.

Völgyesy Tanár úr az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerzett pszichológus diplomát, majd később kandidátusi címet. Életútja során alapvetően három munkahelye volt: a MÁV Pályaalkalmassági Intézete, a Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont és a gödöllői egyetem. Ezek közül talán az Ő számára is kiemelt jelentőségű a Szent István Egyetemhez, illetve jogelődjéhez, a Gödöllői Agrártudományi Egyetemhez kötődik. Itt a mérnök-tanár képzés, valamint a munkavállalási tanácsadó szak megalapítása köthető az Ő nevéhez (is). Az általa képviselt diszciplína, a pszichológia mindkét szakma művelésében meghatározó jelentőségű. Ezen professziók fennmaradását minden bizonnyal nagymértékben befolyásolja azoknak a pszichológiai ismereteknek az átadása, amelyet Völgyesy

professzor jegyzeteiben és tankönyveiben elsajátításra ajánlott. Itt kell megjegyeznünk, hogy a pszichológia és munkatudományok határterületén megjelenő tanácsadó képzés, mely az országban egyedülállóan tananyagba illesztette a pályaismeretet. Ennek elméleti alapjait éppúgy Tanár úrnak köszönhetjük, mint a pályák megismerésének gyakorlati lehetőségeit.

Könyvei közül kiemelkedik a korszak sikeres sorozatában 1976-ban megjelent „*A pályaválasztási döntés előkészítése*” című. Ebben a Tanár úr új szemléletével találkozhatunk, amikor a sikeres pályaválasztási döntést egy előkészítési folyamatra építi, melynek kidolgozott modelljét is adja. A Völgyesy Pál által megkezdett gondolatkör több kutatással kiegészülve a Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont (jogutódként az Oktatáskutató Intézet) révén egyre több eredményt mutatott be, melyeket megőrzött a szakmai közgondolkodás. Ezzel a munkájával kapcsolatban kell megemlítenünk, hogy korát megelőzve, itt használja elsők között a „pályaorientáció” fogalmát. (Kutatótársával, Dr. Szilágyi Klárával jegyezték az első, 1996-ban megjelent egyetemi jegyzetet *Pályaorientáció* címmel és témában.)

A másik szubjektív módon kiemelésre érdemes munkája „*A munkamegosztási rendszer fejlődési tendenciái, XIX–XX. század*” című könyv, melyben Völgyesy Pál megmutatta hallatlanul széleskörű tájékozottságát. Véleményünk szerint az Őt nem ismerők számára ebből a könyvből derülhet ki igazán pallérozottsága, világlátása. A pszichológia felé fordulása valószínűleg a filozófiai érdeklődésének elmélyítésére adott számára lehetőséget. A könyv jól tükrözi kiemelkedő szakmai tudását a zene- és képzőművészet és történet területén is.

Egész életét meghatározta az irodalom és a művészetek iránti vonzalom, hatalmas könyvtárral, valamint lemez és CD gyűjteménnyel rendelkezett. Barátaival rendszeresen bridzsezett, bélyeget gyűjtött és jól értett a borokhoz is. Sportos életmódjáról tanúskodott a Római parti csónakházban elárvult skiffje és kielboatja. Tisztelte a valódi értékeket hordozó teljesítményeket. Ő saját magát szóban „szabad bölcsésznek” vallotta. Megítélésünk szerint is az volt. Egy régi vágású, méltóságteljes, mindig türelmes, békés és udvarias citoyen, egy francia műveltséggel rendelkező bölcs tudós-polgár-ember. Mindezek és élet igenlése miatt emlékeznek rá tisztelettel és szeretettel tanítványai és munkatársai.

Kimagasló szakmai munkájának elismeréseként 1994-ben Apáczai Csere János-díjat kapott, majd 2005-ben a Magyar Köztársaság Elnöke az Államalapító Szent István ünnep alkalmából a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje kitüntetését adományozta.

Dr. Völgyesy Pál Tanár úr halálának másnapján, az Általa korábban vezetett Tanárképző Intézet jogutódjának, a Humántudományi Intézetnek az igazgatója megalapította a Dr. Völgyesy Pál különdíjat a Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Tudományos Diákköri Konferenciáján.

Jelentősebb összejövetelek összefoglalói

SORS AZ ÍRÁS TÜKRÉBEN – GÁSPÁR LÁSZLÓ

A Magyar Pedagógiai Társaság nevelési kérdésekkel foglalkozó Kalokagathia Szakosztálya 2020. november 3-án online beszélgetést szervezett W. Barna Erika A lélek immuncseppjei – Sorserők c. könyve alapján¹. A könyvben a szerző Gáspár László és Béres József kéziratának elemzését, e két alkotó embernek az írásképe alapján körvonalazható személyiségrajzát adta közre.

Az alábbiakban a diskurzus kibontakozását szolgáló két megszólalás szerkesztett változatát adjuk közre.

FÁBRY BÉLA

„Génikus sorsszerűség” – Szondi Lipótot idézve ezt a címet adta W. Barna Erika grafológus Gáspár László írásképeinek elemzését összefoglaló tanulmányának.

A grafológia, mint alkalmazott tudomány relevanciáját, egyáltalán „logosz” (tudomány) mivoltát sokan vitatják. Nem a laikusok, a tudomány emberei. Nem gondolom, hogy e vitában nekem, pedagógusnak bárhogyan is meg kellene szólalnom. Vannak neurológusok, pszichiáterek, pszichológusok akik szerint az íráskép és az író ember lelki tulajdonságai, állapota, állapotának változása szoros összefüggést mutat. Biztos van benne valami, mint ahogy abban is, az egzakt, mérésekkel, kísérletekkel, megfigyelésekkel, az összefüggéseket matematikai formulákkal alátámasztó tudományosság kritériumai joggal kérhetők számon az íráselemzéseken. De hát a grafológusok nem is gondolják magukról, hogy a tudomány oszlopcarnokait akarnák ostromolni, netán Nobel-díjra aspirálnának.

Most abban a helyzetben vagyunk néhányan, akik ismertük Gáspár Lászlót – ki jobban, ki kevésbé –, hogy W. Barna Erika elemzését összevegyjük saját élményeinkkel, évtizedek alatt kialakult emberismeretünk alapján nézzük meg, hogy az íráskép alapján készült elemzés egybe vág-e mindazzal, amit Gáspár Lászlóval való együttműködésünk alapján tapasztaltunk.

¹ Lásd: W. Barna Erika: A lélek immuncseppjei – Sorserők, Dr. Béres József és Dr. Gáspár László személyiségrajza, CEREG-Grafológiai Akadémia, 2020., ISBN 978-615-81470-1-9

Nézzük csak, milyen személyiséget olvas ki a szakember-grafológus az írásképből¹.

„Esztétikus, normatisztelő betűformák, szélsőséget nélkülöző, mértéket tartó mozdulatok adják az íráskép fő elemeit. A kellemes hatású kézjegyek pozitív kisugárzása férfit idéznek, akiből jóindulat és békeesség árad, aki mély nyomot tudott hagyni egyetlen találkozással is. Olyan ember, aki egyszerre tudott tiszteletet és szeretetet ébreszteni – az arra fogékony emberekben. ...Spontán, dísztelen, finom vonalvezetésű, csomós ováljai, kisméretű betűi alapján az életvitelét, a fizikai világhoz való viszonyát szerénység jellemezte. Az ilyen ember megjelenésében sem hivalkodó, a reprezentáció nem erős oldala, sőt, zavaró számára a külsőségeket hangsúlyozó, üres emberek világa. ...Kontroll alatt tartott mozdulatai alapján nem az önös érdekek, az anyagi javak halmozásának vágya vezérelte, jóllehet ismerte a pénz értékét. ...Szerénysége alázattal társult, ami csak a mélyről indult embereknél tud egy életen át magas szinten maradni.”²

„Nagy biztonsággal kimondható, hogy Gáspár László egyik legfontosabb motivációja a rendteremtés igénye volt. Az egybefonódó írásimpulzusok látványából szinte élővé válik az a törekvés, hogy mindent a maga helyén akart látni, zavarta a káosz, a tisztázatlanság, fejetlenség, a szétesettség, a hamisság, az értékek torzulása, ami a társadalmi környezetet jellemezte.”³

„A jól tagolt, fényel szőtt írás alapján a tisztánlátás, a holisztikus gondolkodás egyik markáns jellemzője Gáspár László személyiségének, ami érthetővé teszi, megvilágítja a motivációit, világlátását.”⁴

„Formáinak variabilitása, az ívelt vonalak dominanciája, a feminin grafikus jegyek jelenléte pátosz és logosz összehajlására utal. Racionalitásának és érzékenységének ötvözete különös színezetet adott a személyiségének. Az állandóan tiszta íráskép idealizmusra, már-már gyermeki csodavárással teli, naiv lelkültre utal, ami a lélekvesztett felnőttek szintjén, az önös érdekek szövevényében értelmezhetetlen. Gáspár László pózmentes, természetes mozdulatfutamaiban nem látni önkényeskedésre, agresszióra, mások elnyomására, hatalmi fölényre utaló jelet. Girlandos kötése jóságról, emberszeretetéről vall.”⁵

¹ Az online megbeszélésen W. Barna Erika technikai okok miatt nem tudott személyesen részt venni. Az alábbiakban Gáspár László kéziratai alapján írt könyvből emelünk ki néhány olyan bekezdést, melyekben a szerző az íráskép alapján fogalmaz meg Gáspár László személyiségére vonatkozó következtetést.

² Lásd i.m. 72. old.

³ Lásd i.m. 74. old.

⁴ Lásd i.m. 78. old.

⁵ Lásd i.m. 79. old.

„Egyenes soriránya beszédesen tükrözi, hogy a kijelölt pályát követte, arról nem volt eltéríthető. Távollatról ez akár dogmatizmusnak is tűnhetett, de saját gondolatrendszerében összhangban volt minden, egy sajátos egyéni látásmódba integrálta a sok szálon futó elképzeléseit, céljait.”¹

„Gáspár László kézírása több síkon is utal az érzelmi-kapcsolati csatlódásokra, a vajúdásra, a belső és külső feszültségekre. A grafikus jelek erős kötöttségében a kezét nyújtó ember, a kapcsolatokban a valódi szellemi társat, megértő partnert kereső személy gesztusa tükröződik, ami gyakran kicsorbult méltatlan környezetben.”²

„A mai kézírásokban kivételesen ritka a zavartalan homogenitás, ami az írás stílusa és az aláírás jellege között fennáll. ...

A homogenitás hitelességre, a szavak és tettek, gondolatok és érzelmek egységességére utal: integrált személyiségre, kiforrott értékrendre, önálló ítéletalkotó képességre, ami védelmet adott a manipulációk, a befolyásolhatóság ellen. Gáspár László aláírása maradéktalanul homogén, teljes egyezés uralja a szöveg minden parányi részletét.”³

„Az írásképek arányossága a formai gazdagsággal együtt az egyenes sorok kiegyensúlyozottságával teremtő életteljességet tükröznek. Az etika oldaláról az egyenes út a nyíltság, a becsületesség szimbolikus megjelenítője. Gáspár László számára a megálmodott célok rendíthetetlen követése, azok megvalósítása kapta a prioritást, mindent emögé utasított.”⁴

W. Barna Erika alapvetően az írásképet elemezte, de az írások tartalma alapján is megfogalmazott következtetéseket. Ezekhez egy fontos momentumot tesz hozzá.

1991-ben az UNESCO egy komoly vállalkozásba kezdett. Arra voltak kíváncsiak, hogy az ezredfordulót követően, a XXI. századi információs társadalomban milyen kihívások alapján formálódik az oktatás világa, az iskola. A munka szervezésével J. Delors-t bízták meg, aki számos szakembert vont be a munkába és egy több mint kétszáz oldalas jelentésben foglalta össze a munka eredményét.⁵ E munka 4. fejezete foglalkozik az oktatás négy alappillérevel, azokkal a „tudásokkal” amikkel a XXI. században az oktatásnak foglalkoznia kell⁶. A Jelentés abból indul ki, hogy az oktatásnak egyszerre kell majd egyre több ismeret formájában

¹ Lásd i.m. 81. old.

² Lásd i.m. 83. old.

³ Lásd i.m. 86. old.

⁴ Lásd i.m. 89. old.

⁵ Oktatás – rejtett kincs. A Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése az UNESCO-nak az oktatás XXI. századra vonatkozó kérdéseiről. Budapest, 1977, Osiris Kiadó-Magyar Unesco Bizottság, 219 old. /UNESCO Könyvek./

⁶ Lásd a Jelentés 71-81. old.

egy komplex és állandóan változó világtérképet és iránytűt is nyújtania az ismeretek halmazában való navigáláshoz. Már nem az ismeretek felhalmozása a cél, hanem az, hogy az egyén képessé váljék első megszerzett ismereteinek folyamatos elmélyítésére és alkalmazására a változó világban. Az oktatásnak – fogalmát az eddiginél tágabban értelmezve – annak érdekében, hogy a jövő század e kihívásának megfelelhessen, a következő négy alappeladatot kell teljesítenie: minden embernek meg kell tanulnia ismereteket szerezni, meg kell tanulnia dolgozni, meg kell tanulnia együtt élni, s meg kell tanulnia élni. A tudás ezen alappilléreinek a szervezett oktatáson belül egyenlő helyet kell elfoglalniuk ahhoz, hogy a tanítás „elméleti és gyakorlati szinten is egész életen át tartó globális tapasztalata legyen az egyénnek mint személyiségnek és mint a társadalom tagjának.”¹

Nincs tudomásunk arról, hogy a Delors-bizottság megkereste volna Gáspár Lászlót, mint ahogy arról sincs, hogy a bizottság tagjai tanulmányozták volna a Gáspárnak a 60-as évek végén, a 70-es évek elején kidolgozott neveléseméletét, iskolamodelljének, a szentlőrinci iskolának a gyakorlatát. Mégis a Delors-jelentés és a Gáspár-i nevelésemélet tartalmi azonossága kimutatható.

Gáspár felfogásában az ösztársadalmi gyakorlat pedagógiai reprodukciója – ez neveléseméletének tézisszerű megfogalmazása – négy formában, végső soron tevékenységben jelenik meg. Felfogása szerint e gyakorlat a közvetlen élet termelése („... a történelemben végső fokon a való élet termelése és újratermelése a meghatározó mozzanat ...” – munka), a társadalmi állapot: az érintkezési viszonyok termelése (az emberi együttműködés), és a tudat – az emberi tudat által létrehozott objektívációk – termelése (alapvetően a megismerés és az megismeréshez szükséges objektívációk). A társadalmi gyakorlat e három mozzanata mellé sorolja Gáspár a szabad időben végzett tevékenységeket is, azokat, melyeket nem a természeti szükségesség vagy a társadalmi kötelesség diktálja, hanem a teleologikus tevékenység szükséglete. A szabadidő az emberi szervezet, a személyiség megújításának, a képességek kifejlesztésének tere, amely birtokosát más szubjektummá változtatja, és az azután más szubjektumként lép be a társadalmi tevékenységek rendszerébe, a közvetlen termelés folyamatába is. Azt is fontos ehhez hozzá tenni, hogy Gáspár szerint a társadalmi gyakorlat valamennyi eleme egyaránt fontos és nélkülözhetetlen, a társadalmi ember – az „ember társadalmi természeté”-nek kifejlesztése – szempontjából”, miként az követelmény is fontos, hogy „a társadalmi tevékenység különböző fajtáival a gyerekek először és elsősorban a pedagógiailag szervezett formájukban ismerkedjenek meg.”²

¹ Lásd a Jelentés 72. old.

² Az e szövegekre vonatkozó részleteket lásd: Gáspár László: A társadalmi gyakorlat szükségletei és az általános nevelés tartalma, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977.

Ezzel összefüggésben fogalmaz az írásképpől alapján a szakértő-grafológus így.

„*Gáspár László szellemi horizontja József Attila-i magaslaton honolt: a „mindenséggel mérd magad” mércéjével kozmikus viszonylatokban gondolkodott, természeti törvényekhez, a nagy összefüggésekhez igazodva kereste a dolgok értelmét a világban.*”¹

TRENCSENYI LÁSZLÓ

Barna Erika a betűkből, írásképből próbálta számunkra rekonstruálni ifúságunk mesterét, a szentlőrinci-sarkadi Gáspár Lászlót, értékelésem szerint az első „igazi” legújabbkori alternatívot.

Nekem módomban állt személyesen ismerni: ráismertem, amikor a grafológus szakember a „*lélek jajkiáltásait*” emlegeti, amikor „*Normateremtő betűformákról, mértéket tartó mozdulatokról*” ír, „*pozitív kisugárzású férfiről*”, akit „*szerénység köt a fizikai világhoz*”, feltűnőek „*kontroll alatt tartott mozdulatai*”, akit a „*gyermeki lélek naivitása*”, a „*gyermeki lélek csodavárása*” jellemzett, aki „*nem tudott megalkudni*”, aki „*szárnyalni vágyott*”. Akiben a „*rendteremtés igénye*”, „*holisztikus gondolkodás*” volt meg. S akiről megjegyzi, hogy a „*stresszkezelés nem volt erős oldala, a konfliktuskezelési repertoárja szűk körű*”. Önemésztés, önpusztító gyötrelmem olvasható ki az írásokból. Ráismerek: „*Védetelen volt a támadó, agresszív hozzáállású emberekkel szemben*”. „*Önmagát sanyargatta*” – olvassa ki Barna Erika az írásképből, aki személyesen sosem találkozott Gáspárral. „*Folytonos frusztráltság*”, a „*vitális energiák csökkenése*” mutatkozik. „*Aszketikus életvitel, lemondás, szellemi-etikai fegyelem, magányosságérzet*”. „*Mély létgyötrelmem*”.

Ennyi maradt volna.

Az írásszakértő mindezek után értékítélettel zárja: „*évszázadokkal meghaladta korát*” – Don Quijote-i analógiát alkalmaz (persze, mind Don Quijoték vagyunk – jegyzem meg, ha nem is haladjuk meg korunkat). Vajon ez igaz a Gáspár-i életműre? S nem arról van szó, hogy utópiája éppenséggel túlélte korát?

Kezdetben „*szocialista nevelőiskolának*” neveztetett a modell, aztán az utód, a tiszteletreméltó, hűséges Kocsis József próbálta „*domesztikálni*” a „*társadalmi gyakorlat iskolájaként*”. Később egy elemzője már egyenesen azt állította: nem is volt marxista, a marxista frazeológiát csak álcázásból vette magára, eltitkolandó polgári reformpedagógiai forrásvidékét. Miközben a Gáspár-filológia nagyfontosságú kérdése (ha van, ha lenne Gáspár-filológia), hogy olvasta-e, ismerte-e Dewey munkásságát, hiszen egyetlen hivatkozás sincs rá, mégis ott lüktet a

¹ Lásd W. Barna Erika i.m. 87. old.

pragmatista filozófus-pedagógus iskolaképe. (Megjegyzem J. Dewey, a modern amerikai sokáig rokonszenvezett a fiatal szovjet-orosz állam pedagógiai törekvéseivel, a sztálini fordulat, benne a pedológiai párthatározat idegenítette őket végtelenül egymástól, s lett belőle „ideitt” a burzsoá ellenség.)

De vajon a *munka* átalakulása a tulajdonviszonyokat illetően (a reformszocialista világban túrt-elfogadott csoporttulajdon a kapitalista viszonyok közt tiltott gyümölcs lett – a torgyáni falu- és mezőgazdaságpolitikában végképp) s a technológiai fejlődés, a munkanélküliség jelenségvilága vajon nem „tett-e be” a gyerekek hasznos és gazdaságos munkatevékenységének. Ráadásul nincs mit tenni, ha a munkajövedelem mellett tőkejövedelem is van, akkor a társadalmi szerepekre való felkészítésben nem csupán a dolgozói szerep lehet elfogadott cél...

A másik dolog a „*totális iskola*” képe. Elfogadom: a hatvanas évek végén egy álmos, poros vasúti csomópontra települt nagyközség intézményhiányos helyzetében indokolt lehet az iskolaintézmény „*teljeskörű szolgáltatása*”, hogy a „*tanulói jogviszonyba*” torkollnak a gyerekvilág szerepei, a munkavállalóé, dolgozóé, a műkedvelő művészé, a közélet tanulójaé. De ez a világ megváltozott. Szentlőrinc város lett, Sarkad is átalakult. A kurbilis telefonok világát az i-padok kommunikációja váltotta fel, a médiumok – ha akármilyen is – totális pluralizmusa. Erre a helyzetre a szerepek pluralizmusának tudomásul vétele tán hatékonyabb. (Egy más példát idéztem, egy ÁMK-ét, ahol a gyerekek – az ÁMK mozgalom búvós (Jeney Lajostól, a másik utópistától származó) jelszava jegyében : a mindent egy épületben bölcsőtől a koporsóig – szóval, a gyerekek az osztályteremből egyenesen átballagtak párosával, rendben, a tanító vezetésével az épület színháztermébe. S már azt sem kellett megtapasztalniuk, milyen is az a „*színházbajárás*”, akár az átkelés a HÉV-vágányok túlsó oldalára...)

Visszatérve Barna Erikához: „*elemeiben gyakorolják – írja – szellemi örökségét*”. A „*gyermeki lényben hordott tehetség, képességegyüttes*” felismerése, az „*egyéni kutatások*”, az öntevékeny együttműködés a tanulási folyamatban”. Ez maradt?

Meg az erkölcsi példa? A Don Quijotéé?

Hát ez sem kevés.

Centenárium ürügyén a „vagonlakók gyerekeiről”

FÁBRY BÉLA

A Gyermekérdekek Fóruma – Korczak Munkabizottsága meghívását elfogadva Csóti Csaba levéltáros¹ – ma főállásban szakszervezeti vezető – az I. világháború utáni korszak kevésbé ismert jelenségéről tartott előadást.

A vagonlakókról szóló közkeletű sajtófotó² nagyon jó, mert benne van majdnem minden, amiről e téma kapcsán érdemes lesz ma szót váltanunk – vezette be a beszélgetésre invitáló szavait Csóti Csaba. Az 1918 és 1921 közti menekültek megérkezése a mai Magyarországra – folytatta – nemcsak a „vagonlakók” története, sőt, elsősorban nem a vagonlakók története. Amit a képen látunk – elemezte – jellemző, tipikus életkép. Látni egy vasúti tisztet, egy a ruházata alapján jólszituáltak tűnő úriembert, egy háztartási alkalmazottat, egy gyereket anyja karján, egy másik vasúti alkalmazottat gyerekekkel és egy idős falusi öltözetű asszonyt. Amit ez a fénykép megjelenít, az volt akkoriban a kialakult kép a menekültekről. E szerint a menekült az, aki középosztálybeli, valamilyen tisztségviselő és vele vannak „csatolt részei”: eltartottak – feleség, gyerekek – és a háztartási alkalmazott.

A világháború idején, illetve annak befejeződését követően a Magyarországra érkezett menekültek száma megközelítette a félmilliót. Az 1924-es hivatalos adat szerint 450 000 főt tartottak e minőségben nyilván. Az akkori Országos Menekültügyi Hivatal vezetője azt állította: ennyi embert írtak össze. Ugyanakkor azonban nem tudjuk meghatározni a pontos számot – állította az előadó. Ugyanis a menekültek megjelenése nem „Trianonnal” kezdődött, nem 1920 június negyedikét követően indult meg. Sőt, 1920 végén már megjelentek a betelepedést korlátozó magyar jogszabályok is, annyira, hogy nem egyszer a határ lezárása is megtörtént.

A menekültek 1918 októberétől megindultak a megszállt területekről az ország „törzsterülete” felé. 1918-1919-ben ezek az emberek még nem tudták, hogy „Trianon” lesz. A politikai elit ekkor már tisztában van azzal – bizonyította a

¹ Az előadó bevezetőjében jelezte, hogy noha e témában húszévi kutatómunka van mögötte, amióta az egyik szakszervezeti konföderáció vezetőjeként dolgozik, előadásokat nem vállal, nem publikál. Az MPT felkérését, a személyes kapcsolaton túl azért vállalta el, mert a gyermekorsók történetének kutatása és a kutatási eredmények közzé tétele e korszak feltárásának máig kevésbé közismert területe, s vélte, e mostani megszólalása alkalmas lehet a homályos kép tisztítására.

² A program képi háttérét egy korabeli fotó biztosította, erre reflektált az előadó.

vitaindító –, hogy a történelmi Magyarország nem tartható fenn. Ez azonban csak a társadalom vékony rétegét jelentette. Nincs tömegkommunikáció erről a témáról akkoriban, nem csak a mai értelemben, hanem egyáltalán nincs. Ezért ez az információ az emberek döntő többségéhez nem jutott el. A hivatalos kommunikáció a politikai elit részéről így szól: „nem engedjük, nem hagyjuk, mindent vissza”. Függetlenül a nemzetközi politikai viszonyoktól a diplomáciában lehetséges magyar szereptől. Mindenki, aki ismerte a folyamatokat, tudta, hogy a történelmi Magyarország nem tartható fenn. Aki komolyan vehető politikai gondolkodó volt, az már a háború kitörésekor tisztában lehetett azzal, hogy ha a háborút az Osztrák-Magyar Monarchia elveszíti, az a történelmi Magyarország elvesztését jelenti majd.

1918 októberében az első menekültek Fiuméből érkeznek, a mai Rijekából. A város a „magyar korona része” volt a korabeli államjog és közfelfogás szerint, mégis, a különállása mind akkor, mind ma mindenki számára nyilvánvaló. S kik jöttek? A vasutasok. 1918 őszén, amikor Rijekában a város hovatarozását illetően bonyolult politikai helyzet áll elő, egyetlen dologban volt konszenzus az ottani meghatározó politikai szereplők között: a magyar állam képviselőjének a városban nincs helye, legyen a város tulajdonosi aspiránsa olasz, délszláv, horvát vagy éppen autonomista politikai erő. A menekülők első csoportja tehát a vasutasok voltak, mert ők jelenítették meg ott a magyar államot. Az utazás viszonylag egyszerűen történt, „saját vonatjaikra” szálltak fel.

Ugyanakkor a horvát-szlavón részről a szomszédos magyarországi megyékbe menekültek ekkor a jólsituált magyar polgárok, földbirtokosok, akik a szökött katonákból álló „zöld kádernek” nevezett banditák elől menekülnek. Elhangzott a jelszó, ahogy felbomlott az állam, gyengült az államhatalom: „a magyaroktól és a zsidóktól mindent el kell venni”. Mert őket látta történelmileg is, aktuálisan is a lázadó társadalmi réteg ezeken a területeken kizsákmányolónak vagy csak „a gazdagoknak”. A zöld káderektől áthúzódók a szomszéd magyarországi megyékbe jöttek, rokonokhoz, ismerősökhöz. Nem szegény menekültek voltak, többségében jövedelemmel rendelkeztek, el tudták látni magukat. Ők soha nem is kerültek aztán a Menekültügyi Hivatal látókörébe, nem írták össze őket.

A „mávosokat” azonban már az első állomáson összeírták, Csáktornyan és Csurgón. Miért? – tette fel a kérdést az előadó. Mint minden ilyen típusú tömeges népmozgás esetén: az embereket el kellett látni. A vasutasok összeírásának az a célja, hogy számba vegyék, kik vannak, hányan vannak, hogy az állam meg tudja szervezni az ellátásukat, ételmezésüket. Külön jelenik meg az igény a kisgyermekeknek való étel igénye, tejet kell szerezni a környékbeli gazdáktól stb.

Ez a megközelítés, ami ma természetes számunkra, akkoriban nem volt magától értetődő. Nem volt korábban magától értetődő az állam szerepe a mene-

kültek ellátásában. Az első világháború előtt nem volt tömeges a menekülés, az nem ütötte meg az állam „ingerküszöbét”. Az oroszországi pogromok elől menekülő zsidókról az állam nem gondoskodott, jótékonyági – elsősorban izraelita – szervezetek vették magukra a feladatot. A balkáni háború esetén volt kisebb menekült csoport, 1912-13-ban, de a földönfutó nép valahogy elboldogult *Ott* is napszámos volt, *itt* is az lett, az ottani alacsony komfortfokozatú lakásból itt is ilyen szálláshoz juthatott. Ekkor kisebb jótékonyági megmozdulások igyekeztek kezelni a helyzetet. Egyes katonai menekülteket politikai okból láttak el, török katonákat, akik átjöttek, azokkal foglalkozott a sajtó és a propaganda, a jótékony szervezetek. De nagy tömegben ekkor nem jöttek menekültek.

A menekültek megjelenésének első nagy hulláma 1915-ben volt. Az oroszok áttörték a Kárpátokat, az ország belseje felé menekülnek a helybéliek, ezzel párhuzamosan felélénkült az antiszemitizmus (félelem a „galiciánerektől”), a ruszsofóbia (a kárpátaljai ruszinok, mint „orosz kémek” toposzának megjelenése). De nem történt összeírás, nem volt állami problémamegoldás, a helyi törvényhatóságok testületei igyekeztek a helyzetet megoldani. Az 1916-os „erdélyi betörés” változtatta meg a menekülőkhöz fűződő viszonyt – folytatta az előadó –, amikor Románia megtámadta Erdélyt. Megindul egy spontán menekülés a székely karéjnak nevezett részből. Ezt megelőzte egy tömeghisztéria a támadáskor: jön a hadsereg, kitelepítik a vidék egy részét, ez is újdonság, ilyen sem történt addig. A feladat: 2000 valahány ember áttelepítése a Királyhágón túlra Pozsonyig, Zalaegerszegig. Ez az első, mai fogalmaink szerinti menekültügyi tapasztalat – ábrázolta érzékletesen az előadó. Emberek menekültek, nyilvántartásba kellett venni őket, tartózkodási helyet kellett számukra meghatározni, igénybe kellett venni magánházakat vagy tömegszállásokat, meg kellett szervezni az ellátásukat. Az első menekültcsoport ekkor is, ahogy később is, ezt láttuk már Fiume/Rijeka esetében, a vasutasok. De 1916-ban is hamar felgyorsultak az események, újabb menekültek érkeztek, a második csoport: magyar tisztviselők, akik feladatot, állami feladatot láttak el s nem akarnak együttműködni a román megszállókkal.

És ugyanez játszódik le 1918 őszén. A menekülők ekkor sem azon gondolkodnak, hogy „Trianon” után mi lesz, mert ez nincs napirenden, erre ekkor nem gondol senki. Arról van szó 1918 őszén, ami 1916-ban az erdélyrészi tisztviselők esetében, hogy elhagyják szolgálati helyüket, ahová a magyar állam rendelte őket, mert a magyar állami fennhatóság megszűnt. De azzal a megfontolással hagyják el szolgálati helyüket, hogy majd, ha újra magyar fennhatóság lesz, visszatérnek.

Ez az 1918 őszi tisztviselői kör már létszámát tekintve tömeg, és 1918 elejére rászakad a fővárosra. Mindenki oda igyekszik. Ezt a problémát már régi módon nem lehet megoldani. Épülnek a barakkok, táborok, és feltűnnek az első vagonlakások. A vagon a jelkép lett, ám a „vagonlakók” csak a kisebbik része a menekül-

teknek. Emlékeztetett az előadó Dékány István könyvére, a „Trianoni vágányok” címűre. Itt található egy adatbázis, s ezt bővítette a „Trianon 100” kutató csoport is tovább. Dékánynál a családfők vannak összeírva, ez cc. 10.000fő. Statisztikai módszerekkel – korabeli családstatistikai adatokkal korrigálva – próbáltak család-létszámot meghatározni, számolni, így jön ki a 60-80 ezer fős menekültlét-szám. De persze még ez sem pontos. A menekültek számának meghatározásakor nemcsak a becsült gyerekszámot, feleséget, hanem háztartási alkalmazottat is hozzá kell számolni, ha a tényleges létszámot akarjuk tudni.

A legtöbb menekült 1919-ben érkezik. Az emberek ekkor kezdték megérteni, hogy a háború lezárulását követően a megszállt területek jogállását tekintve valami állandóság van kialakulóban. Fontos ennek kapcsán rámutatni, hogyan változik a hivatalos álláspont is a menekültekkel kapcsolatban. 1918-1919 fordulóján a hatóságok még nem tudták, mit tegyenek az állomáshelyét elhagyó, a magyar államot képviselő tisztségviselővel. Hisz mégiscsak elhagyta az állam által kijelölt feladatellátási helyét. Később alakul ki az az álláspont, hogy ez nem árulás, az a „derék magyar”, aki nem működött együtt a megszállókkal. 1920 elején változott meg a jelenség ilyenét értelmezése is. „*Ha mindenki idejön, ki fog az ottaniakkal foglalkozni?*” Ekkor jelenik meg, hogy fontos a lakóhelyen születettek helytállása, ők az „őrzők”, ott kell helyben maradni.

A menekült gyerekek ügye külön vizsgálandó probléma. Annál is inkább, mert a gyermek-menekült, mint önálló jelenség, amellyel foglalkozni kell, *nem létezik*- igazolta Csóti Csaba. Nem a valóságban, hanem az állami problémakezelés szintjén nem létezett akkoriban. Háborús övezetből család nélkül jönnek, el kell őket látni – ez a kor valóságához hozzá tartozik.¹ De mégsem ez, hanem a családi ellátási forma jelenik meg a közgondolkodásban is. Míg az 1916-1917-es adatok közt kimutathatóan nagy a gyermekeknek, nőknek az aránya, később, 1918 után ez nem mutatható ki. A különbség a „trianoninak” nevezhető menekülés esetében: a középosztályból kiemelkedők a statisztika és a források szintjén a szóban forgó családfők. Ha kisbirtokos vagyok az isten háta mögött három hajítással Gyergyón, a megszállásból annyi jut: átmegegy a faluban egy egység, zabrálnak, netán lelővik a papot. Nem reális, hogy birtokosként elhagyom a földem, s elindulok a messzi fővárosba, azzal: majd történik valami. Ha viszont engem a MÁV fizet, mint vasutast, akkor menni kell. Ha pedig – s itt konkrét esetet idézett az előadó – magántisztviselő valaki mondjuk a szászrégeni bankban, akkor egy-

¹ A gyermek-ellátás későbbi korok válasza a jelenségre. Az 1990-es délszláv háború idején például, a létrehozott nagyatádi táborban volt kidolgozott pedagógiai program. Hogy a gyereket a meneküléshez alkalmazkodó egészségügyi, szociális, pedagógiai ellátásban részesítsék – ez a szemlélet ekkor egyszerűen nem létezik.

szerűen áttelepítik a bankot Hódmezővásárhelyre, és a „hivatallal” a banktisztviselő is megy. Magántisztviselő vagyok? Majd visszamehetek az ingatlanomért, de a hivatalt meg akarom tartani, tehát megyek a hivatal után. Az ingatlan visszaszerzése végül bonyolultabb lett a békeszerződés után, ekkor viszont ez még nem volt belátható. A nyilvántartásban a középosztály jelenik meg, s ez nem véletlen – hallhattuk. Nem volt „népvándorlás” a „trianoni menekülés”. A jól meghatározott egzisztenciális vagy érzelmi kötődésűek menekültek. Akiknek volt veszteni valójuk. S az ő gyermekeik jöttek velük természetesen, mint ahogy az is természetes, hogy az ő kultúrájuk szerint ők gondoskodtak a gyerekekről.

Az érdekes kérdés azonban ekkor így jelenik meg: itt áll a pályaudvaron a vagon, ott lakik emberek sokasága, munka nincs, hisz az állam összeomlott, 1918 őszétől 1922-ig nem működik az állam intézményrendszere, még a főváros környéke valamennyire, országszerte felbomlik a békebeli, de még a háború időszakában is fennállott rend. Az állam felbomlása idején különböző szállásokra kerülő gyerekekről a források hallgatnak. Külön megjelölték volna? Nincs adatunk erről. 1919-1922-ben a fővárosi lapok gyakorta írtak arról, hogy vannak gyermekbandák, melyek tolvajlással foglalatoskodnak. Ez általános jelenség a háború utáni ínséges időkben. Nehéz elképzelni, hogy ilyen bandák esetében a nagy tömegben, tömegszállásokban élő gyerekek ebbe ne sodródtak volna bele.

A háborút követően egyébként általános jelenség volt az egyének egzisztenciális helyzete lényeges romlása. Készítettem interjút idősebb úriemberrel – idézte az előadó személyes élményét – , akinek apja a 30-as években a gazdaság komoly szereplője lett regionális szinten, róla szól a történet. Az illető Hógyésről menekült takarékpénztári tisztviselő volt, aki átmenekült a demarkációs vonalon, és ő is Budapestre jött. Mi történt vele? Itt volt valami állam-jellegű működés, némi ellátás, tömegszállásra került. Ő is rajta van a menekültek listáján. Ez is egy tipikus jelenség. Nem csak az volt menekült, aki Erdélyből, Szlovéniából, Felvidékről érkezett, az is menekült volt, aki innen a „közelből” jött. Ő mondta, a későbbi „igazi kapitalista” vállalkozó, hogy a tömegszálláson lélekben közel került a kommunisztikus eszmékhez. Ilyen világnak tessék tehát elképzelni a menekültvilágot – mondta az előadó.

Miért nem gondoskodott a menekültekről a magyar állam rendszerszerűbben? – tette fel a kérdést. Nem volt módjában. Ekkor, a háborút követően egyébként egyik államnak sem volt módjában. Hihetetlen mennyiségű ember mozgott ellenőrizve-ellenőrizetlenül Európában. E ponton a területi jogállásváltozások kiváltotta menekültek ügye és a hadifoglyok hazatérése is összeért, mint probléma.

Magyarországon 1923-24-ben „kiürül” a menekültek nyilvántartása. Mely társadalmi réteg volt, mely meg tudott kapaszkodni? Elsősorban a köztisztviselők, a MÁV-alkalmazottak helyzete kezdett rendeződni. Helyükre a vagonlét

világában a város szegényei kerülnek. Hogy miként éli át mindezt a gyerek? Nem tudjuk, erről nincs forrásunk. A memoárirodalomban sem találni gyerek szemmel nézett menekült-élmények. Az 1916-os hullámról vannak közvetett feljegyzések. Székelyföldi példákban feljegyezték, az egyes állomásokon leírták: kamaszgyerekből hogyan alakulnak ki tolvajbandák. Ott ezt a korabeli családszerkezet alakulása magyarázza. Ők nem középosztályi gyerekek, esetükben – a katonaságba sorozás miatt – sokszor hiányzott az adott korban a tekintélyt, rendet megjelenítő férfi a családból.

Hogy ebben a szereprendszerben, milyen lehetőségek alakulhattak ki a gyermeki jogok védelmére? – vetődik fel a kérdés. Hiszen mindez majdnem egyidőben történik a kortárs Korczak színre lépésével? E szempontrendszerek hogyan jelentek meg? Beszélhetünk a *menekültgyerekekről*? Hogy lehet ezt megközelíteni? Ezek mind olyan kérdések, amikre ma még nincs válasz. Talán a kutatások újabb eredményei alapján, később e kérdéseket is megvizsgálhatjuk. – válaszolt a vendég.

Az első kérdező a legutóbbi délszláv háború utáni szituációra utalt. Az utódállamokból magyarként a törzsszországba költözők helyzete mintha ismétlődő jelenség lenne. A lakosság egy része Magyarországra menekült, a befogadó település falu időnként árulónak minősítette őket, amikor visszalátogattak, először szeretettel fogadták a rokonokat, majd elutasítóan. Érezhető volt az előadásból ugyanez az ambivalencia. Hollandiai gyermekmentők kedvezményezettje volt az én édesanyám is – idézte fel családi emlékeit az egyik résztvevő. Egy egész esztendőig volt Hollandiában. Szociálisan rászorult özvegy édesanyja nevelt három testvért, s anyagi helyzetükből aódoan „érdemelték ki” e segítséget.

A Magyar Gyermekvédő Liga, mely már a világháború előtt alakult nagy szerephez jutott, fő szervezője volt külföldi segély-akciónak, a menekült gyerekeket is segítették – idézte fel hozzászólásában a beszélgetés egyik szereplője. Mit tudunk a tanítóságról? – fonta tovább a kérdések fonalát a következő megszólaló. A „hazaiak” nyilván ott pusztultak a fronton, vagy a baloldali mozgalmak felé radikalizálódtak, később a fehér terror elég keményen elintézte a helyén maradt tanítóságot. Tanítók nem jöttek át a megszállt területekről? Ők nem próbáltak valamit kezdeni e „kommunisztikus” viszonyokkal? Hisz ott vagyunk időben, amikor Harkovban már létezőben a majdani Gorkij-telep. Ott van egy tanító, meg akárhogy is, van egy állam, amely mégis azt mondja: csináljunk valamit. A Magyarországi Gyermekbarátok Egyesülete 1917-ben alakult meg. Még volt Károly király-gyereküdültetés, programok. E szervezetek, a Gyermekbarátok és a Liga s más hasonlóak nem együttműködtek, inkább rivalizáltak a forrásokért, amihez még hozzá lehet jutni, hogy ők láthassák el a feladatokat. Fogalmazta meg kérdés-véleményét az egyik résztvevő.

Válaszát Csóti Csaba a menekült-kérdés kapcsán az emberi alaptermészetre való hivatkozással kezdte. Ez, szerinte minden lözung ellenében működött és ma is működik. Ha riválist lát a közösség a kívülről jövő csoportban, ellenséges érzület jelenik meg, különösen, ha nincs az ellátásra forrás. Megjelenik a, ahogy a „trianoni menekültek” korában hívták, kenyéririgység. Számvevőszégi vezető álláshoz szeretne jutni – idézte fel a konkrét példát –, egy rokona megengette, hogy Hódmezővásárhelyen egy szobát elfoglaljon. Állásra pályázik. Amíg „kedves magyar vérünk” – szeretjük, amikor ugyanarra az állásra pályázik, már nem szeretjük. Az állam éppen arra való, hogy ezt a feszültséget kezelni tudja. 1919 augusztustól, a Tanácsköztársaság bukása után meg is indul a „bélistázás”, megnézik, kit lehet kirakni az állásából 1919-es szerepe miatt, hogy álláshelyet lehessen felszabadítani. Mert a menekült tisztviselők biztosan megbízhatók, gondolják a politikai döntéshozók, annak ellenére, hogy persze ez így butaság, a menekültek között például kolozsvári születésű vörösörség parancsnok is volt stb. Az azonos kultúrájú menekültek „fogadásakor” van egy első ciklus: sajnáljuk őket. Aztán jön a második. Jelentkeznek a problémák, melyeket kezelni kell. Kezelni viszont csak az az állam tudja a helyzetet, amelyik felkészült edukációs feladatokra is, nem csak anyagiakra, de abban az időben egy állam se volt erre felkészülve.

Magyarország nem volt „vesztesebb” (s ez semmilyen módon nem jelenik meg a Trianon-kultuszban), mint a többi vesztes ország. A saját bajunk ugyan nekünk fáj a legjobban, de a magyarok óriási tévedésben voltak és vannak, valahogy így fogalmazott annak idején a kortárs Freud, ha azt hiszik, mindenkit érdekelt és érdekel, mi történt velünk. A világban ekkor kimondottan „haragszanak ránk”. Ugyanekkor, ha a világháború utáni időkről beszélünk, tudni kell, hogy hatalmas görög exodus indul a kisázsiai peremvidékről az anyaország felé. Hat millió ember. A válaszban az előadó utalt a korábban említett magyar menekültügyi adatra: 450 000 főt tartottak e minőségben nyilván. Ha ennek kétszeresét is tekintjük becsült adatnak, az sem éri el az egy millió főt. Ez a görög menekülteknek például a hatoda. Az oszmán birodalom idején a kisázsiai görögök önszerveződése, önkormányzatisága valóságos második Görögországot jelentett. Az ott folyó harcok után a terület teljesen kiürült, ma nem találunk ott görögöket. Mi nagyobb, különlegesebb veszteséget szenvedtünk volna el? Nem állja meg a helyét ez a megközelítés és nem segíti a nemzeti önismeretet sem Bulgária is területeket veszített. Nagyobb rokonszenvnek kellett volna lennie a magyarok iránt, amikor a Balti-tengertől az Égei-tengerig hihetetlen mértékű volt a népmozgás? Ezt képzelni, számonkérni önbecsapás.

Az állami szervezetek működése, együttműködés külföldiekkel felvetés kapcsán. 1918-1921 között funkcionálisan nincs magyar állam, nincs kivel együtt-

működni. A dualizmus idején kialakultak a segélyszervezetek, ez a vagyonos rétegek „játsszótere” volt, s mindig is létezett presztízsharc, ki mit ér el. A nőbizottságok is alakulnak, polgárasszonyok kötelességnek érzik a jótékonykodást, de ilyen tömeg segélyezését, ellátását, lakáshoz és munkához juttatását nem lehet megoldani mozgalommal ehhez állami szervezetek és szervezettség kell, apparátus, forrás. Az állam dolga gondoskodni, a civilek kevesek, ez már 1916-ban kiderül. Akkor még úgy gondolták, gyűjtenek is, de hamar kiderült: elláthatatlan a feladat jótékonyossági mozgalmakkal. 1918 után ez a tudás már megvan, senki sem hiszi, hogy a „hölgybizottságok” lényegileg kezelni tudják a menekültek problémáit.

Az utaztatás kérdése. A gyermeküdültetés az általános szociálpolitika része. A konszolidációban igen, megjelenik. De kormányok jönnek-mennek, nincs nemzetközi elismerés, nincs állam, nincs stabil pénzrendszer. Nincsenek meg az erőforrások. A menekült középosztály annak idején nem azt várja, hogy bölcsőde, iskola legyen, hanem azt, hogy biztosítson neki az állam állást. Majd a vasúti jövedelemből eltartom magam – mondták –, ha mégsem tudom kifizetni a lakbért, folyamodom a MÁV-igazgatósághoz, ebben kiemelem kiskorú gyermekeimet: lakbértámogatási segílyt kérek. S ez működik is, eleinte. Intézkednek: albérletbe helyezik a menekült mávosokat.

A háborút követően jó darabig az állam nem konszolidált. Nincs az állami szerepvállalásnak kultúrája, a nemzetközi szervezeteknél is eltelik néhány év, hogy magukra találjanak. Hogy a menekültek rossz szociális helyzetben vannak? Ez is árnyaltabb – válaszolta Csóti. Voltak, akik jelentős értékekkel jöttek át (arany, ékszer stb.). Aki magát ellátja, kell-e az államnak róla gondoskodni? Lássa el magát, mondja a társadalmi vélekedés. S ha mégsem, nem tudja, akkor megnézzük, mit tudnak a jótékonyossági szervezetek, s ha ők sem tudnak, mit tenni, akkor majd az állam megpróbál valamit. Ha tud egyáltalán.

Tanítókról keveset tudunk. Kialakul lassan a „szegény sorsüldözött magyar” képe – ez befolyásolja a memoárirókat is, ezt tükrözik vissza. Mire a hivatalos nyomás megszűnik, jön a másik elhallgatásra szorító presszió, az 50-es években, majd kihál e nemzedék.

Voltak „nemzethűségi vizsgálatok” a visszatért területeknél (Sopron, szlovákiai néhány falu, baranyai területek). Itt foglalkoznak tanítókkal – hűségeskü vizsgálatok zajlottak. Amíg a „nemzet megtartó ereje a tanító”, vajon X. hogyan viselkedett? A fennmaradt vallomásokból – Dél-Somogy, Baranya, Zala csücske, Baja-Bácska térsége – nehéz pontos képet rajzolni. Menekült? De miért jött át? Biztos áruló. Ha meg tudott szocializálódni, akkor ő lett a vörösökkel szembeni megbízható erő. Valószínűleg együttműködött a megszállókkal, pusztán azért, hogy megmaradhasson. „Nemzeti szempontból” az is árulás, hogy kirakta Péter

király képét a tanteremben. De hogy tartott volna órát e nélkül? Elképzelték valami hősies ellenállást. Ha kellő időt töltöttek el „odaát”, akkor a kitüntetés indoklásában is benne van már a 30-as években: „emberfeletti munkában, a vörösök által megtépzott tanítómozgalomban helyt állt.” Ahogyan a politikai széljárás halad, az érdekekhez igazodtak a történetek e vallomásokban.

Hosszabb távon edukációs folyamat? Nos, ez vagy bejön vagy nem. Kiszolgáltattott volt mindenki. Áttelepült. Lezárták a határokat. Hosszú vita zajlott a menekült fogalmáról kb. 1920-tól. Az a menekült, akit sérelem ért: állami tisztviselőként a román állam elnyomott hivatalomban, akkor minősülök menekültnek. Először 1919-ben már ún. vasúti menekültügyi kirendeltségeket állítanak fel. Valaki megkapja a feladatot, ki kellett kérdezni az embereket. Formanyomtatvány készül, öt oldalas. A vasútállomáson 250 embert kikérdezni, akinek más dolga is van (pl. lakáselosztás) irreális. Nem is sok kérdőív maradt fenn. Azt írták: 1924-ben megvolt az összes (?), de az Országos Levéltár háborús leégésére fogják azt, hogy ma már jószerevel egyetlen ilyen nyomtatvány sincs. Azt kérdezi az előadó: ha 450.000 ember öt oldalas lapját felvették, ebből semmi e maradt volna meg? Nem hiszi, hogy ezek elkészültek – teszi hozzá az előadó.

Az állam jogalapot keres: kit gondoljon, kit ne. Itt se a gyereket kérdezik, hanem a szülőket. A középiskolák felső tagozatosait kikérdezik. Őket próbálják helyhez juttatni az egyetemek áttelepülésével párhuzamosan. Tetten érhető az állam megtartó ereje, a nemzeti intelligenciához keresnek alakokat. Falusi tanító, jegyző által bementett sérelmek – vagy igazak, vagy nem. Azért kell tanúskodnom, hogy az állam rólam gondoskodjon, tehát olyat kell mondani, ami üldöztetésnek minősül. A tanítóknál gyakori mozzanat: megverték. Jegyzőként? Letették velük az új közigazgatásban a hűségüket. Vagy: *olyan* tankönyvből kellett tanítani. A tanítóknál gyakori panasz, hogy megverték őket. A társadalom ilyen sérelmekre joggal emlékezik, s ez a kollektív emlékezetben is erőteljesen hagyományozódik.

Nem tudjuk specialitásaiban megközelíteni a *gyerekügyet* – mondta az előadó. Iskoláztatás sincs? – folytatódott a kérdések sora. Az elemisták? Az ő karrierjük? 1918-1919-ben a kérdés nem merül fel – válaszolt az előadó. Válsághelyzet van. Az iskoláztatásra vonatkozó mikrovizsgálatok nincsenek. Kövessük egy-egy helyi személyiség sorsát? Kosáry Domokos is menekült gyerek volt, de nála ez nem jelent meg, hogy a menekülés élményéből fakadóan traumatikus élménye lenne. De ezt már formálta az ő iskoláztatása. Az iskoláztatás nem volt a kutatás homlokterében.

A nemzetközi gyerekakció gyerekjogi kérdés is – vette fel egy további hozzászóló. A külföldi gyerekakció, Hollandia, Svájc, Anglia érintett. Az elképzelés 4-6 hónap fizikai-lélektani regenerációs jellegű kinttartózkodás volt. Van egy

olyan része ezen utazóknak (hivatalosan van-e?), hogy az árvagyerekek közül többszázan kinn maradtak volna. Vajon e célból utaztatták őket? Hollandia nem fogadhatott örökbe gyereket, noha sok magyar szülő lemondott gyermekéről. Aki kint maradt, állampolgárságot csak jóval később, házasság révén szerezhettek. Nehezen lenne értelmezhető hivatalos politikaként, hogy Magyarország a kegyetlen vérvészteség után magyar gyerekeket külföldre visz örökbefogadásra. Hát annyi gyermek van idehaza? Hogy tudták volna ezt megmagyarázni? Hogy jön ez a nemzeti ideológiához?

Ami a szociális kérdések kezelését illeti, nem állt ez így össze – hangzott újra a válasz. A korabeli propaganda számára ez a kérdés nem létezett. Készültek ugyan szociálpolitikai esettanulmányok, de van ezzel szemben egy szöveg: „az elveszett ország, elveszett véreink”. Ebben teljes konszenzus volt már 1918-tól kezdődően. Általános mélynemzeti fájdalom. Minden kormány így kommunikálja ezt. A „nemnemsoha”-t is Andrássy Katinkáék találják ki. Ez a *politikai* szint. S van egy állami, közigazgatási szint. A politikai elit hitet tesz a támogatás mellet, de a nyomortelepek felszámolására nem kerül sor. A két dolgot nem kötötték össze. Nem vizsgálta a korabeli hatóság, hogy adott esetben az éhező gyerekcsoportnál, hogy mi történt vele az elmúlt X évben, nem jelenik meg, hogy az éhező gyerek, árva gyerek, *menekült* gyerek-e vagy sem. Rengeteg árva gyerekről gondoskodni kellett valahogy. Ezt Magyarországon így nem kötötték össze, több gond volt, kellemetlen is lett volna. A menekültek beáramlására reagálva viszont rendeletek jelennek meg a határ lezárásáról, Romániából néhány hónapos határzárak kerülnek megvalósításra szinte folyamatosan a 20-as években.

Megjelenik-e a baloldal e kérdés kapcsán? A gyerektopatronázs baloldali dolog – vette fel a következő hozzászóló. A munkásmozgalomról Csunderlik Pétert ajánlja megkérdezni az előadó, majd hozzá tette: hogy konkrét gyermekvédelmi akció lett volna a háború előtt vagy után a szociáldemokraták, szakszervezetek részéről? Nem tapasztaltam. Komoly forrásmozgósítást a munkásosztály nem is tehetett. Gondolkodásmódban megjelenik, cselekvésben kevésbé, hisz ehhez pénz kell. A szociáldemokraták írtak a kérdésről a Népszavában, de akcióra nem volt forrásuk. A szociálpolitikai gondolat egyébként *nem* baloldali privilégium, jobboldali szociálpolitika is létezhet. Nem volt sikeres Magyarországon, bár lehetett volna. Az „ingerküszöbön” nem jött át. 1916-ban parasztyerekek jöttek tömegével, a forrás azért marad meg, mert problémát jelentett, gyerekeket kellett elhelyezni, sajátos ellátásukról gondolkodni. 1918-21-ben már nem került erre sor.

A lakáskérdés „megoldásával” a Tanácsköztársaság megpróbálkozott a fővárosban és a nagyobb városokban a lakások úgynevezett „szocializálásával”. Más törekvés nem igazán volt az első években.

1920-ig a menekültek kapcsán van belső mozgás is, a magyar állam területén belül is. Ne feledjük, 1919-ben Győrre jut a román sereg, nyomukban jönnek Horthyék Magyarországból független önálló ország ekkor mindössze Somogy, Vas, Zala, Tolna megyék. Mindenhol másutt román, francia, szerb, szlovák csapatok állomásoznak. Nem véletlen, hogy Horthy Siófokon rendezkedik be, a románok oda engedik meg neki, hogy átvonuljon Szegedre. Ezek a politikai események is mozgatták az embereket, attól függően, hogy ki milyen politikai erő elől menekült.

A lakáskérdés kezeléséhez pontos nyilvántartás is kellett volna. E helyett mit tapasztalunk: valakit 1918-ban összeírnak Csurgón, mint menekültet, de ugyanőt még különböző városokban is összeírják, amiközben „halad” Budapest felé. Mindez megtöbbszörözi az összeírásokat, ezek az adatok jönnek a központba, ebből hoznak össze valamiféle kimutatást.

S mennyi árva gyerek van? Menekült gyerek addig számított, amíg (a forrás a valóságnak csak a lenyomata), menekültekről gondoskodni kell: mennyi a három év alatti, speciális táplálkozást igénylő személy például? Az összeírásokban így, nem menekültként jelennek meg e gyerekek. Viszont, ha az összeírásban árvagyerekként írtam össze, mert hivatalnokként az árvaságát kellett kezelnem, akkor a kutató számára ő árva gyerek, nem menekült gyerek. De hogy miért lett árva? Mert a falubeli katona hason szúrta az egész családot s ő megmaradt? Vagy mert menekült? A források mindegyike nem adnak egyértelmű válaszokat.

Tudomásul kell vennünk, hogy az 1920-as évek végén más szerep jelenik meg, nagyobb állami szociális ellátás, egészségügyi, szociális ellátás érdekében intézkedések- válaszolt az előadó a Népszövetség 1924. évi gyermekjogi intézkedéseinek hatására vonatkozó kérdésre. Tény: a 20-as években megindult egy erőteljes szociálpolitikai gondoskodás, gondolkodás, de ezekben egy csekély bekezdés a menekültek sorsa a gyerekelhelyezés kapcsán, ez egy generális problémakör kicsiny része. Széles tömegek nyomorodása következik, akik nem tudják hallatni hangjukat. Az I. világháború, a forradalmak problémáját az egész kontinensen érezni. A társadalom kitaláltokról megpróbálnak gondoskodni a jótékonykodási mozgalmak, kimondottan menekült indikációfaktor azonban nincs. A lakáshelyzet előbbre való. A '20-30-as évek gyerekekről való közbeszéde a sajtóban inkább propagandaízű. – Folytatódott e kérdéssel az aktív diskurzus. Tudni a reformokról, az óvodák száma nő, de a közbeszédben erre nem találunk példát: kiemelni a gyereket, mint vesztest. A gyerek a család függeléke ekkor, s ezen kívül vannak a szerencsétlenek, az árvák. Nemes Lipót is 1913-ban írta, még a háború előtt Kültelki gyerekek című könyvét. Később, az irredenta ideológiában nem szabad szegény gyereket mutogatni, pláne menekültet. Az új világ hőse a jólfésült cserkészgyerek lesz, aki jól viselkedik s jólöltözött. S tán ez is közrejátszik abban, hogy törlődik az emlékezetből is a rongyos, menekült gyerek képe.

A beszélgetés későbbi korokra tekintett. Lám a 2. világháború után Sztéhlo, Ádám Zsigmond, Pataki Gyula, Gáti Ferenc, Járó Dóra, a mostani krízisnek is van Bőjte Csabája. Teremtődnek kultuszok érdemtelenül vagy érdemelten (vita is: a hajdúhadházi gyermekváros és az ebesi fiúfalva vitája máig nem jutott nyugvópontra). De ilyen legendát – úgy látszik – nem termelt ki a kollektív emlékezet, nem volt egy tanító a vagonokban, aki ezekkel a gyerekekkel kezdett volna valamit. „Rosszalkodnak, de menjünk ki, kiránduljunk vagy valami...” Ilyen nincs vagy van és meg kell találni. Egyházi vonalon se tudok karizmatikus személyt, Koszter atya¹ más, ő a konszolidált középosztály kamaszainak hősosza.

Felekezetek, nagy egyházak sem foglalkoztak a kérdéssel? – vetődött fel a kérdés.

Válasszuk ketté. A menekült gyerekekkel nem, a szociálisan rászoruló gyerekekkel igen. Megérkeznek emberek egy széteső állam peremterületeiről. Hoznak magukkal gyereket Az államnak valamit kezdenie kell e helyzettel, különben az emberek egymás torkát harapják át, volt erre is példa. Megpróbálják kezelni mindezt, közben történik számos politikai cselekmény. Mindenki visszamehetett volna. Milyen következményekkel? Sokféle? A legtöbb számára semmi, a köztes rétegnek nehezebb, egzisztenciális, kulturális nehézség lett volna. De nem mentek. A nemzeti érzés úgy vált nyilvánvalóvá, hogy nem 20.000 személy marad itt, hanem sok. A politika erre rátelepedett. Mert így működik az élet. Ami politikai szinten elhangzik, az lecsorog, szétterül egy ilyen kérdésben a társadalomban. *Székelyeket segítő egyesület* alakul, *Felvidékieket segítő* egyesület stb. Beolvadtak, átalakultak, mint minden társadalmi szervezet. „*A menekültek lesz az a kéz, amely a halott nemzet ágánál a jövőbe tekint*” – szöveg mondta, még a miniszterelnökségre készülve egy beszédében Bethlen István. Ez akkor működött, azt fejezte ki, hogy a miniszterelnök szerint a menekültek (akik itt maradnak), erkölcsileg „meg lettek emelve”, azért mert menekültek, mert „onnan” származtak. S így persze elindul egy politikai beszéd a menekültekről. De ebből nem következik, hogy segítséget is kaptak ezek az emberek a mindennapi problémáik megoldásához.

A résztvevők megköszönték az előadó tájékoztató kedvét, elismeréssel adóztak tudása iránt. A felvetődött kérdésekre további válaszok keresését határozták el.

¹ A karizmatikus tisztelendő, cserkésztsiszt a Gyermektanulmányi Társaság új periódusának elnöke lesz.

„The Futures of Education” – kerekasztal a nevelés jövőjéről

KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA

A szakosztály 2020 évi kiemelt rendezvénye volt a 2020. november 9-i online kerekasztal, amelyet az UNESCO felhívás kapcsán a Magyar Pedagógiai Társaság és az ERŐMŰVHÁZ Nonprofit Kft rendezett. A diskurzus arra kereste a választ, hogy az UNESCO által feltett kérdésekről hogyan vélekednek a mai, felsőoktatásban tanuló fiatalok és az az élethosszig tartó tanulással, a felnőttképzéssel foglalkozó és a szakképzéssel foglalkozó szakemberek.

Meghívott vendégek voltak Kraiciné Szokoly Mária (ELTE PPK), Kálmán Anikó (BME), Zachár László (MFE) egyetemi oktatók, Pap Anna és Frányó Zsófia Molnár Attila Károly doktoranduszok, Czippán Katalin fenntartható fejlődési szakértő és Vedovatti Anildo felnőttképzési szakértő. A kérdéshez írásban hozzászólott: Szabóné Molnár Anna, Kálmán Anikó, Zachár László,

A dolog előzménye, hogy az UNESCO Nemzetközi Bizottsága felhívással fordult a világ szervezeteihez és hálózataikhoz, hogy 2019. szeptember és 2020 augusztus közötti időszakban, három kérdéskör mentén vitassák meg, mit gondolnak a nevelés jövőjéről. Arra kérte a partnereket, hogy konzultációk, fókusz-csoportos beszélgetések keretében összegezzék véleményüket, hozzájárulva a kérdéskörben kialakuló globális vita sokszínűségéhez és sikerességéhez. A rendezvény keretében bemutattuk az ELTE PPK emberi erőforrás tanácsadó mesterszakos hallgatói fókusz-csoportos beszélgetés összefoglalóját és megvitattuk az MPT több szakosztálya képviselőinek az UNESCO által felvetett kérdésekre adott válaszait, kitekintéssel a COVID 19 járvány következményeire. Az UNESCO kérdések a következők voltak:

1. Az első kérdés a résztvevők jövőre vonatkozó elképzeléseire fókuszál. Változó világunk: Hogyan látja a jövőt? Mit gondol, amikor 2050-re gondol? Mit remél és mitől tart?
2. A második kérdés a „miértre” fókuszál. Mit gondol a tágan értelmezett nevelés jövőbeni célrendszeréről, beleértve az élethosszig tartó tanulás kérdéskörét! Hogyan vizualizálná a 2050-es évek célrendszerét? Milyen közös célokat kellene megfogalmazni 2050-re?
3. A harmadik kérdés a tanulás mibenlétére fókuszál. Hogyan és mi fog változni a tanulást illetően a jövőben, milyen vízióval tudná jellemezni a jövőbeli tanulási folyamatot: mit, hogyan és hol fogunk tanulni a jövőben?

A kérdés fontosságát jelzi, hogy nem sokkal az UNESCO felhívás után az OECD hasonló témában tett közzé egy érdekes anyagot. Erről beszélt felszólalásában Molnár Attila Károly, amikor ismertette. A „Back to the Future of Education” c. jelentés négy, az OECD által megalkotott forgatókönyvét, amit az oktatás-képzés jövőjét illetően azzal a céllal fogalmaztak meg, hogy támogassák az oktatással kapcsolatos hosszútávú stratégiai gondolkodást. A forgatókönyvekről a szerző úgy fogalmaz, mint az alternatív jövőök kitalált halmazai, amelyek nem tartalmaznak jóslatokat vagy ajánlásokat, viszont felismertetik az utakat, amelyek a jövőbe vezetnek.

Az OECD négy alternatív jövőt vesz fontolóra 2040-ig:

- Az oktatás-képzés kiterjedését: ami a jelenlegi tömegoktatási iskolai modell intenzívebbé válását jelenti.
- Az oktatás kiszervezését: megengedve a tanárok mellett más felnőttek és vállalkozások szerepvállalását az oktatásban.
- Az iskolák, mint tanulási központok: itt az oktatás-képzés újrafogalmazása és az iskolák átalakítása a kérdés.
- Tanulni bárhol, bármikor – a saját tempó szerinti tanulást: vagyis a formális, a nem formális és az informális tanulás összeolvadását.

A jelentés arra az alapgondolatra épít, hogy a jelen megértése segít a jövőről való gondolkodásban. Az a szokatlan gondolkodás jelenik meg benne, hogy dinamikusan változó világunkban az oktatás már nem támaszkodhat a múlt tanulságaira a jövőre való felkészüléshez, ehelyett a jövőbe kell tekintenünk, és az oktatási rendszereknek úgymond a jövőből kell tanulniuk. A lehetséges jövőbeni eligazodás eszközeként a forgatókönyvek felhasználhatók:

- oktatási rendszerünk fejlődésének megfigyelésére,
- a fejlemények mögött meghúzódó potenciális mozgatórugók értékelésére, és
- azon, jelenbeli „jelzések” felfedezésére, amelyek ezeket a mintákat a jelenlegi állapotukban folytathatják, felgyorsíthatják vagy akár teljesen megváltoztathatják.

SZERVEZETI EGYSÉGEK TEVÉKENYSÉGEI 2020-BAN

SZAKOSZTÁLYOK

Didaktikai Szakosztály

MOLNÁR GYÖRGY

A 2016-os újjáalakulásunk óta az akkor megfogalmazott közös célkitűzéseinknek megfelelően, folytattuk szakosztályi szakmai munkánkat. Terveink, programjaink megvalósulásához érdemben járulhatnak hozzá szakosztályunk tagjai, akik aktivitása az elmúlt év során is fokozatosan növekedett. Ugyanakkor a Pandémia okozta speciális helyzet jelentősen befolyásolta aktivitásunkat a 2020-as évben, amely miatt az intenzitásunk némiképpen visszaesett. Emellett továbbra is fontosnak tartjuk aktív tagjaink létszámának növelését, amelyet nem tartott vissza a COVID-19 járványügyi helyzet sem, sikerült tovább bővíteni a taglétszámunkat, ugyanakkor voltak kilépések is, de a tendencia összességében pozitív emelkedést mutatott.

Éves taglétszámunk 2020-ban hivatalosan 51 főt számlált a kilépőket és az új belépőket figyelembe véve, melynek mintegy 55 %-a szenior tagunk. E téren is fejlődünk kell még tovább.

MEGVALÓSULT PROGRAMJAINK:

- 1. 2020. április 7.** „A NAT SZTORI 1995-2020” című tematikus pedagógiai online konferencián vettünk részt a Magyar Pedagógiai Társaság számos tagozatának együttműködésben. A DigComp digitális kompetenciarendszerek érvényesülése az új NAT-ban című előadással szerepelt a didaktikai szakosztály az online formában és aszinkron módon megszervezett konferencián. A konferencia előadói: Fenyő D. György, Miklósi László, Dr. Molnár György, Dr. Nahalka István, Radó Péter és Dr. Trencsényi László.
<https://pedagogiai-tarsasag.hu/nat-konferencia/>

2. **2020. november 27.** a kutatók éjszakája programon belül „Az elveszett és átalakult palatábla nyomában – Az athéni hagyományos palatáblától a digitális pedagógiáig – a digitális munkarend utópiája” online konferenciát tartottuk meg, ahol a résztvevők interaktív, figyelemfelkeltő előadások során a gyakorlatban prezentálták a BME-n meghonosodott innovatív didaktikai és technológiai megoldásokat. Az élménypedagógiai oktatáslehetőségek és taneszköz generációk mellett a kooperatív, korszerű interaktív módszertani megoldások is bemutatásra kerültek. Az előadás során számos interaktív online kvízfeladat megoldására volt lehetőség a résztvevőknek, melyet egy digitális szabadulószobával zártunk. Az eseményre 74 fő regisztrált összesen. A rendezvényre készült egy rövid színes rövidfilm, amely többek között a szabadulószoba kérdésköreinek válaszait is tartalmazta.

<https://tudprog.bme.hu/kutatokejszakaja/2020/Az-elveszett-es-atalakult-palatabla-nyomaban.html>

RÉSZVÉTEL A KÖZÖS SZAKMAI RENDEZVÉNYEKEN:

2020. december 3. – Magyar Pedagógiai Társaság Vezetői Kollégiumi ülése

RÖVID ÖSSZEGRZÉS

Egész évben igyekeztünk követni más szakosztályok szakmai programjait is, és lehetőség szerint részt venni rajtuk, amelyek a COVID-19 járványügyi helyzet miatt nagyrészt online formában zajlottak le. 2020-ban a tagságunk tovább bővült 3 fővel (Nagy Endre László, Bátky Edit és Mészáros Tímea) a fiatalítás jegyében, amely egyik fókuszja volt a 2020 éves elképzelésünknek. 2020-ban kellett búcsút vennünk egykori szakosztályunk egykori aktív tagjától, Prof. Dr. Vámos Ágnes egyetemi tanár kollégánktól.

Célkitűzéseinket a jövőben is folytatni kívánjuk a korábbi elképzelések jegyében, talán picit intenzívebb és gyakoribb szakmai programokkal alátámasztva.

Diszlexiás Gyermekek Fejlesztéséért Szakosztály

TURCSIK KATALIN

Tagjaink száma jelenleg 47 fő, pártoló és tiszteletbeli tagjaink nincsenek. Nagy örömünkre újabb kollégák csatlakoztak hozzánk, így létszámunk ebben az évben három fővel bővült. Terveztük a tagbővítést a pedagógia és gyógypedagógia szakos hallgatók bevonásával is, erre sajnos egyelőre nem volt lehetőségünk.

A 2020-as évben fokozott hangsúlyt fektettünk a tagdíjfizetés arányának emelésére, de ebben még kevés eredményre jutottunk.

Szakosztályunk januári értekezletén megvitatta és véleményezte a Magyar Pedagógiai Társaság 2020-2022-es időszakára vonatkozó stratégiájának – az Elnökség által készített – vitaanyagát. Örömmel vettük a megújulási szándékot, egyetértettünk a megfogalmazott alapelvekkel és cselekvési módokkal, valamint kiemeltük a konkrét akciók szükségességét és javasoltunk is néhány ilyet.

A Pedagógusok Szakszervezete meghívására 2020. február 6-án – dr. Köpf Lászlóné és Turcsik Katalin személyében – képviseltük az MPT-t, illetve a szakosztályt egy egyeztető megbeszélésen, amelyen a szakképzés helyzetéről beszéltünk. A programon a PSZ egyik alelnökén és szakértőjén kívül az ágazati szakszervezetek képviselői, SNI-tanulókat oktató szakképzési intézmények és felnőttképzési vállalkozások vezetői, valamint pályaaorientációs szakértők vettek részt. Elemeztük a szakképzés aktuális helyzetét és a szükséges változások lehetőségeit. Napirendre vettük a szakképzésben résztvevő sajátos nevelési igényű tanulók helyzetét is, és megállapodtunk egy szakképzési szakmai tanács létrehozásában. A folytatás sajnos azóta is várat magára, tekintettel a későbbiekben kialakult járványügyi helyzetre.

Bázisiskolánk, a budapesti Öveges József Középiskola 2019. október 25-én ünnepelte, hogy 25 évvel korábban vállalta fel a diszlexiás tanulók képzését. Ahogyan korábban a kapcsolódó rendezvény megvalósításban is részt vettünk társszervezőként, a programról készült cikkgyűjtemény összeállításában is nagymértékben közreműködtünk. Ez az Öveges évkönyv 25 oldalas mellékleteként jelent meg.

A 2020-as évre esett a FOF2019 pályázat megvalósítási időszaka. Eredetileg négy, egyenként 30 órás, tanároknak szánt tanfolyam megtartását vállaltuk 2020 első féléve folyamán, *Tanulási zavarok a kamaszkorban* címmel, a koronavírus-járvány azonban részben átalakította terveinket. Januárban Miskolcon és februárban Győrben még sikeresen megvalósultak a képzések, de a budapesti

alkalmak módosultak: márciusi tanfolyamunkat félbe kellett szakítanunk, az áprilist pedig teljes egészében el kellett halasztanunk. Mindkettőt szeptemberben pótoltuk, jórészt online módon.

Pályázatlejáró összegyűjtésünk megvalósítása ugyancsak eltért korábbi elképzeléseinktől. A személyes jelenléttel megtartott disszeminációs alkalomra a járványveszély miatt csak szűk körben kerülhetett sor (2020. október 1-én), ezért egy online programot is szerveztünk *Vitassuk meg – online fórum pedagógusoknak a tanulási zavarral élők ellátásáról* címmel (2020. október 6-án). Nemcsak az előadók (Mészárosné C. Szabó Edit, Paveszka Dóra, Turcsik Katalin), hanem a résztvevők is többen beszámoltak a tanfolyamon átélt tapasztalataikról, majd ehhez kapcsolódóan – a többi jelenlétével együtt – áttekintettük a tanulási zavarral élő kamaszok ellátásának jellemzőit az igények, nehézségek és lehetőségek mentén.

Felkérést kaptunk a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége által szervezett Bolyai Nyári Akadémia online kísérőprogramjaihoz való csatlakozáshoz. Olyan videós szakmai anyagokat vagy webináriumokat kértek tőlünk, amelyek jól kapcsolódnak az Akadémia ideai témájához és címéhez: *A tanulás jövője*. Végül három programra vállalkoztunk:

2020. július 9. *A digitalizáció helye és szerepe* (Turcsik Katalin előadása).

2020. július 10. *Egymás szemében – Hogyan tud hatékonyan segíteni a tanulási nehézségekkel küzdő diákoknak egy fejlesztőpedagógus és egy magyartanár? A jövő iskolájának miért kulcsa az együttműködésen alapuló tanulás?* (páros interjú videó és cikk formájában, beszélgetőtársak: Paveszka Dóra és Botos Réka).

2020. július 21. *Tanulási nehézséggel küzdő gyerekek a tanórákon* (Paveszka Dóra webinárium: előadás és szakmai beszélgetés).

Sikerrel jelöltük a 2020. évi Ádám György Érdemérem díjazottjai közé Hatvani Istvánnét, Elikét, a Szakmai Kollégium és a Küldöttgyűlés tagját, egykori titkárunkat, határon túli kapcsolataink fő szervezőjét, évtizedek óta aktív tagunkat, sok-sok egykori diszlexiás diák által meleg szívvel emlegetett pedagógus kollégánkat. A díj átadására 2020. október 9-én került sor, a járványhelyzet miatt rendhagyó módon: viszonylag szűk körben, egy nyílt szakosztályi ülésen, az Öveges József Középiskolában.

A 2020-as év nem egészen a terveink szerint alakult, ugyanakkor a járványhelyzet – az online rendezvények és kapcsolatok megszorításával – újabb lehetőségeket is teremtett. Nemcsak mi tudtunk így szélesebb hallgatói köröknek tartani programokat, hanem mi is több szakmai programon vettünk részt hallgatóként, bővítve szakmai ismereteinket. Az online térben történt változás az is, hogy Facebook-oldalunk népszerűsége rendkívül megugrott ebben az évben: a csatlakozók száma csaknem megtízszereződött. Szakemberek és érintettek egyaránt vannak köztük, így a tudásmegosztás és a párbeszéd széles témakörök mentén zajlik.

Családpedagógiai Szakosztály

NAGY PÉTERNÉ

Sajnálatos módon a kialakult járványhelyzet miatt tervezett programjaink, rendezvényeink 2020-ban többnyire elmaradtak.

A mese interdiszciplináris megközelítése II. nemzetközi konferencia az ELTE TÓK-on elmaradt, így szakosztályunk bemutatására, tanácskozására sem kerülhetett sor.

A Szülőnek lenni konferencia online került megrendezésre, így tudtunk kapcsolódni a programhoz.

A játék személyiségfejlesztő szerepe című programunk novemberben nem került megrendezésre.

Szakosztályunk tagja, Molnár Ildikó A családokkal való kapcsolattartás formái és gyakorlata címmel kutatást végzett. Tagtársunk munkájában a pandémia miatt alkalmazott online oktatás során kialakult iskola – szülő kapcsolatot vizsgálta. Arra a kérdésre kereste a választ, hogy vannak-e olyan szegmensei a pedagógusok / intézmények és a szülők kapcsolatának, melyek segíthetik a szülők intézményi bevonódását. Kutatása során pedagógusokat kérdezett a szülőkkel való kapcsolattartás formáiról, rendszerességéről, hatékonyságáról és a felmerülő problémákról. A kutatási anyag megjelent a Családpedagógiai Egyesület weboldalán nevelési segédletek, írásaink címszó alatt:

<https://www.google.com/url?q=https://csaladpedagogia.org/irasaink/&sa=D&source=editors&ust=1615717307323000&usg=AOvVaw1TLvrm3hKGrxfNdzRcdNFs>

<https://csaladpedagogia.org/irasaink/>

Tagságunk létszáma 24 fő, 2020-ban csatlakozott hozzánk Molnár Ildikó.

Felnőttképzési Szakosztály

KRAICINÉ SZOKOLY MÁRIA

2020-ban a Felnőttnevelési Szakosztály munkájának középpontjában – hasonlóan az előző évekhez – a felnőttképzési törvény és az OKJ változásából adódó kérdések megbeszélése, a tagság informálása, valamint ezzel kapcsolatos tanácsadói feladatok ellátása állt.

Informálás, tanácsadás, műhelymunka

Ennek érdekében felnőttképzési és szakképzési szakemberekkel és egyetemi hallgatókkal online szakmai műhely foglalkozásokat tartottunk kezdetben offline, majd a járvány megjelenése után online formában. E csoport egyik műhelyfoglalkozása a 2020 őszi megrendezett. Tanulás – Tudás – Innováció a felsőoktatásban – Reflektorfényben az innováció kihívásai a 16. Nemzeti és Nemzetközi Lifelong Learning Konferencia egyik szekciójának keretében valósult meg. A konferenciát a Mellearn Hálózat és a z ELTE közösen online módon valósította meg a ZOOM felületen.

Pedagógiai-andragógia könyvbemutató

A szakosztály tevékenysége – a járvány miatt – 2020-ban mérsékeltebb volt az előző évekhez képest. Az Ünnepnapok a felnőttkori tanulásért 2020 címen meghirdetett felnőtt tanulók heti rendezvény sorozatunk keretében 15 budapesti és nyolc vidéki helyszínű rendezvény valósult meg. A már hagyományosnak számító éves pedagógiai-andragógia könyvbemutató 2020. október 29-én a K11 Művészeti és Kulturális Központban volt, ahol az alábbi megjelent kiadványokat mutattunk be (a kötetben ezekről később még bővebben is olvashatnak):

- Borbély-Pecze Bors Tibor (2020. szerk.): Kihívások és válaszkeresések a Társaságban. Az MPT 2019. évi évkönyve. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest
- M. Nádasi Mária (2020. szerk.): Pedagógusok tanítója. Emlékkötet Hunyady Zsuzsa tiszteletére. Takács Etel Pedagógiai Alapítvány, Budapest
- Kriston Vizi József (2020. szerk.): Tanító emberség. Tanulmányok Kiss Áron tiszteletére. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest
- Gál Ferenc (2020. szerk.): Mi, hatvanasok – mozgálmopedagógiai füzetek 13. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest
- Makai Éva, Trencsényi László (2020. szerk): Adalékok a gyermeki jogok magyarországi történetéhez. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest
- Trencsényi László (2020): Történelmi, irodalmi játékok. Új Helikon, Budapest
- Nagy Ádám, Veszprémi Attila, Trencsényi László (2020): A Pál utcai küldetés. Mentsük meg Ernőt! Interaktív Pál utcai fiúk. Atheneum Kiadó, Budapest
- Csehne Papp Imola és Kraiciné Szokoly Mária (szerk.) (2020): Felnőttkori tanulás: fókuszban a szakképzés és a munkaerőpiac Tanulmányok. Akadémiai Kiadó, Budapest

Szocio-andragógia Műhely

A szakosztály 2020-ban folytatta az évek óta folyó műhelyfoglalkozásait. A három megvalósult műhely meghívott szakemberek bevonásával andragógia elméleti kérdéseket vitat meg Szeitz János vezetésével. A műhely 2020-ban is együttműködött az ELTE TáTK-n működő Hilschler Rezső Szociálpolitikai Egyesülettel. A két civil szervezet tagjai kölcsönösen látogatják egymás rendezvényeit és részt vesznek az eszmecserekből.

Együttműködés az Új Pedagógiai Szemle c. szakmai folyóirat szerkesztőbizottságával

Az év során intenzíven együttműködtünk a folyóirat szerkesztőbizottságával, abból a célból, hogy a lapban minél nagyobb teret kapjon a felnőttképzés és szakképzés témaköre, és a közeljövőben megvalósuljon egy felnőttképzési-szakképzési tematikus szám. E tevékenységünk révén – reményeink szerint – több felnőttképzési tanulmány jelenik meg a folyóiratban a szakosztály kutatással is foglalkozó tagjai tollából. Szerkesztést támogató munkánk révén két szakosztályi tagunk írása fog megjelenni a közeljövőben.

Gyermekérdekek Szakosztálya – Korczak Munkabizottság

MAKAI ÉVA

A szakosztály éves munkatervének megvalósítását is erősen befolyásolta a COVID 19 világjárvány, és az ennek kapcsán 2020. március 11-én elrendelt (2021-re is átnyúlóan meghosszabbított) veszélyhelyzet. Előbbiek (és a karantén) miatt elmaradtak a nagyobb nyilvánosságot igénylő programjaink: így a Debrecenbe és Ebesre tervezett Fiúkfalva-kiállítás és program, illetve a Kiss Áron Emlékéhez kapcsolódóan Budaörsön, az egykori Erzsébet Otthon falán elhelyezett emléktábla megkoszorúzása. Az online térbe áttehető programok megvalósulását akadályozta, hogy több tagtársunknál ezek feltételei (és/vagy a használatukhoz szükséges jártasságok) csak részben voltak meg. A járványhelyzet előidézte nehezített körülmények közt – lehetőségeinkhez képest – próbáltunk helytállni.

A veszélyhelyzet, illetve az azt követő speciális jogalkotás sajátos gyermekjogi problémákat is felvetett vagy előidézett, melyekre a Gyermekjogi Civil Koalíció

keretei közt volt lehetőségünk reagálni, véleményt nyilvánítani a közös állásfoglalásokban. (2020-ban 6 ilyen állásfoglalást adott ki a Koalíció.) A Koalíció mindig számíthatott a szakosztály nevében fogalmazott konstruktív véleményre kezdeményezései kapcsán. Az ún. „iskolaőr”-ügyben mi léptünk fel kezdeményezőként, az UNICEF honlapján is közreadott állásfoglalással kísérletet tettünk az érintett felek, szervezetek hiteles tájékoztatására, az ENSZ Gyermekjogi Egyezményével szembeállítva az iskolai munkarend védelmének kriminalizálására irányuló törekvéseket.

Kiadvánnyal emlékeztettünk az Egyezmény hazai ratifikálásának kerek évfordulójára. A dokumentumkötet felidézte a Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma, a Diákjogi Charta története mellett a gyermeki jogok érdekében cselekvő, szót emelő jeles elődök emlékét (több mint 30 személy életútját mutattuk be a kötetben). A kiadvány szerkesztésében, lektorálásában és promóciójában a szakosztály több tagja részt vett. A kötetet Aczél Anna mutatta be az MPT Felnőttképzési Szakosztálya szervezésében megvalósuló hagyományos csoportos könyvbemutatón a VII. kerületi K11 művelődési központban (a recenzio sajtó alatt az Új Pedagógiai Szemlében).

A Korczak-könyv Lengyel Intézet-beli bemutatóján sorra került dramatikus játszótér forgatókönyve (Pásztor Andrea és Zámbo Bianka tollából) megjelent a Tanító című folyóirat májusi számában.

A karantén nyári, időleges nyitása lehetővé tette a Staféta tábor megrendezését, ahol az iskolarendőr intézményének bevezetése előtt e témakör problémáit a szakosztályvezető interaktív foglalkozás keretében dolgozhatta fel a jelenlévőkkel.

Szakosztály tagunk, Dubovszky Katalin indítványára a trianoni békeszerződés centenáriumaival összefüggésben beszélgetést kezdeményeztünk Csóti Csaba levéltárossal, a szakosztály érdekkörét érintő korabeli történeésekről, így a „vagonlakók gyermekeiről”. Ez a novemberi rendezvény volt az év egyetlen jelenléti összejövetele. Nem csak a téma, az előadó, a jelenlévők létszáma és aktivitása miatt volt az ülés sikeres, de újabb kapcsolatok is szerveződtek (így az ELTE Néderlandisztikai Tanszékének vezetőjével, aki a „A gyermekvonatok” könyv egyik szerzőjeként tisztelte meg az összejövetelt). Ezen az ülésen köszöntöttük jubiláns szakosztályi tagunkat, Orosházi Katalint, hallgattuk meg beszámolóját életútjáról, s annak meghatározó személyiségeiről. Balesete miatt otthonában felkeresve, a távolságtartás szabályait megtartva köszöntöttük másik jubilánsunkat, Dubovszky Katalint. Sajnálunk, hogy a szakosztályi ülésen nem tudott jelen lenni, azt meg különösképpen, hogy visszavonulásáról döntött. Emléklappal köszöntük meg jubilánsaink munkáját.

Szakértőként, a csoportos tanári beszélgetések moderátoraként személyes részvételükkel kapcsolódtak be tagjaink a MÁV telepi Wesley-iskola felkérésére

a „Gáz van...” néven rendezett „nyílt nap” programjába. Mint emlékeztető, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket foglalkoztató intézménytől a szolgáltató időlegesen megvonta a fűtéshez elengedhetetlen gáz folyósítását. Több szakosztályi tag vett részt a szervezők kérésére a Wesley Főiskola „Ped Labor” elnevezésű online-konferenciáján, mely a gyermeki jogok érvényesítését tűzte napirendre.

A nyilvánossággal kapcsolatos kommunikáció a Facebookon folyamatosan, napi szinten van jelen a szakosztályhoz kapcsolódó Janusz Korczak az „Öreg Doki” csoportban (gyermekvédelem, gyermekjog, gyermekérdekek, korczaki hagyományok). Facebook-csoportunkat összekötöttük az itáliai korczakisták Facebook-csoportjával.

2020-ban egy új belépő tagja volt a szakosztálynak. Továbbra is feladatunk a tagság bővítése, fiatalítása, új kapcsolatok alakítása.

Van egy 2018-ban kezdeményezett beadványunk, melyre 2019 novemberében válaszolt az alkotmányjogi biztos. A járványhelyzet is egyik oka lehet, hogy érdemi lépéseket nem tapasztaltunk 2020-ban a biztos által felkért szereplők részéről a Jelentésben megfogalmazottak megvalósítására.

Záró gondolatként utalok arra, hogy kezdeményezés indult a szakosztály nevének megváltoztatására (egyszerűsítésére), de ez a folyamat megakadt, így nyitott kérdés továbbra is.

Kalokagathia Szakosztály

FÁBRY BÉLA

2020-ban a Magyar Pedagógiai Társaság új szervezeti egységgel gazdagodott. Ez az örömteli esemény egy szomorú folyamat állomása.

Az MPT 1967. évi újjászervezése alkalmával a neveléstudomány tradicionális rendszere és a pedagógiai gyakorlat szervezeti kerete mentén jöttek létre szakosztályai, földrajzi-közigazgatási alapon tagozatai. A múlt század közepe óta nagyot fordult a világ. E fordulat lényegi elemeit majd történészek, ami a nevelésügy világát illeti neveléstörténész szakemberek elemzik. Számunkra az a tény a fontos, hogy a Társaság működésének közegének változása megjelent a Társaság munkájának gyakorlatában, szervezeti rendszerében is. Tradicionális neveléstudományi-szakmai területek halványodtak el, új diszciplínák jelentek meg, egyes szakmai területek szakemberei önálló civil szakmai szervezetet hoztak létre, és jelentősen megváltozott általában az emberek, konkrétan a pedagógus társadalom tagjainak civil szakmai aktivitási hajlandósága is.

Ennek az összetett társadalmi és szakmai folyamatnak az eredményeként a Társaság nagy hagyományú és komoly szakmai múltra visszatekintő szakosztályai elveszítették korábbi tekintélyüket, vonzásukat, aktivitásukat. A **Nevelélméleti**, a **Szomatikus nevelési**, a **Nemzetiségi nevelési**, a **Mozgalompedagógiai**, a **Szabadidő pedagógia** Szakosztályok, valamint a Makarenko-örökség ápolását folytatva annak egyik lényegi elemét tágabb összefüggésben értelmező **Közössépedagógia Szakosztály** aktív tagjai, egy levélbeli megkeresés után 2020. februárjában az ELTE PPK Kazinczy utcai épületében kimondták szakosztályaik megszűnését és jogutódként a nevelés kérdéseivel közvetlenebbül foglalkozó, e kérdéseket részleteiben is, és integráltan is érintő szervezeti egység létrehozását. Az egyeztető programra meghívást kapott a Neveléslélektani szakosztály vezetője is, aki ott időt kért az új szervezeti formációhoz való csatlakozás kérdésében.

A Társaság új szervezeti egysége a Kalokagathia Szakosztály nevet vette fel. A névválasztással, az antik nevelési elvhez való visszakanyarodással azt fejezték ki, hogy a tetet és a szellemet összhangban kell fejleszteni, a szép és a jó az emberi teljesség kibontakozása folyamatában sem, és a kiteljesedett ember gyakorlatában sem választható szét egymástól. A szakosztály tehát arra próbált vállalkozni, hogy e gazdagságot, nem utolsó sorban a Társaság korábbi szervezeti egységeinek hagyományait a Társaság XXI. századi gyakorlatában megjelenítse.

Az új szervezeti egység létrejöttét kimondó februári megbeszélésen a szakosztály elnökévé a jelen voltak Fábry Bélát, alelnökévé Nagy Ádámot választották.

A járványhelyzeti korlátozások rossz tempót jelentettek az új szakosztály munkáját tekintve.

Az előd-szervezeti egységek örökségként került sor 2020. augusztus 30-án a Mozgalompedagógiai szakosztály alapította Bors néni Emléklap átadására. Horváth Lajosné Kriszta néni, egy pesterzsébeti társasház minden gyermekének Krisztamamája kapta az elismerést.

Egy különleges könyv, szakmánkat a megjelenített személy kapcsán közvetlenül, szakmai megközelítését illetően per tangenter érintő könyv kapcsán 2020. november 3-án távolléti módban került sor szakmai megbeszélésre. Az apropót Barna Erika grafológus munkája, Gáspár László kézírása alapján személyiségének elemzése adta. A megbeszélés, szakmai vita anyagát külön összefoglalóban tettük közzé, mely az évkönyvben olvasható.

Szakosztályunk tagjai bekapcsolódtak a Felnőttképzési szakosztály „jövő-kutatásába”, az UNESCO kezdeményezte Milyen lesz a jövő nevelése, iskolája programba. Ennek összegzése is megtalálható e kötetben. Sajnos a járványhelyzeti korlátozások egyéb aktivitást nem tettek lehetővé. Fontosnak tartjuk azonban a tényt, a Társaság keretein belül a neveléssel, annak elméletével és gyakorlatával

foglalkozó szervezeti egység a rendkívüli társadalmi helyzet viszonyai között is életképességét bizonyította.

MAKARENKO MUNKABIZOTTSÁG: A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS EGYIK MŰHELYE

TÖLGYESI JÓZSEF

A közösségi nevelés minden társadalomban (közösségben) fontos látens vagy direkt, generációkon átívelő feladat volt. A különbség politikai-ideológia (vallási) determináltság alapján a megvalósítás aktuális céljában, eszközrendszerében, eredményességében – és ezek társadalmi és a személyes elfogadottságában volt.

A 20. században hazánkban egy hosszú négy évtizeden át (1948-1989) az új társadalmi formációnak megfelelően, a gyermek- és ifjúsági, valamint más társadalmi szervezetekben (pl. az MHSz-ben, ha valaki emlékszik még erre), valamint a közoktatásban, számos más szintéren, elsőbbséget kapott a közösségi nevelés. Ezekben működött az az ideológiai és közösségszerveződés-elméleti háttér, amely többnyire sikerorientáltak volt nevezhető.

Természetes volt, hogy az 1967-ben újjáalakult Magyar Pedagógiai Társaság különböző testületei – bár a szerveződésük céljaitól eltérő hangsúlyokkal –, de magukénak vallották a közösségteremtés feladatait.

Ebben jelentős feladatokat vállalt a mozgalmi és a pedagógiai munka kereteit figyelembe vevő Makarenko munkabizottság. Az indíttatása történeti háttere Petrikás Árpád (1928-1998) egyetemi tanárhoz kötődik, akik Makarenko közösségi nevelési koncepcióját – a nemzetközi kutatóközpontok, de főképpen a lengyel korszakosok és a német marburgiak eredményeit is figyelembe véve –, kitűnően adaptálta a hazai viszonyokra. Ebben az általa létrehozott regionális Iskolaszövetség mellett az országos működésű Makarenko munkabizottságnak volt fontos szerepe.

Kiterjedt nemzetközi kapcsolatokat alakított ki konferenciák tartásával, kiadványok megjelentetésével, személyes találkozásokkal, s aktív tagja volt a Nemzetközi Makarenko Társaság elnökségének. Hazai környezetben is számos konferencia szervezése, megtartása fűződik hozzá. Ebben a sorban különösen fontos volt az 1998-ban számos külföldi, valamint hazai résztvevővel Veszprémben megtartott tanácskozás. Számára ez volt az élete utolsó nagyrendezvénye.

Az öt követő időszakban – a hazai társadalmi fordulatok következtében megváltozott politikai és társadalomszerveződési gyakorlat következményeként – beszűkült a munkabizottság tevékenysége. Volt néhány figyelemkeltő önálló és más munkabizottságokkal közös program, s hosszabb időszak alatt Petrikás-élmékdiplomával ismertük el az e téren

munkálkodókat, s megjelentettünk egy közösségi neveléssel foglalkozó tanulmánykötetet is. A szervezeti önállóságot feladva, társultunk más munkabizottságokhoz, s lett az új platform a közösségi nevelés gyakorlata sikeréért munkálkodók színtere.

MOPED (MOZGALOMPEDAGÓGIAI SZAKOSZTÁLY): EGY EMBERÖLTŐ

RÉVÉSZ GYÖRGY

„A szakosztály életének alapja a tudományos vélemény szabadság, melynek korlátja csak a humanista erkölcs, a demokrácia, az emberi jogok – és ezen belül a gyermekek jogainak – elfogadása és tisztelete” – olvashatták a címzettek Laurenszky Ernő és Trencsényi László 1994. decemberi toborzó levelében, amelyre tizenöten válaszoltak pozitívan. Közülük nyolcan vettek részt az 1995. január 14-ei ülésen (a többiek írásban csatlakoztak), amelyen a résztvevők megalakították a Mozgalompedagógiai Szakosztályt (teljes nevén: Gyermekek- és Ifjúsági Szervezetek, Mozgalmak Pedagógiája Szakosztályt, ám ez a név soha nem volt széles körben használatos, helyette inkább a MOPED ment át a köztudatba), elfogadták annak programját, megválasztották a szakosztály elnökének Laurenszky Ernőt, és döntöttek a szakosztály regisztrációjáról a GYIÉT (Gyermekek- és Ifjúsági Érdekegyeztető Tanács) támogatói oldalának tagszervezetei között.

(A pontosság kedvéért meg kell említeni, hogy Ifjúságmozgalmi Szakosztály néven Pék András vezetésével már 1972-ben létrejött egy MPT szervezeti egység, ez azonban mindössze két évet ért meg. A MOPED nem tekinthető e korábbi szakosztály „jogutódjának”, megalakítása ezért nem is újjáalakulás, hanem új szakosztály alakítása volt.)

A MOPED tagjainak száma mindig is alacsony volt, többnyire a szervezeti minimumot is alig haladta meg, tagsága még az alacsony átlagéletkorral amúgy sem büszkélkedő MPT-ben is tiszteletet parancsoló korösszetételével tűnt ki. Az alacsony létszám és a magas korátlag ismeretében különösen elismerésre méltó a szakosztály aktivitása. Negyed százados működése során mintegy 30 civil szervezettel, számos egyetemi és főiskolai tanszékkel, pedagógiai intézettel, több állami intézménnyel tartott fenn többé-kevésbé rendszeres kapcsolatot. Önállóan vagy társrendezőként több szakmai konferenciát, találkozót szervezett. Országos kezdeményezése volt az iskolákban még fellelhető úttörő relikviák és dokumentumok megőrzése.

A szakosztály 2001-ben alapított elismerését, a Vasvári Diplomát 2019-ig 31 jeles szakember kapta meg a magyar gyermekek és fiatalok körében több évtizeden át kifejtett áldozatos nevelőmunkájuk elismeréseként. A gyermekszervezetek civil segítői számára alapított Bors Néni Emléklapot elsőként 2016-ban adtuk át, s bár a kezdeti lendület idő-

közben lankadt, az elmúlt öt évben 16 civil (szülő, polgármester, nagymama) kapta meg ezt az elismerést.

A szakosztály gondozásában 2010-ben útjára bocsátott *Mozgalompedagógiai füzetek* sorozatnak 2020-ban már a 13. kötete jelent meg (és előkészületben vannak – immár a kiadásban eddig is közreműködő Múltunk Öröksége Alapítvány kiadói tervében – további kötetek is).

A szakosztály egyik legfontosabb – részben a megalakulást is ösztönző – kezdeményezése a gyermekmozgalmakban dolgozó vezetők tanfolyama volt, amely rendkívül energikus szervezéssel, kiváló szakemberek bevonásával 1995 őszén valósult meg Csillebércen, s bár sikeres volt, folytatására mégsem került sor. A – nevezzük nevén – kudarc egyik fő oka az volt, hogy a gyermekszervezetek többsége a kilencvenes évek közepén, s – bár jócskán megfogyatkozott számban – azóta sem osztotta a MOPED egyik legfontosabb alapelvét, hogy ti. a pluralizmus nem zárja ki a gyermekszervezetek együttműködését, és a különbségek, egyéni sajátosságok tiszteletben tartása mellett lehetséges, sőt, szükséges az együttműködés (pl. éppen a vezetőképzésben), a tapasztalatcsere és esetenként a közös fellépés. A magyarországi gyermekmozgalmak elmúlt negyed százados eróziója arra utal, hogy a merev különállás volt – a gyerekek szempontjából – a rosszabb választás. (Paradox módon a Magyar Cserkészszövetség felszínén maradása is ezt a következtetést erősíti, hiszen a tagonkénti félmillió állami gondoskodás is csak egy alig tízezres létszámú szervezetet tud életben tartani – amely tagjainak jelentős hányada már régen kinőtt a gyermek-, sőt, a serdülőkorból is).

Minden emberi szerveződés történelmi képződmény: létrejön és elmúlik. A MOPED is. Mivel a mindenkori munkaterv legfontosabb feladatául megjelölt fiatalítás eredménytelen maradt, tagsága szép lassan kihalt, így létszáma a szervezeti minimum alá csökkent. Emlékét őrzik az éves beszámolók, az általa alapított és adományozott elismerések, a Mozgalompedagógia füzetek kötetei és a szakosztály sok éven keresztül hűségese titkára, Kondor Endre emlékére állított kopjafa Királyréten.. S talán maradandóak a szakosztály megalakításának és működésének alapelvei és értékei, a humanista erkölcs, a demokrácia, az emberi jogok tisztelete, az egymás szuverenitásának elismerésére épülő együttműködés.

NEMZETISÉGI NEVELÉSI SZAKOSZTÁLY – A MEGSZŪNÉST KÖVETŐEN

SZABÓNÉ MARLOK JÚLIA

A Magyar Pedagógiai Társaság sokrétű tevékenységét hosszú éveken át színesítette a Nemzetiségi Nevelési Szakosztályban folyó munka. A szervezeti egység tagjainak töretlen munkája által a nemzetiségi nevelés-oktatás meghatározó személyiségei, ma is élő

jeles képviselői, eredményei, problémái szélesebb körök számára váltak láthatóvá és elérhetővé.

A közösség nem titkolt célja volt az értékmentés, értékteremtés és értékközvetítés mellett a közösségépítés is, olyan találkozási pont és közös fórum létrehozása, amely lehetőséget teremt az együtt gondolkodásra, a nemzetiségi oktatás magyar oktatási rendszeren belüli helyzetének bemutatására, megvitatására, mindennemű oktatási nevelési elméleti és gyakorlati kérdést érintő szakmai párbeszéd lefolytatására.

A szakosztály szervezésében több sikeres program valósult meg, melyek közül – a teljesség igénye nélkül csupán néhányat említenék meg:

- Furmann Imre – emlékülés;
- a 90 éves Keszler Mária köszöntése új könyvével és köszöntőkkel a Hagyományok Házában;
- Őseink nyomában – nemzetiségi néprajzi kiállítás;
- Nemzetiségi nevelés a tanórán kívül – tanácskozás;
- Nemzetiségi és multikulturális nevelés jelenkori jellemzői kisgyermekkortól felnőttkorig – konferencia;
- A befogadó iskoláért – szakmai nap;
- A nemzetiségi önkormányzati fenntartás-működtetés helyzete, tapasztalatai – szakmai nap;
- A nemzetiségi oktatás stratégiái – szakmai nap;
- Korszerűsítési törekvések – szakmai nap;
- Mit vár a nemzetiségi pedagógus, a nemzetiségi intézmény a szakmai civil szervezettől? – szakmai program;
- Anyanyelvi kompetenciák fejlesztése az óvodában – szakmai program;
- Nemzetiségi nevelési-oktatási intézményeket érintő törvényi változások – szakmai fórum;
- Intézményháló kiépítése a nemzetiségi nevelési-oktatási intézmények között – szakmai fórum.

A programok szervezése nem korlátozódott kifejezetten a fővárosra, hiszen a magyarországi nemzetiségek vonatkozásában a kompakt nemzetiségi tömbök jelenléte mellett, jellemző az országon belüli szétszórtság, különböző diaszpórák jelenléte is. Éppen ezért a szakosztály tagjainak a számos budapesti rendezvény mellett lehetőségük volt például Békéscsabára, Beloianniszba és Pécsre is ellátogatni, s az adott nemzetiség képviselőivel akár személyesen is találkozni, tapasztalatot cserélni, oktatási helyszíneiről személyes benyomásokat szerezni.

Sajnos a szakmai programkínálat széles skálája nem volt elegendő ahhoz, hogy a szakosztály tagjainak egyre inkább megmutatókozó passzivitása, illetve a szakosztály taglétszámának csökkenése megállítható legyen...

A szakosztály megújításában, az új tagok toborzásában, lelkesedésük fenntartásában kiemelkedő és elvitatathatlan érdemei voltak az MPT vezetőségi tagjai közül Villányi Jutkának és Trencsényi Lászlónak, akik igyekeztek mindent megtenni annak érdekében, hogy a szakosztályban folyó munka új erőre kapjon.

2013-ban sor került a Nemzetiségi Nevelési Szakosztály újjáalakuló ülésére, ám a tagok aktivitása – néhány nagy érdeklődésre számot tartó és eredményes szakmai program megszervezésén túl – alábbhagyott és a szakosztály sajnos, a vezetőség minden igyekezte ellenére sem bizonyult életképesnek.

A további együttműködés 2020. évtől az újonnan megalakult, több korábbi szakosztályt befogadó Kalokagathia Szakosztály keretein belül valósul meg, Fábry Béla elnök vezetésével.

A Magyar Pedagógiai Társaság Nemzetiségi Nevelési Szakosztálya hagyományosan azon fáradozott, hogy a magyarországi nemzetiségi nevelés szakembereinek emberi-szakmai kapcsolata a közös célok érdekében, közös érdekek mentén erősödjék – a nemzetiségi nevelés-oktatás minőségének javára,

Meggyőződésem, hogy e célok megvalósítása a Kalokagathia Szakosztály tevékenységébe ágyazva is teljeshető.

„A béke nem egység a hasonlóságban, hanem egység a sokféleségben, a különbségek összehasonlításában és egyeztetésében”. (MAHATMA GANDHI)

SZABADIDŐPEDAGÓGIA SZAKOSZTÁLY

NAGY ÁDÁM

A Társaság Szabadidőpedagógiai Szakosztálya 2011. szeptemberében alakult 14 taggal, olyan együttműködésként, amely tagjai érdeklődésének metszetében a családon és iskolán túli, ún. harmadlagos szocializációs közeg áll, és amely ezt elsősorban a felnőttkort még el nem ért korosztályok kapcsán vizsgálja. Alakulásakor a szakosztály azt a célt is kitűzte maga elé, hogy segítséget adjon tagjai kutatásaihoz és fejlesztéseihez, megosztva többek közt egymással eredményeiket, támogatva egymás publikációit, segítve szakmai problémahelyzeteik megoldását.

Az együttműködés nyitott volt az intézményi együttműködők felé is – legyen az elméletalkotó, alkalmazott kutató, adatbányász, desk researcher, elemző, vagy fejlesztőkörpont stb. –, azért hogy szinergiája okán a különböző műhelyekben felhalmozódott tudást hasznos befolyást gyakoroljon országos folyamatokra és erősítse a paradigma szakmapolitikai nyilvánosságát. Ugyanakkor ez a nyitottság érvényesült az egyetemi hallgatók irányába is, hogy a kutatások eredményei minél szélesebb nyilvánosság számára elérhetőek legyenek.

Tíz év alatt a szakosztály mintegy tucat szakmai találkozó szervezésében vett részt, féltucat országos rendezvényt segített, ez utóbbi esetében az első és második Ifjúságügyi Kongresszus híresült különösen el. Emellett – az MTA Pedagógiai Tudományos Bizottságának Szociálpedagógiai Albizottságával karöltve – három kötetet gesztorált (*Tizenkilencre lapot – a XXI. század szociálpedagógiája*; *A komfortzónán is túl – a táborozás pedagógiája, szociológiája és kulturális antropológiája*; *Egyszer volt, hol nem volt... – az ifjúságsegítő képzés Magyarországon*) ezek mára a Magyar Elektronikus Könyvtár is gazdagítják.

Ugyanakkor más szakosztályokkal való számos tematikus és emberi átfedésből eredő idő és energiahány nyomta rá bélyegét a szakosztály munkájára, különösen az évtized végén, ezért a Szakosztály – több más hasonló cipőben járó szervezeti egységgel egyetemben – 2020-ban beolvadt a Kalokagathia Szakosztályba.

Keregedei Makó Pál Matematikatanári Szakosztály

MUNKÁCSY KATALIN

Tagságunk áll 2 senior, 2 tagdíjmentességet kapott és további 11 tagból. Az elmúlt évben online rendezvényeink voltak és emailben tartottuk a kapcsolatot. Beszélgetést kezdtünk az online tanításról. Erősítettük egymást abban, hogy fokozottabban kell figyelni a tanítványainkra.

Rossz tapasztalataink voltak.

„Az első ilyen az volt, amikor meghallottam, hogy egy ötödikes osztályban a tanár közölte matematikából: Házi feladat megtanulni a tizedes törtek fejezetet.”

„Én az egyetemen is végigkérdeztem minden hallgatómat, hogy van-e technikai akadálya annak, hogy csatlakozzon az órákhoz. Az általános iskolákban ez miért nem volt kötelező kérdés???” – írta az egyik kolléga.

A nehéz helyzetet írta le egy nyugdíjas kolléga:

„Mivel a digitális oktatást gyakorlatilag váratlanul vezették be, sem az iskolák, sem a családok nem lehettek erre felkészülve. Talán egy alsó tagozatos gyerekek most naponta van felnőtt segítségére szüksége. Ettől fölfelé ugye a gyerektől függ. Fogalmam sincs, hogyan oldhatók meg a fellépő technikai és pedagógiai problémák.

A legsúlyosabb valóban az otthonról dolgozó szülő és az ugyanazon a gépen iskolába járó gyerek problémája. De ugye inkább gyerekeket kellett volna írni. Tehát mondjuk egy 2-gyerekes családban, ahol mindkét szülő otthonról dolgozik, kellene

most 4 db audiovizuálisan jól felszerelt számítógépes rendszer. A családok hány százalékában van ilyen?

Nem tudom pl. hogy a felnőttek munkája időben hol és mennyire tehető rugalmasabbá? Ez egy nagyon kemény helyzet, az biztos.

Ráadásul matektanár barátnőim azt írják, hogy matekot tanítani digitálisan nagyon nehéz, a legnehezebb a megértés biztosítása, ami osztálytermi oktatásban sokkal könnyebben megoldható. És vannak még digitálisan elérhetetlen gyerekek is. Vagy csak nagyon korlátozottan elérhető gyerekek stb.”

Kerestük a lehetséges megoldásokat.

„Nekem hét tanulócsoporthoz van. A két emelt matekosban mind a két órát megtartom online. A másik öt csoportban heti egy kontakt óra plusz egy konzultáció, amikor lehet kérdezni, beszélgetni. Mindez a valós tanórák idejében, hogy ne legyen keveredés.

Nem célozom – kivéve a végzősöket –, hogy a tananyag végére érjek. Inkább kicsi lépésekben haladunk, de azt a keveset több módon is gyakoroltatom.” – gimnáziumi tanár kolléga.

December harmadikán Zoom megbeszélést tartottunk. Idézek a tagjainknak írt összefoglalóból:

„Összeültünk, hogy beszéljünk a Magyar Pedagógiai Társaság aktuális ügyeiről. A Társaság is kíváncsi ránk, nagy érdeklődéssel követi mi történik az intézményekben a járvány idején, és mi történik a matematika órákon. Szeretném javasolni, hogy januártól minden hónapban egyszer beszéljünk az interneten keresztül. Remélem természetesen a személyes találkozást is, de úgy gondolom, hogy megvan a varázsa az internetes beszélgetéseknek is. Tegnap Földesi Kati Svédországból, Bálint Ági Pécsről csatlakozott, és megtisztelt minket jelenlétével Pálfalvi Sári is, ő és én Budapestről. Kutas Emese is jött volna, de éppen tegnap volt online fogadóórája.

Az internetes oktatás esélyegyenlőségi (nagyon aktuális) kérdései felvetik a még általánosabb problémát is: mit jelent a hátrányos helyzet az oktatásban. A rövid beszélgetés során felvetődtek az elnevezések háttérében álló szemléletbeli kérdések is. Az esélyek kiegyenlítése arra is utalhat, hogy a gyengébben teljesítőket feljavitjuk, ugyanakkor a jobbakat visszatartjuk. A felzárkóztatás szó pedig arra, hogy a sor végén kullogókat segítjük, hogy közelebb kerüljenek a többiekhez, de úgy, közben továbbra is a sor végén maradnak, de kevésbé lemaradva – ami nem túl motiváló kilátás a gyengébb teljesítményűeknek. Nem volt idő elmondani, így csak most jegyzem meg, hogy léteznek olyan módszerek, amelyekkel más, gyorsabb úton vezetjük végig a lemaradókat, ami által nemcsak utólérhetik társaikat, hanem elfoglalhatják a képességeiknek megfelelő helyet az osztály vagy a csoport

hierarchiájában. Más oldalról F. Kati említette a KIP (Komplex Instrukciós Program) módszert, ami a családokat is gondozza, így segíti a hátrányos helyzetű diákok eredményesebb tanulását.”

Részt vettünk előadásokkal és közreműködtünk a szervezésben is Varga Tamás születésének 100. évfordulóját ünneplő konferencián.

Varga 100 – Connecting Tamás Varga’s Legacy and Current Research in Mathematics Education – Sciencesconf.org .

A konferenciát követően tartottunk néhány órás online matematikai foglalkozást középiskolás diákoknak.

Folytatjuk a munkát a Calculus Research Group-ban.

Kisgyermeknevelési Szakosztály

KISGYERMEKNEVELÉSI SZAKOSZTÁLY VEZETŐSÉGE

Az év indítása a szokott módon, aktivitással kezdődött: 2020. január 18-án egész napos megbeszélést tartottunk az előző évi értékelés és az előttünk álló évi feladatvállalásokról. Délelőtt a szakosztály vezetőségi tagjai: Angyalfiné Varga Julianna, Bakonyi Anna, Csapóné Ferenczi Szilvia, Nyitrai Ágnes és Villányi Györgyné Jutka átbeszélték az MPT naptári évi feladatokat, stratégiai tervezést, valamint szakosztályi lehetőségeket, a tagsági névsor ellenőrzését. Kora délután pedig tagokkal kibővített megbeszélésekre került sor. Aktivitás, ajánlások, néha harcias véleménynyilvánítás igénye is megmutatkozott Emellett építő jellegű kritikák, tervek kerültek felszínre. Az alegységekben folyó munkákra is kitértünk.

2020. február 26-án a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karon Brunszvik Teréz Napot tartottak címen, „Az óvóképzés és óvodai nevelés múltja – régen volt, hogy is volt...”, amin több szakosztályi tagunk is részt vett. A program után megalakult a soproni alegység, melynek Pásztor Enikő lett a vezetője. Az alegység létrejöttét és munkáját Tóth Mariann támogatja.

2020. március 7-én hagyományosan szervezett módon került sor a programra. Témák: Az MPT és a Kisgyermeknevelési Szakosztály Stratégiájának bemutatása, terveinkről röviden (Villányi Jutka). Majd a következő témák szerepeltek: *Családi bölcsődék a változások tükrében* (Mátay Katalin MACSKE elnöke), *Az érzelmi nevelés fontossága a bántalmazás prevencióban – élményalapú gyakorlati módszerek* (Kosztel Krisztina óvodapedagógus, közép-magyarországi alegységünk vezetője). *Magatartás-problémák okai, és a gyermeki agresszió kezelése 8 éven aluli gyermekek nevelésében* (Farkas Annamária drámapedagógus, óvoda-

pedagógus, kutató tanár, A Kisgyermek c. lap szerkesztőségi tagja).

A koronavírus belépése az életünkbe megváltoztatta életmódunkat, és meghatározta évi tevékenységeinket.

A márciusi gyors intézmény-bezárások időszakában a „távnevelési feladatok” kerültek előtérbe, valamint a kapcsolattartás megváltozott feltételrendszere, ami azonnali tevékenységeket generált.

Megjelentek írások a Facebookon, újságban, e-mailen, felhívásként, gyakorlati tanácsként:

- *Távnevelési feladatok lehetőségei* – Otthonról szolgáltatás szülőknek, gyerekeknek – cikk¹ Villányi Jutka – megjelenés: március
- *Mit is főzök holnap?* Erre válaszul készült étlapajánlás bölcsődés-óvodás korú gyereket nevelő, és otthonukban főző családok részére 4 hétre, a hét minden napjára. (Vokony Éva és Ruis Zsuzsa diabetikus) (megkeresés: 236) – megjelenés: március
- *A karanténban és azon túl* – Bakonyi Anna és Kosztel Krisztina írása – megjelenés: június
- Szakosztályunk széles körű online kérdőívvel mérte fel a megváltozott helyzetben megnyilvánuló változásokat. Arra kerestük a választ, hogy hogyan élték meg az érintett résztvevők a karanténban, a virtuális térben működő sajátos helyzetet. Kíváncsiak voltunk arra, hogy milyen tapasztalatokkal, érzésekkel lettünk gazdagabbak, vagy éppen szegényebbek, s melyek azok a pozitív tudástartalmak, melyek átvihetők, sőt megvalósíthatóak később is, a mindennapi óvodai, bölcsődei életben.

Az óvodai területen szülők, óvodapedagógusok és óvodavezetők megszólítására került sor. A kérdőíveket dr. Bakonyi Anna, Kosztel Krisztina és Villányi Györgyné Jutka készítették. A kérdőív kérdései tartalmaztak statisztikai adatkérést, online óvodai nevelési tervezést, módszertani és megvalósítási módokat, valamint kapcsolattartási, szervezési lehetőségek feltérképezését is.

Az óvodapedagógusok 2020-05-12 és 2020-06-09 között töltötték ki a kérdőíveket, 1298-an.

A szülők 2020-05-11 és 2020-06-03 közötti időszakban válaszoltak a kérdésekre, 681-an.

Az intézményvezetők 2020-05-23 és 2020-06-18 közötti időszakban töltötték ki a kérdéseket, 131-en.

¹ A Kisgyermek 2020-1 szám – 27 old.

Az óvodapedagógusok és a szülők által kitöltött kérdőív feldolgozásának eredményei minimális kommentárral kiegészítve olvashatók a Facebook oldalakon, az MPT honlapon: <https://pedagogiai-tarsasag.hu/14305-2/>.

Szakosztályunk bölcsődei neveléssel, gondozással foglalkozó tagjai – Farkas Anikó, Kocsis Ildikó, Nyitrai Ágnes, Szűcs Viktória, Vokony Éva – az óvodai online kapcsolattartásról szóló kutatási kérdőív ötletadása és mintája alapján, többkörös egyeztetést követően készítették el a bölcsődékre vonatkozó kutatási kérdőíveket a bölcsődevezetők, a kisgyermeknevelők és a szülők számára. A kérdőívek 2020.06.05 – 2020.06.29-ig voltak online elérhetők és kitölthetők a különböző honlapokon és a legnagyobb közösségi oldalon. A kutatásban összesen 1086 fő vett részt, ebből: a bölcsődevezetőknek szóló kérdőívre 115 fő, kisgyermeknevelőknek szóló kérdőívre 462 fő, szülői kérdőívre 509 fő küldött választ.

A feldolgozást, értékelést, megegyezés szerint, szervezeten és megosztva végezték következő elosztásban: a kisgyermeknevelőit Kocsis Ildikó és Farkas Anikó, a vezetőit Szűcs Viktória, a szülőit Nyitrai Ágnes és Vokony Éva dolgozta fel.

A részletes kutatási beszámoló anyagai (kérdőívek, összegző elemzések) az MPT honlapon, Rovatok c. alatt, Facebookon olvashatók: <https://pedagogiai-tarsasag.hu/14305-2/>.

Köszönjük a válaszadók aktivitását, őszinte megnyilvánulásait, gyors válaszeit. Igy tanulhatunk egymástól.

A Staféta táborban szintén aktívan vettek részt tagjaink közül jónéhányan, július első hetében.

2020 augusztusában az *Innova kutatás* keretében online szakmai megbeszélésen került sor egy előzetes beszámolóra az óvodai kérdőíves felmérés tapasztalatainak bemutatásával, Kosztel Krisztina és Villányi Jutka tolmácsolásában.

2020 októberében létrejött A Kisgyermeknevelési Szakosztály szervezésében A Játék Világnaphoz kapcsoló *Játsszunk Mindannyian!* játéknaphonlapja: jatek-vilagnap.webnode.hu.

Kiemelt eseménynek tartjuk, és büszkéek vagyunk, hogy Ádám György emlékermet ebben az évben szakosztályunk elkötelezett tagja.¹, – az alapításban is résztvevő és ma is aktív, országshíresség ismert és neves tagtársunk kapta – Tomor Lajosné, Anci. Az 1967-es MPT újjászületésekor Szabadi Ilonka szakosztályi elnök mellett titkári feladatokat látott el, majd átvette a Szakosztály vezetését és 10 évig vezette – tevékenysége során erősítette – kiemelten publikációk megjelenítésével – a szakosztály munkáját. A járvány őszi időszakának kezdetén laká-

¹ Beszámoló A Kisgyermek lap 2020. 3.4. 5. lapszámokban

sában, családja körében adta át a díjat Trencsényi László elnök úr, jelen voltak a szakosztály vezetősége részéről Bakonyi Anna és Villányi Jutka.

Vitát generált a neten Bakonyi Anna írása „*A mese mindenkié*” címmel (2020 októberében) a *Meseország mindenkié* c. könyv kapcsán. (498 bejegyzés), valamint a „*Minden gyerek egyszer 6 éves*” című bejegyzése is.

A Játék Világnaphoz kapcsolódó óvodák száma idén lecsökkent, szintén a koronavírus okozta szabályok miatt. Ugyanakkor, többen, a felhívásra újként érdeklődtek, és járvány után szervezést ígértek. Tevékenységeinkkel az év során kapcsolódtunk A Kiss Áron Emlékév munkájához is, és erről adtunk hírt *A Kisgyermek* lap oldalain is.

Összegzésként megállapítható, hogy szakosztályunk munkatevékenysége nem csökkent, – de nagymértékben átalakult. Kevesebb az aktív tagok száma, mivel nyári zárások nélkül egész évben helyt álltak a gyermekintézmények. Az itt dolgozók nem tudtak pihenni, mivel elmaradt a nyári szünet, a pihenés és a kikapcsolódás az életükből. Ráadásul, a járvány miatt sokkal több tennivalóra kellett figyelni. A non stop munkának nagy ára van. Tagságunk létszáma stagnál, habár vannak még feltáratlan területek. Fájó veszteségeink is vannak, valamint korukra hivatkozók passzivitása is megmutatkozik. A befelé fordulás erősödik. Ugyanakkor vannak új tagjaink, akik reméljük velünk maradnak.

Konduktív Pedagógiai Szakosztály

FEKETÉNÉ SZABÓ ÉVA

A szakosztály a Semmelweis Egyetem Pető András Karán, ill. a magyar és a nemzetközi hálózatban dolgozó konduktorok összefogását, szakmai és tudományos tevékenységük támogatását tűzte ki célul, mely célhoz rendelt tevékenységeinket, rendezvényeinket a Konduktív Nevelés Nemzetközi Pető András Társaságával és a Magyar Konduktorok Egyesületével, valamint a kar köznevelési intézményeiben alkalmazott konduktorokkal egyeztetve szervezzük.

Célunk, hogy a világban történő konduktív eseményekről a nálunk végzett konduktorok értesüljenek, hogy a konduktív nevelés forrásképző intézménye, a Semmelweis Egyetem Pető András Karának stratégiai céljait, a konduktív nevelés elterjesztését és a konduktív nevelés minőségfejlesztését támogassuk. Saját szervezésű és társszervezésű eseményeink 2020-ban is szorosan kapcsolódtak a konduktív szakmai képviselőhöz és az egyetemi élthez. A rendezvények sora Pető András születésének 127. évfordulójára való megemlékezéssel kezdődött. A megemlékezés a Farkasréti temetőben, dr. Pető András sírhelyénél kezdődött,

majd a Kútvolgyi úti aulában folytatódott, ahol a Konduktív Pedagógiai Intézet munkatársai nevében dr. Földesi Renáta dékáni biztos köszöntötte az egybegyűlteket. Ezt követően dr. Tenk Miklósné dr. Zsebe Andrea dékán mondott beszédet. Október közepén a hagyományoknak megfelelően Hári Mária emléke előtt tisztelegtünk szakmai szimpóziummal összekötött rendezvényen az intézet egykori igazgatója halálának tizenkilencedik évfordulóján. A kar vezető munkatársai előadásokkal idézték fel munkásságát, amit koszorúzás követett dr. Hári Mária emléktáblájánál. Szakosztályunk tagjai kivették részüket a *Jubileumi, X. Konduktív Nevelési Világkongresszus munkálataiban is.*

Az év során számos – elsősorban Semmelweis Újságban megjelent – cikkben jelentek meg a szakosztály tagjai, beszámolva tudományos és szakmai tevékenységeikről, céljaikról. Közülük kiemelkedő dr. Földesi Renátával, a Konduktív Pedagógiai Intézet igazgatójával, valamint Feketéné dr. Szabó Évával, a Semmelweis Egyetem stratégiái és fejlesztési rektorhelyettesével készült interjú.

A Szakosztály létszáma állandó. Egyedülálló és szerencsés helyzetnek tartjuk, hogy a szakosztály MPT tagjai egyben a Pető András Kar, illetve nagyrészt a Konduktív Nevelés Nemzetközi Pető András Társaságának, valamint a Magyar Konduktorok Egyesületének tagjai, így a szakosztályi célokat immanens módon tudják szakmailag támogatni és képviselni, stabil és megbízható hátteret nyújtva a célok operatív teljesülésének. A szakosztály legfontosabb partnere a Pető András Kar, tágabb értelemben a Semmelweis Egyetem, illetve a Konduktív Nevelés Nemzetközi Pető András Társasága, amely szervezetek szakmailag, valamint a rendezvények esetében finanszírozási kérdésekben is támogatják a szakosztály életét színesítő események megrendezését.

Kőbányai Senior Mentor Program Szakosztály

VARGÁNÉ FÓNAGY ERZSÉBET

A 2019/2020. tanévben 8 iskolában – Kada Mihály, Harmat Utcai, Janikovszky Éva, Üllői Úti Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű, Fekete István, Széchenyi István, Keresztury Dezső, Szent László általános iskolák – 26 mentor, 60 tanulóval (27 lány, 33 fiú) foglalkozott. (A tanulói létszámadatok becslült értékek, mivel a pontos adatokat a mentorok tanév-végi beszámolóiból nyerjük, s az idén ilyenek nem készültek. Ezért az előző tanév tanulói létszámadatait a mentori létszám növekedési arányával (1,3-mal) szoroztam.) A gyermekek többsége alsó tagozat-

tos volt (általában második osztályosoktól kezdve). A mentorált gyerekek között nőtt az idegenajkúak (kínai, vietnámi, szír, török anyanyelvűek) száma. A velük való foglalkozás „új típusú” feladatot jelent a mentorok számára.

2019 szeptemberétől 6 új kolléga kapcsolódott be a mentori munkába, ami – úgy véljük – a Kőbányai Senior Mentor Program, a mentorok munkája elismerésének: a pozitív környezeti visszhangnak köszönhető.

Mondhatni, már tipikus eset, amikor egy mentor folytatja az előző tanévben megkezdett munkát ugyanazzal tanulóval, tanulókkal. Ez mindkét fél részére előnyös!

A mentori foglalkozások időpontjának meghatározása, kiválasztása során a korábbi tanévek nehézségeivel találkoztunk (magas óraszámok, egész napos tanítási rend, pihenő- vagy játékidőből történő elvonás). A mentorok általában nagyon rugalmasak ebben a kérdésben. Csak ritkán fordul elő, hogy az időpont-egyeztetés nehézségei miatt a mentor csak egyetlen tanulóval tud foglalkozni (holott többel szeretett volna).

A tanulók részéről jelentkező hiányosságok, ezek okai általában nagyon hasonlóak minden tanévben, ezért ezeket nem sorolnám fel ismételtelen. E nehézségek kiküszöbölésén, illetve enyhítésén dolgoznak a mentorok, a gyermekek iránti szeretettől, empátiától vezérelve, jó pedagógiai érzékkel, kreativitással – s nem utolsósorban megfelelő foglalkozási, fejlesztési taneszközök használatával. Ezeket az eszközöket – készséggel ismétlem meg az éves beszámolóban – a korábbi években a Tankerületi Központtól kaptam összesen 400.000,- Ft értékű anyagi támogatásból vásároltuk.

Mivel a Kőbányai Senior Mentor Program (Szakosztályunk) működésének alapvető szakmai biztosítója, az alábbiak ismertetését meg kell ismételnem! Az eddigi jó tapasztalatok, a mentorok pozitív, megerősítő visszajelzései alapján az elmúlt tanévben is – a közösen összeállított munkatervnek megfelelően – havonta sor került szakmai-elméleti előadások, a gyakorlati tapasztalatokat felvontató konzultációk megtartására. Mind az előadások témáival, mind a gyakorlati tapasztalatok közös megbeszélésével a mentorok elméleti és módszerbeli felkészültségét kívánjuk megalapozottabbá, biztosabbá tenni. A megélt pozitív és negatív „élmények”, tapasztalatok közös elemzése, értékelése, a megoldások együttes keresése mindenféleképpen lehetőséget teremt a további munka kiteljesedéséhez. Mind elméleti, mind módszertani vonatkozásban nagyon sok segítséget, konkrét gyakorlattá „alakítható” tapasztalatot, tudást nyújt évről-évre a mentori munkát segítő Saly Gáborné fejlesztő pedagógus kollégánk.

A konzultációs programok megvalósításában változatlanul nagy segítséget jelent, hogy erre a célra a Szent László Általános Iskola könyvtárát, az iskola igazgatójának támogatásával igénybe vehetjük. A segítséget ezúttal is köszönjük.

Nagyon sajnálatos módon 2020 februárjában Magyarországot is elérte a COVID-19 világjárvány! A járvány terjedésének lassítása céljából hozott – természetesen: érthető – korlátozó, védelmi intézkedések miatt a mentori munkát márciusban fel kellett függesztenünk. A mentori munka digitális (online) folytatása, több ok miatt is, nem jöhetett szóba. (Az iskolák nem voltak abban a helyzetben, hogy a mentorált tanulóknak külön biztosítsák a megfelelő számítástechnikai eszközöket (megfelelő „elkülönített” helyen), valamint sem a mentorok, sem a tanulók nem lehettek felkészülve a mentorálás módjának azonnali megváltoztatására. Ha a technikai és személyi feltételek meglettek volna is, a mentorálás legfontosabb „módszere”: a személyes, közvetlen kapcsolat veszett volna el.)

Hangsúlyozzuk, hogy a mentorok úgy tekintik: munkájukat *kénytelenek voltak megszakítani, felfüggeszteni* – s várják a folytatást, mihelyst a járványhelyzet lényeges javulása, kívánatosan: megszűnése ezt lehetővé teszi! Mindannyian nagyon reméljük, várjuk, hogy a következő tanévben (ideális esetben már a tanév elejétől) folytathassuk munkánkat!

Megelőzési Szakosztály

CZAKÓ KÁLMÁN

A szakosztály célkitűzései: A neveléstudományi tartalmak praxisokban való hatékonyabb felhasználásának előmozdítása a képzés anyagának kidolgozásával.

- tevékenységei: A tartalmak részletezése, a kidolgozás módszerének, eszközeinek és formáinak feltárása, a képzés anyagának összeállítása és a döntéshozók számára való átadása.
- összetétele: meghívottak a megelőzésben dolgozó munkatársak az egyes műhelyfoglalkozásokon, akikből a tagsághoz csatlakozókkal növekedik a szakosztályi létszám és a már évek óta együtt dolgozó tagság. Tagságunk legrégebben e témában dolgozó munkatársai 1993-tól foglalkoznak a prevencióval.
- létszámadata: az egész munkafolyamatban 1998 óta az MPT adta keretek között hosszabb, rövidebb ideig velünk tartó munkatársak száma 285 fő, akik közül 2019-2020. év során mintegy 80 fő volt aktív. Kapcsolattartásunk a személyes jelenlét nélkül elektronikus, telefonos felületen valósult meg 2020-ban.

- Vezetőjének rövid bemutatása: a szakosztály alapítója, az akkreditációs tartalmak előkészítésének szakmai vezetője, természettudományi doktor (biológia), neveléstudományi doktor, habilitált egyetemi docens, az MTA köztestület tagja

A Magyar Pedagógiai Társaság Megelőzési Szakosztályában 2020-ben arra törekedtünk, hogy tagjaink, meghívott előadóink saját munkaterületükről írjanak cikket, azt mindenki számára prezentációval mutassák be. Az év során erre a személyes jelenlét ellehetetlenülése következményeként nem került sor.

Korábbi foglalkozások és konferencia eredményeként könyvsorozatunk további kötetét megjelentettük: *Czakó Kálmán Dániel (szerk. 2020): Csillagfényben. Neveléstudományi megelőzés. V. kötet. Örökségünk Könyvkiadó Kft.*

Neveléstörténeti Szakosztály

KATTEIN-PORNÓI RITA

A 2020-as év számos változást hozott a szakosztály életében. 2020. februárjában Endrődy Orsolya lemondott, így az elnöki feladatot Kattein-Pornói Rita vette át, míg Kelemen Ágnes lett Kézi Erzsébet mellett szakosztályunk másik alelnöke. A szakosztály legfőbb céljának a neveléstörténeti közösség erősítését tekinti. Ennek érdekében a Magyar Pedagógiai Társaság honlapján életre hívtuk a szakosztály tagjait bemutató oldalt, ahol elérhető a szakosztályhoz kapcsolódó kutatók sora. Külön öröm, hogy az évben 11 szakember csatlakozott munkánkhöz, mely érezhetően növelte a szakosztályban megmutatkozó aktivitást. A pandémia miatt kialakult helyzetre való tekintettel üléseinket online formában tartottuk meg, mely lehetővé tette a vidéki, illetve határainkon túli kutatóink aktív részvételét. A szakosztályunk tagjainak tevékenysége elsősorban a kutatásra és a konferencia-részvételre koncentrált. A teljesség igénye nélkül többek között jelen voltunk szekció-előadásokkal, szekcióvezetéssel és szimpóziumokkal az Országos Neveléstudományi Konferencián, a HuCER 2020 konferenciáján, illetve a MTA Neveléstörténeti Albizottság konferenciáján.

Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály

TÓTH PÉTER

Elnök: Prof. Dr. Tóth Péter

Tiszteletbeli elnök: Prof. Dr. Benedek András

Titkár: Szalóki Tiborné

Szakosztályunk taglétszáma: 14 fő

Szakosztályi üléseinknek a Budapesti Műszaki Egyetem Műszaki Pedagógia Tanszéke (Budapest, Magyar Tudósok körútja 2.) ad helyet.

2020-ban a járvány miatt sajnos nem tudtunk szakosztályi ülést tartani, ezért szakosztályunk tagjainak tevékenysége elsősorban a kutatásra koncentrálódott.

A Selye János Egyetem Tanárképző Karán Tóth Péter vezetésével kidolgozásra és meghirdetésre került az Összehasonlító pedagógia tantárgy. A tapasztalatokról egy 2021-ben megrendezendő szakosztályi ülésen kívánunk beszámolni.

E mellett 4 határon túli egyetem (Selye János Egyetem, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Partiumi Keresztény Egyetem, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar) bevonásával összehasonlító pedagógiai kutatást végeztünk. Ennek eredményeiről is 2021-ben kívánunk beszámolni.

Ezek mellett Gordon-Győri János és Mark Bray szerkesztésében megjelenés előtt áll a Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete által is támogatott folyóiratban, a Hungarian Educational Research Journal-ban egy tematikus szám összeállítása az összehasonlító pedagógia területén.

Az Összehasonlító Pedagógiai Szakosztály jó kapcsolatokat ápol a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának Tanárképzési Albizottságával és Informatikai Albizottságával. Több tagtársunk aktívan bekapcsolódik a Magyar Pedagógiai Társaság más szakosztályainak – például a Felnőttnevelési Szakosztály – munkájába is.

Nemzetközi kapcsolataink sorából kiemelkedik a World Council of Comparative Education Societies (WCCES) szervezetével való kapcsolattartás. Ide most beszámolót is küldtünk. Prof. Dr. Kozma Tamás képviseli szakosztályunkat a nemzetközi szervezetben. Benedek András professzor pedig a vizuális tanulás területén végez igen aktív kutató és tudományszervező munkát.

Pályaorientációs Szakosztály

FAZEKAS IDA-JUHÁSZ ÁGNES-BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

Szakosztályunk általános céljainak megfelelően az idei évben is a pályaorientáció pedagógiai elméletének és gyakorlatának fejlesztését, a tendenciák, jó gyakorlatok megismerését, a pályaorientáció életút-szemléletű megközelítésének erősítését tűztük ki célként, a szakpolitika, az intézmények és a szakemberek szintjén.

A beszámolóban felsorolt eseményekről bővebben az MPT szakosztályi oldalán lehet olvasni, ahol az előadások prezentációi és fotói is megtekinthetők:

<https://pedagogiai-tarsasag.hu/category/szakosztalyok/palyaorientacios-szakosztaly/>.

A tagjainkkal és a közvéleménnyel való kapcsolattartásra a társasági honlap szakosztályi oldalán kívül az új honlapon Pályaorientáció aloldalt működtetünk, ezeket az oldalakat magunk kezeljük. Tartalommal töltöttük fel a birtokunkban lévő llg.hu (<http://llg.hu/>) oldalt, híreket jelentetünk meg az MPT FB oldalán. 2020-ban létrehoztuk a Szakosztály YouTube csatornáját is.

Magyar Ped. Társaság Pályaorientációs Szakosztály
18 feliratkozó

FELIRATKOZVA

KEZDŐLAP VIDEÓK LEJÁTSZÁSI LISTÁK CSATORNÁK BESZÉLGETÉS NÉVJEGY

Feltöltések ▶ ÖSSZES LEJÁTSZÁSA

Thumbnail	Title	Duration	Views	Time Ago
	MPT Pályaorientációs Szakosztály: NAT...	57:53	40 megltekintés	3 héttel ezelőtt
	Életút-támogató pályaorientáció a koronavírus...	1:35:43	47 megltekintés	4 héttel ezelőtt
	Katona Nóra: Életpályavezetés és Nemze...	37:21	120 megltekintés	4 héttel ezelőtt
	Fűrész István: Kérdőívek és egyéb eljárások a...	21:17	175 megltekintés	6 hónappal ezelőtt
	Borbély-Pecze Tibor Bors: Életút-támogató...	16:54	126 megltekintés	6 hónappal ezelőtt

Szakosztályunknak jelenleg 35 regisztrált és 7 szakmai tagja van, a tagok közül 7 fő 2020-ban csatlakozott a szakosztályhoz. A tagokon kívül kb. 20 fő rendszeres értesítést rendezvényeinkről, állásfoglalásainkról.

Szomorúan számolunk be arról, hogy elhunyt aktív szakmai tagunk, Szabó Imre.

Tagságunkat tájékoztattuk az MPT és a szakosztályok számunkra érdekes rendezvényeiről. A társasági küldöttgyűléseken, a vezetői és a szakmai kollégium ülésein részt vettünk. Szakosztályunk elnöke a Társaság alelnökeként dolgozik, részt vesz a Magyar Pedagógiai Társaság Évkönyveinek (2018, 2019,2020) szerkesztésében.

Szakmai rendezvények

2019. május 19-én szakosztályunk videokonferenciát szervezett Zoom alkalmazásban. Az eredetileg a városi önkormányzat támogatásával Székesfehérvárra tervezett konferencia címe „*Mérések, tesztek, felmérő eljárások, önismereti kérdőívek szerepe a pályaaorientációban*”. A konferencián 66 fő vett részt.

Öt előadás volt hallható és ezt követte egy szakmai beszélgetés az előadók és résztvevők között.

Borbély-Pecze Tibor Bors: *Életút-támogató pályaaorientáció és mérés-értékelés: Kérdésselvetések*

Nahalka István: *Mérés a pedagógiában, a pszichológiában – Nagy a baj?*

Gyarmathy Éva: *Képességmérések az iskolákban – előnyök, szükségszerűségek, lehetőségek és akadályok*

Tajtiné Lesó Györgyi: *Öndefiníciós kérdőívek és kiértékelésük a pályaaorientációs gyakorlatban.*

Fűrész István: *Kérdőívek és egyéb eljárások pályaaorientáció gyakorlatában Székesfehérváron*

A konferencia előadásai megnézhetők, meghallgathatók YouTube csatornánkon, összefoglalásuk elolvasható az llg.hu oldalon. A részletes beszámolót elküldtünk a tagság számára is.

Szakosztályunk felmérést készített az e-pályatanácsadási és pályaaorientációs szolgáltatásokról a 2020. március – május időszakban.

2020. március közepétől a legtöbb személyes ügyfélszolgálat, tanácsadás szünetelt vagy elektronikus csatornára váltott, ezért és szakosztályunk szerette volna megismerni azokat a módszereket, platformokat és módszertani megoldásokat, amelyek mentén a pályaaorientáció, életpálya-tanácsadás, karrier-tanácsadás digitális keretek között működtethetők. A felmérés célja egyben a jó megoldások megosztása, közös szakmai fejlődésünk támogatása. A kérdőívre 106 tanácsadó válaszolt és 11 interjú készült. A felmérésből cikket is készítettünk, amely az Új Pedagógiai Szemle 70. évfolyam (2020) 5-6. számában jelent meg Tajtiné Lesó Györgyi – Borbély-Pecze Tibor Bors – Juhász Ágnes – Kenderfi Miklós: „*Karantén-tanácsadók*” – *Hazai pályaaorientáció, pályaaedukáció a karantén alatt a tanácsadók szemszögéből* címmel.

További két cikket írtak közösen a szakosztály tagjai, amelyek megjelenés alatt állnak:

Borbély-Pecze Tibor Bors – Fazakas Ida – Kenderfi Miklós – Tajtiné Lesó Györgyi: *Pályainformációtól a közösségi karrier-konstrukcióig. A kettuneneni közösségi médiára alapozott pályaa tanácsadási modell vizsgálata a hazai gyakorlatban.*

Borbély-Pecze Tibor Bors – Suhajda Csilla Judit – Kenderfi Miklós – Tajtiné Lesó Györgyi – Juhász Ágnes: *Alkalmasság és pályakonstrukció, Mérés, értékelés, pedagógiai fejlesztés a pályorientációban.*

4. 2020. november 10-én webinariumot szervezünk Pályaedukáció és NAT 2020 címmel, felkért előadó Katona Nóra. Hozzászólók Fazakas Ida és Tajtiné Lesó Györgyi.
5. 2020. november 19-én részt veszünk a Digitális Tér Konferencia Távmegoldások szekciójában a „Távtanácsadás és online pályorientáció a digitális munkarendben” előadással, előadók: Fazakas Ida, főiskolai docens, EKE és Tajtiné Lesó Györgyi, pályaválasztási tanácsadó, HMPSZ.
6. 2020. november 7-én szakosztályunk az ONK keretében szimpóziumot tart *Életút-támogató pályorientáció koronavírus előtt és alatt* címmel, Elnök: Borbély-Pecze Tibor Bors.
Opponens: Móré Mariann
Előadások és előadók:
E-tanácsadás – egyéni és csoportos tanácsadás digitális térben (Fazakas Ida)
Iskolai pályorientáció lehetőségei a digitális munkarendben (Tajtiné Lesó Györgyi)
A szülők szerepe általános iskolás gyermekük pályaválasztásában (Kenderfi Miklós)
Az e-tanácsadás helyzete és lehetőségei az életút-támogató pályorientációban (Juhász Ágnes, Borbély-Pecze Tibor Bors, Tajtiné Lesó Györgyi)

Közéleti tájékoztató tevékenységünk

- A szakosztály által gondozott llg.hu oldalon tájékoztatókat írtunk a szakképzés átalakulása kapcsán a beiskolázásról Nem hivatalos tájékoztató a szakképzési beiskolázáshoz címmel.
- Az OH pályorientációs felmérés kapcsán „segédletet” írtunk a tanári és szülői felhasználásának segítése érdekében *„Fontos szempontok a nyolcadikos pályorientációs vizsgálathoz szülőknek és osztályfőnököknek 2.”*, amelyet az llg.hu oldal mellett szülői és tanári szervezetek körében is terjesztettünk.
- A pandémia időszakában jó gyakorlatok gyűjtésére invitáltunk minden pályorientációval foglalkozó kollégát, hogy a jól bevált gyakorlatok, eszközök, módszerek minél szélesebb körben elérhetővé és ismertté válhassanak. Azokat a hazai pályorientációs gyakorlatokat kívánjuk összegyűjteni és nyomtatott, valamint elektronikus formában elérhetővé tenni,

amelyeket az online térben, digitális eszközök (pl. szoftver, alkalmazás, videó, online gyűjtemény) segítségével is megvalósíthatóak. Sajnos, egyelőre úgy tűnik, ez a kezdeményezésünk nem jár sikerrel. A felhívást érdemes a későbbiekben megismételni.

Szakképzési Kollégium

BENEDEK ANDRÁS ÉS SCHINDLER RÓZSA

1. A Szakképzési Kollégium 2020. évi aktivitásai:

A Szakképzési Kollégium 2020. évet is szakmailag tartalmas tervek megfogalmazásával indította. Sajnos az év elejétől, már márciustól életbe lépő egészségügyi veszélyhelyzet által előállt, a kapcsolati rendszer aktív működtetésére bénítólag ható szigorú korlátozás, az intézkedések felülírták terveinket.

TERVEINK:

- a kerekasztal-beszélgetések/fórumok szervezése negyedévente,
 - A duális szakképzés (iskolarendszerű szakképzés, a felsőoktatás, felnőttképzés keretében folyó szakképzés keretében)
 - A felnőttképzés és szakképzés tartalmi és strukturális átalakításának főbb meghatározó elemei, várható hatása
 - A szakképzés szabályozási környezetének változási tendenciái (törvények, végrehajtási rendeletek, ágazati szabályozások összhangja)
 - Nemzetközi referenciákkal való komplex összehasonlítás: osztrák, német, cseh szakképzési reformok, stratégiai törekvések a magyar változásokkal összevetve.
- Az MPT stratégiájának megvitatása voltak.

1.1. Megvalósult operatív/szervezeti tevékenység: A Szakképzési Kollégium ez évben csak egy alkalommal (02.24-én) tudott tartani személyes megjelenést biztosító elnökségi ülést.

Az elnökségi ülésen az MPT stratégiai dokumentumainak megbeszélése, megvitatása és az oktatási rendszer (köznevelés-szakképzés-felnőttképzés) átalakítását megvalósító jogszabályok (törvények-végrehajtási rendeletek) elemzése szerepelt a napirendi pontok között.

A MEGVITATOTT TARTALMI KÉRDÉSEK, ÁLLÁSFOGLALÁS

a jogszabályi környezet változásával kapcsolatban:

- az iskolák alkalmazottainak státusát, az igazgatói státus kettős (technikum/szakképző iskola) megítélését, az akkreditált vizsgaközpontok funkcióját, a tartalmi szabályozás dokumentumait tartottuk kritikusknak. Kritikaként fogalmazódott meg, hogy
 - a nagymértékű (tartalmat és merőben új struktúrát érintő) átalakítás ilyen rapid bevezetési kényszere a magvalósíthatóságot veszélyezteti. Ezért úgy ítéltük meg, hogy
 - célszerű lenne egy hosszabb átmeneti időszak biztosítása annak érdekében, hogy a merőben más és új filozófiát megvalósító, az aktorok szempontjából más és új gondolkodásmódot követelő szakképzés/szakmai oktatás személyi feltételeit (oktatás/vizsgáztatás) biztosítani lehessen, a tárgyi feltételek megteremtése terén is.
- A felnőttképzési rendszerben egy új adózási rendszer bevezetésével a gazdálkodókat érdekeltté lehetne tenni a rövid idejű, munkakörre felkészítő szakmai képzések indításában, lebonyolításában.
- Hangsúlyosan fogalmazódott meg az is, hogy a szakképzésben a közismereti résznek még nincs kerettanterve, pedig szeptemberben az ágazati alapképzésnek ez része.

Az MPT stratégiájával kapcsolatban: a dokumentum fontosnak tartja a hagyományörzés mellett a tartalmi és szervezeti korszerűsítést, a nevelésügy területén bekövetkezett változások követését, amivel a Szakképzési Kollégium messzeemenően egyetért. Ebből adódóan fontosnak tartottuk azt is hangsúlyozni, hogy Magyar Pedagógiai Társaság közneveléshez és a szakképzéshez való viszonyulása markánsabban kapjon helyet a stratégiában beavatkozási súlypontokat definiálva.. A szakoktatásban/szakképzésben lezajló korszakos változások ellenére a szakképzés méltánytalanul kevés szerepet kap a dokumentumban. Stratégiaalkotás szempontjából célravezetőbb megoldásnak ítéltük azt, ha a köznevelési/szakképzési/felsőoktatási rendszerbírálatokat, kritikai megjegyzéseket megvalósítási javaslatok követnék „Az MPT Cselekvési programjában” rögzítve.

A szakképzés/szakoktatás aktuális helyzetét vizsgálva kiemelt feladatként készültünk a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Műszaki Pedagógiai Tanszéke által 2020. május 14-15-én rendezendő *II. Szakképzés és oktatás: Ma-holnap konferencia* rendezvényhez való csatlakozást és aktív szakmai részvételt, ahol a második napon nyitott kollégiumi rendezvény/ülés keretében, 4-5 blokkba rendezve a szakképzés/szakoktatás aktuális helyzetét, a változások tartalmi súlypontjai köré rendezve sze-

rettük volna megvitatni. A szervezés meg is kezdődött, de sajnos az elhúzódó egészségügyi veszélyhelyzet felülírta terveinket.

Részt vettünk az MPT online szervezésben megvalósuló közgyűlésén. A küldöttgyűlésre meghívást kaptak a határon túli tagozat szakemberei is. Ígéretet kaptunk az MPT elnöksége részéről három fő itt tartózkodási költségeinek átvállalására. Erre azonban nem kerülhetett sor, mert a szeptemberre tervezett időpontban az ideutazás költségét még a Covid-teszt költségei is terhelték volna.

Ezért a Szakképzési Kollégium részéről a személyes jelenléte nem igénylő, egyedi „megszólalási” lehetőségek kihasználása jelentette a szakmai nyilvános-
ságot.

1.2. A 2020-as évben a Szakképzési Kollégium tagjainak szakmai tevékenysége: A jogszabályi környezet megváltozása kapcsán a szakmai és civil közeletben is zajló kommunikációs kényszer kapcsán a sajtóban vélemények, hozzászólások megfogalmazására sarkallták tagjainkat (Palotás József, Szenes György –Népszava online, Klub Rádió).

Az Oktatói Hálózat felkérésére dr. Szenes György vitaanyagot készített a „Közoktatás és Szakképzés” címmel, mely egy szöveges részből és a struktúrára tett javaslatból állt.

Két videokonferencián is volt lehetősége ugyanebben a témában álláspontunkat képviselni.

Palotás József tagtársunk a Népszava újságban több alkalommal publikált a szakképzés és felnőttképzéssel kapcsolatban kritikai cikkeket (pl.:*Szakképzési áramokfutás 4.0*;

Szakképzési tanévnnyitó – új lehetőségek, még több kérdőjel

<https://pedagogusok.hu/hirek/portfolio/pl-2020-08-09/>

Pedagógusok Lapja

2020. augusztus-szeptember

Újdonságok, régiségek a szakképzésben

<https://pedagogusok.hu/hirek/portfolio/pl-2020-01-02/>

Pedagógusok Lapja

2020. január-február

dr. Benedek András elnök úr közgyűlésre tervezett előadását egy későbbi időpontban formában tartotta meg. Előadásának címe: *Pedagógiáról másként – krízis, digitalizáció, emberi kapcsolatok*” (online – 2020. szeptember 17.) Az előadás elérhető a társaság honlapján: www.pedagogiai-tarsasag.hu.

Schindler Rózsa a Fejér Megyei Kamara mellett működő Munkerőpiaci Kezkezelési munkáját segítette szakképzéssel, felnőttképzéssel kapcsolatos előadások tartásával és kísérő dokumentumok készítésével, lektorálásával. Szerzőként és szerkesztőként a „*Fejér Megye képzési helyzete*” dokumentumot készítette az MKK részére.

1.3. Más szervezetekben kifejtett aktivitás: Civil Közoktatási Platform (CKP), az FSZOE) a SZIT ülésein, rendezvényein a Szakképzési Kollégium aktív képviselete biztosított volt online formában. Felvettük a kapcsolatot a Felnőttképzők Szövetségével is.

Színes Húrok Szakosztály

BALÁZS MÁRIA

2020 márciusától szakosztályunk élete ugyanúgy megváltozott, mint a nevelés – oktatás bármely területén zajló események.

Sajnos az online oktatásra és kommunikációra való hirtelen átállás sokunkat váratlanul és felkészületlenül ért. A Színes Húrok oktatási módszer megalkotói és oktatói már otthonosan mozogtak az online oktatás, csoportos órák, konferenciák megtartásában, hiszen évek óta dolgoznak távoktatásban és tartanak távelőadások a világ számos részével összeköttetésben. Mindennek ellenére tagtársaink közül sokunknak új stratégiát és munkatervet kellett kialakítanunk, azonnal alkalmaznunk és megszoknunk. Az első hetekben a hangszerezés oktatás terén mindenki – elsősorban technikai – problémákba ütközött. Országos szinten fórumok és chat vonalak alakultak, segítve egymás munkáját akár anyagok feltöltésével, akár technikai megvalósítás terén. Úgy vettem észre, hogy ebben mindenki aktívan részt vett. A rengeteg új probléma, az oktatás átalakulása felemésztette az egyéni energiákat, így szakosztályunk online kapcsolatban nem tudott működni, csupán tájékoztató jellegű információcserére adódott lehetőség. A tervezett foglalkozásokat nem tudtuk megvalósítani, és az előző évben elfogadott munkatervünk is csupán részleteiben tudott megvalósulni.

2020. 03. 07-én a Kisgyermeknevelési Szakosztály szakmai programján képviseltük szakosztályunkat szakmai együttműködés keretében. Az alapfokú zenei nevelés már óvodában kezdődik, ezért a két szakosztály együttműködése ígértesnek mondható. Néhány egyéni, szakosztályunktól független, de az oktatáshoz

kapcsolódó gondolatom megjelent 'A Kisgyermek' című folyóiratban.¹

2020. július 13-19-ig Szilvay Csaba Színes Húrok „F” füzet elemző online kurzust tartott.

A tervezett programok közül nemzetközi távelőadások megvalósultak prof. Szilvay Géza és Szilvay Csaba vezetésével és előadásával 2020. augusztus 5-6-ig Edinburghban és augusztus 19-21-ig Madridban.

Prof. Szilvay Géza távelőadást tartott hegedű szakon 2020. augusztus 28–szeptember 2. között Firenzében.

2020. szeptember 29-én a 40 éves Finn Kodály Társaság nyílt napja és ünnepi koncertje a Magyar Kulturális és Tudományos Központban korlátozott részvételi lehetőséggel került megrendezésre.

Az év folyamán több Színes Húrok kötet került kiadásra, ezáltal hozzáférhetővé vált, melyek a honlapon megtekinthetők és rendelhetők: <https://www.google.com/url?q=https://pedagogiai-tarsasag.hu/category/szakosztalyok/szines-hurok-szakosztaly/&sa=D&source=editors&ust=1615729475529000&usg=AOvVaw16k2iErjTdfkUApA28l-cQ>.²

Tanulókör Szakosztály

TORGYIK JUDIT

2020-as évben két alkalommal vezetőségi ülést tartottunk, amelyen megbeszéljük a lehetséges programokat. Az első találkozóunk témája Észtország tanulást ösztönző programja volt. Torgyik Judit Észtországban járt egy EU program keretében, s ennek tapasztalatairól számolt be az érdeklődőknek. Ebben a Balti országban a kormányzat tudatosan ösztönzi, hogy a lakosság tanuljon, s minél többféle alkalom legyen a lifelong learning-re. A tanulás értéket jelent, mely növeli az ország társadalmi, gazdasági fejlettségét, jólétét, s az egyén esélyeit a munkaerőpiacon. Mindezt az ország vezetése felismerte, s tudatosan képviseli valamennyi fórumon. A tanulást oly módon népszerűsítik, hogy jelentőségét ismert emberekkel, (pl. énekesekkel) reklámozzák a tv-ben, rádióban, interneten. A felnőtt tanulók hetét is megtartják több helyen az országban, amelyen a fő célcsoport az előre lépni kívánók köre. Oktatási vásárokkal, tanácsadással, támogatással, reklámokkal érik el, hogy mind többen bekapcsolódjanak ebbe a fo-

¹ 2019. XIII. évfolyam 5. szám és 2020. XIV. évfolyam 1. szám

² <http://www.colourstrings.fi/the-material/>

lyamatba. Jelentős az oktatás társadalmi megbecsültsége, s marketinggel elérték, hogy a lakosság elfogadja, tanulni jó, tanulni érdemes. Programjaik megvalósítása során Finnországtól vették a mintát, amely földrajzilag közel esik hozzájuk. A LLL-et digitális alapon képzelik el, már évekkel ezelőtt elkezdték az egész lakosság informatikai kompetenciáinak fejlesztését, valamint az iskolák infrastruktúrájának javítását. Mindezzel mára elérték, hogy az ország informatikai fejlettsége messze meghaladja az EU átlagot. Pl. a Skype is észt fejlesztés eredmény, s a magas fejlettség a mostani járvány idején kifejezetten hasznos számukra.

A másik beszámoló Törökország oktatásügyéről szólt, melyet Karlovitz János Tibor tartott.

Bács-Kiskun Megyei Tagozat

GALUSKA LÁSZLÓ PÁL

A Tagozat idei esztendeje a covid-19 miatti kényszerpályák, és a Neumann János Egyetem Pedagógusképző Karának (a valaha jobb napokat látott Kecskeméti Tanítóképző) szervezeti átalakulása körüli procedúrák kapcsán jellemezhető.

2020. február 26-án a tagozat szervezésében került sor Czakó Alexandra hallgatónk mesekönyvének bemutatójára a Kari Könyvtárban.

(Képanyag és beszámoló itt:

<https://www.facebook.com/pedagoguskepzo.kar/posts/1394553550716696>)

Ezt követően a Covid járvány és az on-line térbe történő kényszerű átmenet miatt már csak az elmaradt programok sora következhet.

Elmaradt az évek óta – többek között a Bács-Kiskun Megyei Tagozat által is támogatott és szervezett Báron Bábos Találkozó és az Országos Gyermekbábos Találkozó.

(*A csend királysága* – egy meg nem valósult gyermekbábos fesztivál margójára: https://www.youtube.com/watch?v=XAH3n69mHIU&fbclid=IwAR2KET08o6KhdzxoekKsOlUIMnidXjzmnYNjJaSzFo691T4dJb99vgoUg&ab_channel=KrisztinaT%C3%B3th)

2020. augusztus 01-től a Neumann János Egyetem Pedagógusképző Kara beolvadt a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Karába. Ez alapvetően változtatta meg a kecskeméti és a megyei viszonyokat a pedagógusképzés területén. Egyelőre keressük a helyünket az új rendszerben.

2020. szeptember 10-én az MPT Bács-Kiskun Tagozata is molinóval mutatkozott be a Kecskemét városi Civil Korzón.

(Video-összefoglaló itt: <https://kecskemetilapok.hu/hirek/izelitot-nyujtanak-a-varos-civil-eletoel>)

Több átszervezés után végül 2020. október 07-én tudtuk megtartani több tagtársunk könyvbemutatóját a Művész Kávéházban.

(Képanyag pl. itt: <https://www.facebook.com/events/367444541065630/>)

Ezt követően jött a második hullám, és az oktatás újbóli on-line szervezettsége. Reméljük, a következő év már több lehetőséget tartogat a nyilvános rendezvények számára.

Békés Megyei Tagozat

MALATYINSZKI SZILÁRD

1. Az MPT szervezeti egysége 2020. évi célkitűzése/i
Az MPT értékeinek megfogalmazása és kommunikálása a megyei pedagógus társadalom felé.
A Békés megyei középiskolás korosztálynak szeretnénk megmutatni azt, hogy az informatikát, a digitalizációt milyen módon lehetséges a saját és a környezetük fejlődésének érdekében felhasználni.
A Békés Megye Felnőttképzési Stratégia előkészítését kívánjuk moderálni és együttműködni a felnőttképzési szakértőkkel és felnőttképzési intézményekkel annak elkészítésével a szakképzési és felnőttképzési törvények végrehajtási rendeleteinek elkészülte után.
Szorosabb kapcsolatot kívánunk kialakítani a Békés Megyei Önkormányzattal és a Békés Megyei Kormányhivatallal.

2. A célkitűzések elérése érdekében tervezett tevékenységek
Folyamatosan kapcsolatot tartunk az alap- és középfokú intézményekkel, hivatalokkal, felnőttképzéssel érintett szervezetekkel. Konferenciákat, műhelymunkákat, együttműködések szervezünk.

4. Programok, rendezvények

III. Békés Megyei Informatikai Konferencia

Időpont: 2020. január 31, Orosháza, Kodolányi János Egyetem, célcsoportja: középiskolás fiatalok, nyilvánossága: helyi sajtó, FB-oldal.

II. Tavaszi szél vizet áraszt konferencia – fiatalok bemutatkozási lehetőségei eltérő tudományterületekről, 2020. március 12. Békéscsaba, Gál Ferenc Főiskola Gazdasági Kar. Célcsoport: középiskolások, felsőoktatási intézmények hallgatói, oktatók, kutatók, nyilvánossága: MPT FB-oldal, honlap, intézményi honlap.

VII. Andragógusok Nyári Akadémiája – a felnőttképzési törvény változásával együtt létrehozuk Békés Megye Felnőttképzési Stratégiáját, időpontja: Gyula, 2020. június 26-27, célcsoport: felnőttképzési szakértők, felnőttképzési intézmények vezetői, érintett intézmények szakemberei, nyilvánossága: MPT FB-oldal, helyi újság.

Magyar Tudomány Ünnepe Konferencia

Tervezett időpont: 2020. november, Orosháza, Kodolányi János Egyetem, Békéscsaba, Gál Ferenc Főiskola Gazdasági Kar, célcsoport: a felsőoktatásban érintettek, nyilvánossága: intézményi honlap, MPT FB-oldal.

Magyar Tudomány Ünnepe – MTA rendezvénysorozata, MPT őszi rendezvénysorozata

5. A tagsági viszony/ tagdíjfizetés/ rendezése érdekében tervezett feladatok: A jelenleg nem aktív tagok számára a programok rendszeres megküldése, a tagdíjfizetési hajlandóság erősítése
6. Tervezett létszám bővítés iránya: alap- és középfokú intézmények pedagógusai, számukra programok megküldése céljaink ismertetése
7. Tervezett változás a nyilvánossággal kapcsolatos kommunikációjukban: több információ a közösségi médián keresztül.

Északnyugat-magyarországi Tagozat

KÖVECSESNÉ GÖSI VIKTÓRIA-LAMPERT BÁLINT

A 2020-as év a tagozatunk életében, – ahogy az oktatás és az élet minden területén – sok-sok kihívást rejtett.

Az évre vonatkozó terveinket, Módszertani Délutánok, Tanítók Napja át kellett gondolnunk.

Januárban még sikerült két, egynapos ingyenes módszertani továbbképzést is lebonyolítanunk a kar és a tagozat szervezésében, melyen 20-30 pedagógus kolléga vett részt. Az egyik továbbképzésünk a LEGO eszközökkel történő személységfejlesztésre fókuszált, melyet Hlavay Richárd tréner vezetett, a másik pedig a digitális eszközök felsőoktatásban való alkalmazását állította középpontjába Bognár Amália szakértői útmutatása alapján, melynek egy külső helyszín, a *Mobility* adott otthont.

Ezután a karantén időszakában olyan feladataink következtek jelentősen megnövelve a munkaterheket, melyek ismeretében úgy döntöttünk, hogy a módszertani délutánokat egyelőre nem tudjuk áthelyezni az online térbe.

Ezen feladatok egyike volt a Diaszpórában magyar nyelvet tanító pedagógusok távoktatási felületének létrehozása a Nemzetpolitikai Államtitkárság megbízásából. Az első félévben ennek kialakításával foglalkoztunk.

A járványügyi helyzetből adódóan a 20. alkalommal megrendezésre kerülő diaszpóras továbbképzésünket is távoktatással kellett megszerveznünk. 2020 augusztusában és 2021 januárjában megrendezett 1-1 hetes kurzusok során a kooperatív tanulásra, projektoktatásra, drámapedagógiára helyeztük a hangsúlyt, éppen úgy, mint a történelem és irodalomtanítás élményszerű feldolgozására, a többnyelvűség kérdéseire, a Ringató foglalkozások online megvalósítási lehetőségeire, a differenciált – adaptív oktatás digitális eszközökkel történő támogatá-

sára, a zöld napok, jeles ünnepek interaktív feldolgozására, a néphagyományok, népviseletek oktatásba történő játékos beépítésére, a magyar, mint idegennyelv tanításának módszertani kérdéseire, a magyar népdalom motívumvilágára.

Az augusztusi képzésen 15 országból (pl. Ausztria, Németország, Svájc, Írország, Kanada, az USA, Argentína és Brazília) közel 90 pedagógus regisztrált a képzésre. A továbbképzés a Széchenyi István Egyetem Moodle felületén létrehozott Diaszpóra távoktatási felületen zajlott.

Novemberben az Apáczai Napok Konferenciával csatlakoztunk az élethosszig tartó tanulás hetéhez.

Hajdú-Bihar Megyei Tagozat

DARÓCZY ÁGNES

2020. évi terveibe beleszól a járványügyi helyzet, így gyakorlatilag az online térbe szorultunk.

Több közös programunk lett volna/volt a Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesülettel. Így 2020. március 27-én írásban, illetve interneten valósult meg az egyesület 2019. évi beszámolója, a pénzügyi elszámolás, a felügyelő bizottsági jelentés elfogadása.

Október 16-án volt a *Pedagógusok arcképcsarnoka* kiadványsorozat 19. kötetének átadása a DAB székházban. A bemutató írásban, ill. online történt. A tagok, a szerzők, a támogatók személyesen vagy postán kapták meg a kötetet.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tagozat

KISNÉ BERNHARDT RENÁTA

A) RENDEZVÉNYEINK:

A tagozat életében az elmúlt pár év szokásrendjévé vált, hogy tagozati munkát egy évnyitó- és évzáró beszélgetés keretébe helyezünk, melyre valamennyi tagozati tagot meginvitálunk.

- 1. Évnyitó ülés:* A 2020-as évet januárban 10 fős részvétellel nyitottuk meg tagozati szinten. Az ülés témája a munkaterv átgondolására, továbbá az MPT elnöksége által megküldött „A Magyar Pedagógiai Társaság stratégiája (működési elvei és akcióprogramja 2020-2022) Vitaanyag közös megismerésére és átgondolására, véleményezésére fókuszált, melynek szöveges verzióját el is juttattunk a Vezetőség részére. Konklúzióként az alábbi reflexiókat tartotta lényegesnek a tagozat hozzáfűzni a vitaanyag egyes pontjaihoz:
 - Teljes mértékben támogatjuk a küldetésnyilatkozat alapelveit (pl. *Tagságunk stabilizálásának elve; fiatal pedagógus- és kutatónemzedékek bevonásának gondolata* – ezt a felsőoktatás pedagógusképzésében részt vevő hallgatókra is kiterjeszhetőnek vélünk.
 - Nagyon fontos Az „*Erőforrás-teremtés belső és külső feltételeinek javítása*” érdekében a partnerek felkeresése, együttműködést célzó kapcsolatépítésre lehetőséget adó finansziális- és humán erőforrás bővítése mind tagozati/ szakosztályi, mind pedig az MPT egészének működtetése érdekében elengedhetetlen. Javaslatként és igényként felmerülhet a kisebb egységek informálása és tájékoztatása esetleges lehetőségekről, elérhető forrásokról, támogatásokról.
 - Az „*Önkéntes munka kapcsán*” érvényesnek érezzük több esetben a tagok „önkéntes” munkáját tagozaton belül is, melyet akkor tudunk igazán jól igénybe venni és működtetni, amennyiben más területen „kompenzáció” is történhet (mely ugyan kevésbé értelmezhető az önkéntesség gondolatával).
- 2. Tervezett konferencia program:* Az EKE Jászberényi Campus és MPT közös együttműködésének egyik kiemelkedő programját az évenként – a tanítók napján – megrendezésre szakmai konferencia. Jelen programunk szervezésébe idén bekapcsolódott Jászberény Város Ifjúsági Önkormányzata is, kiknek képviselőivel (Balog Donát képviselő, Hamar Katalin – esélyegyenlőségi referens) már korábban kialakult a szakmai együttműködésünk (rendeztünk közösen játszóházi- és társasjáték délutánt diákok számára), melyet 2020.03.12-ére terveztünk.

A jól működő partneri kapcsolatok eredménye, hogy 2020-ban – mind az intézményes, mind a non-formális oktatás és nevelés számára – kiemelten hangsúlyos téma, a *Szociális kompetencia* köré szerveztük a konferenciát, ahová nem csak a tanító, tanár szakos kollégákat, hanem az egyéb pedagógiai szintéren dolgozó szakembereket (óvodapedagógus, csecsemő- és kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, szociális szakemberek) is szeretettel vártunk. A programra 67 fő regisztrált be a térségből, melyet – sajnos – a program előtt 2 nappal (2020. március 10-én) a Covid-koronavírus-járványra tekintettel tagozati döntés eredményeként lemondtuk a konferenciát.

3. Bekapcsolódtunk az MPT Interkulturális Pedagógiai Szakosztályának Online *Kapcsoltam konferencia* programjába hallgatóságként (2020. december 15.).
4. *Gyakorlati pedagógia* néven *munkacsoportot* alakított 4 fő tagozati tag: *Furcsa Laura, Kisné Bernhardt Renáta, Sinka Annamária, Szaszko Rita*, akik kvantitatív kutatást végeztek a térség digitális munkarendben történő oktatásáról tanítók körében. A kérdőív kérdéssora megtekinthető: https://docs.google.com/forms/d/1asI0RVI8BwuNsHJljkx0BjpS5bA-STd_1KqRr_RfG-I/prefill. A kutatás eredménye elhangzott az őszi Agria-Média online Konferencián, az adatok közzéje publikálás alatt.
5. *Évzáró ülés*: Az évzáró ülés 2020. december 13-án online módon, Zoom felületen történt 8 fővel, melynek keretében az aktív tagok bemutatása, bemutatkozása után visszatekintettünk a 2020-as év szakmai lehetőségeire, teendőire. Az MPT éves tevékenységeinek bemutatása, tagok egyéni hozzászólása (konferencia online vs. személyes megtartása, EKE JC szakjairól történő információmegosztás igénye, hiányosan fizető nyugdíjas tagok listájának áttekintése, új tagok toborzására vonatkozó ötletek, Az elmúlt időszak szakmai vonatkozásainak megbeszélése, a köznevelésben felbukkanó igények a tagozat feladatai).

Közösen véleményeztük a megyei tagozati névsort, a szolnoki tagozati tagokkal kapcsolatban Császár István osztotta meg ismereteit (időszerű tagok, akik már valószínűleg csak névleg szerepelnek a társaságban). Egyetértettünk abban, hogy: a 2020-ban elmaradt programokat a Covid-vírushelyzet után tartjuk meg; az MPT honlap és Youtube csatorna követésére ösztönözzük a tagozati tagokat; lehetőség szerint mindenki saját szakterületéhez kapcsolódva informálja a tagokat formális-és informális módon.

B) ÍRÁSOS BESZÁMOLÓK, INFORMÁCIÓ MEGOSZTÁSA

Az éves köszöntőt és a tagozat életében várható eseményeket online módon közvetítettük a tagok számára. A konferencia programra történő meghívást az előadói feladatok kapcsán szintén online tettük elérhetővé. Továbbá kon-

ferencia meghívókat küldtünk és megosztottuk a tagozati ülések jegyzőkönyveit (e-mail, facebook zárt csoporton belül).

Dr. Sinka Annamária, tagozati titkárunk *Történetek és pillanatok* című (Akadémiai Kiadó) könyvét promotáltuk (Jászberényi Könyvtár, e-mail, facebook zárt csoporton belül), melynek elérhetősége: <https://mersz.hu/sinka-tortenet-es-pillanat>.

C) LÉTSZÁMUNK

A megyei tagozatunk jelenleg 46 főt számol, a tagok létszámát az elmúlt két esztendőben 12 fővel sikerült megnövelni és kifejezetten üdvözlendő, hogy általános iskolai pedagógusokat és tanító szakos főiskolai hallgatókat is köszönhetünk most már a MPT képviselői között, akik alacsonyabb létszámmal voltak jelen megyei szinten az elmúlt időszakban.

Az MPT elnökségi döntése alapján 2021-ben várható, hogy a tagdíjfizetés hiányában kb. 15 fővel csökkeni fog a tagozati létszám, mely elsősorban demográfiai, életkorból fakadó okra vezethető vissza.

A küldetésnyilatkozat értelmében az MPT J-N-SZ megyei tagozat munkájában és célkitűzéseiben prioritást képez a különböző pedagógiai, módszertani programok, rendezvények szakmai szervezése, előadások támogatása azzal a szándékkal, hogy az aktuális pedagógiai kérdések és a gyakorló pedagógus mindennapi praxisában szereplő lehetőségek kerüljenek fókuszba.

D) PARTNEREINK

Az *Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus* és a Magyar Pedagógiai Társaság kapcsolata már évtizedekre visszanyúló szakmai munkát jelent tekintve, hogy az MPT Jász-Nagykun-Szolnok megyei tagozatának elnökei és legaktívabb tagjai több esetben főiskolai oktatók köréből kerültek ki, mint például Kopácsy Béláné, Dr. Fábiánné dr. Kocsis Lenke, Dr. Szabados Lajos. A *Jászberényi Tankerületi Központ* támogatónk a szakmai programok megvalósításában.

Jászberény Város Ifjúsági Önkormányzata lelkes és új partnerként anyagi segítséget is nyújt lehetőségei szerint egy-egy szakmai program lebonyolításához.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálat releváns kérdésekben minden esetben támogatásáról biztosít.

Közép-magyarországi Tagozat

GÁL FERENC

A Magyar Pedagógiai Társaság Közép-magyarországi Tagozatának 2020. évi tevékenységét alapjaiban rázta meg és tette szinte lehetetlenné a Covid-19 vírus miatt kialakult pandémiás helyzet.

Ennek ellenére – egyes tervezett munkáinkat még is meg tudtuk valósítani:

1. A 2020. tavaszára tervezett szakmai konferenciánkat a rendezvényszervezésre vonatkozó tilalom miatt végül – és jobb híján – egy streamelt/ a facebook oldalunkon közvetített konferencia szervezésével oldottuk meg. Valamennyi előadó PPT formátumban küldte el az anyagát, amelyet az MPT Közép-Magyarországi Tagozatának facebook oldalán való elhelyezéssel oldottuk meg. Köszöntőt mondott Gál Ferenc tagozati elnök. Előadást tartott Dr. Trencsényi László, az MPT elnök „*A NAT sztori néhány mozzanata*” címmel, majd a „*Két tantervi gondolkodásmód*” címmel Dr. Nahalka István ny. egyetemi docens előadása hangzott el, őt követte Fenyő D. György, a Magyartanárok Egyesületének elnökeként „*A NAT 2020-ról 3 tételben*” című előadását tartotta meg, majd Rigóczki Csaba gimnáziumi tanár, PHD aspiráns beszélt „*A kerettanterv 2020 topográfiai követelményeiről*” beszélve, és végül Radó Péter oktatáskutató előadása „hangzott el” a „*NAT, mint rendszerszabályozási eszköz*” címmel. Egyértelmű sikerként könyvelhetjük el, hogy összesen 852 kollégát értünk el azon a napon, és 2020. december 31-ig 634 aktivitást váltott ki a konferencia-anyaga.
2. A Közép-Magyarországi Tagozat 2020. évi legnagyobb rendezvénye és eseménye volt a 2020. évi MPT Staféta tábor megszervezése, megrendezése Ráckeven. Megítélésem szerint szakmai sikeréhez (pozitív előjellel) a pandémiás helyzet is hozzájárult, mivel mind létszámában, mind aktivitásában, mind a felkért előadók sikerességében is ez tetten érhető volt. A tábort 2020. július 2-5 között szerveztük meg, Taksonyban. Örömrökre, 2020. őszére megjelent a 2019-es konferenciánk anyaga egy kis füzetben: „*Mi 60-asok*” címmel (Révész György (szerk.): „*Mi, 60-asok*”. Mozgalompedagógiai Füzetek 13. MPT, Budapest).
3. A kötetet több e-fórumon is bemutattuk, így biztosan elérte azokat, akik a téma – az úttörőmozgalom szerepe a mai pedagógusok, szülők életében – érdekelt, vagy majd reményeink szerint kutatni fog. A kötet végén igazi szívhez szóló sorokat olvashatunk erről. (Csaniga Andrea: Gondolataim a mi, hatvanasok című kötet olvasását követően, azaz személyes vallomás a múltról, a közös múltunkról.)

4. Sajnálattal kell ugyanakkor beszámolnunk arról, hogy a 2020. novemberére tervezett „*Hátrányos helyzetű óvodások, általános iskolások és középiskolások a közoktatásban*” címmel nem tudtuk megszervezni, amelyet így 2021-re „áttettünk”.
5. A Tagozat munkájához szervesen hozzátartozik a digitális térben való jelenlétünk és aktivitásunk. Míg az aktív – azaz tagdíjat fizető – tagtársaink száma nem éri el az 50 főt, az általunk működtetett facebook oldal látogatottsága eléri a heti 50 főt, és büszkén mondhatom, hogy az oldalunk kedvtelőinek a száma 175 fő.
Keressük és folyamatosan kutatjuk, hogy a jelenlegi helyzetben hogyan működhetnénk, de az igazi megoldást sajnos még nem találtuk meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozat

DRÁVICZKI SÁNDOR

2020-ben is tovább folytattuk tematikus látogatássorozatunkat. 2020. szeptember 14.-én ismerkedés a megye intézményeivel, kutató helyeivel keretében a Megyei Levéltárat látogattuk meg. Résztevők száma: 7 fő. Sajnos a mi terveinket is nagyban befolyásolta a járványhelyzet, a „*Kompetenciák az oktatásban és a munkaerő-piacon*” címen rendezvényt már nem tudtuk megvalósítani.

Ugyanerre a sorsra jutott a „*Differenciálás lehetősége az iskolában*” című rendezvényünk is.

2020. november 24.-én neveléstörténeti felolvasó ülést rendeztünk online formában, melynek témája, címe „*A nyíregyházi óvodapedagógus-képzés előzményei, múltja és jelentős tanáregyéniségei*”. Résztevők száma: 13 fő volt.

A tagokkal a kapcsolattartás a 2020 évben nagyon nehéz volt! E-mailes megkeresésre csak kevesen válaszoltak. A mozgalmi aktivitás alacsony szintű volt!

Veszprém Megyei Tagozat

PÁLMAI ZITA

A 2020-as évet meghatározta a járványhelyzet hozta változások. Voltak pozitív és negatív hatásai számunkra. A megszorítások és a rengeteg változás, az online oktatás kényszere miatti plusz terhek elfoglaltá, túlterhelte tették a pedagógusok

nagy részét. Így plusz aktivitás már nem volt elvárható tőlük. Az online csatornákon, például a facebookon is, csoportokba szerveződve igyekeztek megtanulni tárgyaikat online módon történő tanítását. A tanároknak egyértelműen nehézséget okozott, hogy nem kaptak megfelelő segítséget a különböző felületek használatához, az online oktatás sajátos tananyag feldolgozásainak, óravezetésének elsajátításához. Amennyiben a digitális oktatás területet felkarolná a társaság, érdeklődésre tehetne szert véleményem szerint.

A Kódvetők Digitális Oktatási Műhely is megszervezte a korlátozásokat. A tantermi oktatásról át kellett állnunk az online műhelymunkák megtartására. Szerencsére voltak olyan tanáraink, akik felvállalták tengernyi munkájuk mellett is, az online kurzusok megtartását, kidolgozását. Hihetetlen jó tanulságokat szereztünk általa. Tapasztalatunk szerint az online oktatásra való átálláshoz szükség van a tanárok egyfajta képzésére. Az első órák nehézségei után hihetetlen mekkora önállóságra képesek szert tenni a diákok (8-12 évesek) tanáruk vezetésével. Kreatívak, okosak és remekül működnek együtt, amikor hozzáértő mentortanár vezeti őket. Érdemes 2021-ben teret adni a tapasztalataink átadásának, hiszen a *BBC Micro:bit* az egyik legmodernebb Nagy-Britanniából átvett oktatási metódika, mely eszközének használatát a NAT is betette az informatikai tanórák oktatásába. A gyermekek digitális oktatása egyre fontosabb társadalmi és közoktatási cél. A tanárok képzése nélkül ez kissé lehetetlen küldetésnek tűnik, miközben a járvány elmúltával érdemes lenne megtartani a digitális oktatás olyan elemeit, melyek a hagyományos tantermi órákat feldobják, színesítik, a diákok digitális kompetenciáinak kialakítását elősegítik. Én elgondolkoznék egy országos konferencia szervezésének lehetőségén is, amennyiben mód van rá. A tavalyi év nem a nyitottságról, hanem a túlélésről szólt szerintem. A tapasztalatok tudatos átadásának lehetőségeivel talán az idei évben számíthatunk nagyobb aktivitás megszerzésére.

A TÁRSASÁG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL MEGJELENT FOLYÓIRATOK, KÖNYVEK 2020-BAN

Az „ÚPSZ STORY”

KAPOSI JÓZSEF

Az EMMI 2019 őszén döntött arról, hogy a 2017-ben Eszterházy Károly Egyetembe integrált Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet (OFI) tevékenységeinek megmaradt elemeit 2019. december 1-jétől az Oktatási Hivatal (OH) kereteiben helyezi át. Az átalakulást jogszabályi feltételei alapvetően arról szóltak, hogy az átkerülő szervezeti egységek meghatározó feladata a tankönyvek (papíralapú és elektronikus) előállításából állnak) tartalmi, szakmai előkészítéséből áll. Ez az újabb szervezeti átalakulás természetesen új keretekbe pozícionálta a korábbi önálló Intézet keretében folyó kutató-fejlesztői és innovációs tevékenységeket, és értelemszerűen a szakmai-tudományos normák szerint működő pedagógiai kommunikációt is más kontextusba helyezte. Az átalakulás nyomán a kutatási-fejlesztési feladatok az OH meglévő szervezeti egységeibe épülnek be, az részben önálló kommunikációs tevékenység pedig megszűnt. Az átalakítási folyamat egyik kritikus kérdése volt az Új Pedagógiai Szemle című folyóirat, mert az itt kialakított szerkesztési koncepció, és a megjelenő írások kutató-elemző szemlélete, hangvételé nem illeszthető össze a kormányzati kommunikációs tevékenységekkel. Az átalakítás utolsó szakaszában elkezdődött egy tárgyalás az OH vezetőivel, hogy miként lehet a lap szakmai-szellemi függetlenségét és a Magyar Pedagógiai Társasággal való kapcsolatát fenntartani, és a kialakított hagyományoknak megfelelően a lapot szerkeszteni. Többféle alternatíva merült fel hivatal vezetése és a lap szerkesztői között, de végül az a megoldási javaslat került elfogadásra, hogy az Új Pedagógiai Szemle hivatalosan kerüljön át az Oktatási Hivatalhoz, de 2020-tól ne a Hivatal kiadásában, hanem az korábbi lapgazda az Eszterházy Károly

Egyetem kiadásában jelenjen meg. Az e megoldást lehetővé tevő jogi megállapodás hosszú egyeztetések nyomán 2020 nyarán született meg.

Több mint féléves egyeztető munka eredményeképpen létrejött egy megállapodás, amelynek arról rendelkezik, hogy a Művelődési és Köznevelési Minisztérium B/SZI/2020/1993. számú, 1993. évi Alapító Okirata szerint az Új Pedagógiai Szemle című folyóirat alapító jogai – jogutódlás révén – az Oktatási Hivatalt illetik meg, de a Hivatal továbbra is számít az Eszterházy Károly Egyetem szakmai munkájára a folyóirat kiadása tekintetében. Ennek értelmében a Hivatal a folyóirat kiadási jogait átadja az Eszterházy Károly Egyetemnek 2021. december 31-ig. A megállapodás azt is tartalmazza, hogy az Eszterházy Károly Egyetem továbbra is számít a Magyar Pedagógiai Társaság szakmai munkájára a lap szerkesztőbizottságában, figyelemmel a két szervezet (illetve elődjei) közötti több mint két évtizedes együttműködésre. Mindez a folyamatosság tekintetében azt jelenti, hogy az Új Pedagógiai Szemle továbbra is a köznevelési terület szakmai, elméleti és tudományos pedagógiai folyóirata marad, megtartva teljes szakmai autonómiáját és széleskörű kapcsolatrendszerét. Változásként pedig az rögzíthető, hogy a lapkészítési és kiadási folyamat koordinációját az EKE Líceum Kiadója veszi át.

A megállapodás aláírására 2019. nyarán került sor, amelyen aláíróként az OH elnöke, az Egri Egyetem rektora, az UPSZ szerkesztőbizottságának elnöke, és a MPT elnökének aláírása szerepel. A megállapodás lényege, hogy a szerkesztőség többé-kevésbé változatlan keretek között folytathatja munkáját, és a lap tördelése, papír alapon való megjelentetése és a megadott címekhez való eljuttatása az Egri Egyetem feladata.

A többoldalú megállapodás tető alá hozása a remélnél sokkal több időt vett igénybe és tartalma sem egészen olyan, mint amit a szerkesztőség ideálisan elképzelt volna. De az elmúlt három esztendő EKE OFI kapcsolatrendszerének gyakorlata bizakodásra is adhat okot.

A több hónapon át tartó egyeztetések időszakában, a szerkesztőség a folyamatosság fenntartása érdekében a lapot csak online formában tudta elkészíteni. A megállapodás ellenére 2020 év végére sajnos nem sikerült odáig eljutni, hogy a 2020-as számok papír alapon is megjelenjenek, de a szerkesztőség reménykedik abban, hogy a közeljövőben az elmúlt év lapszámait papíralapon is nyilvánosságra kerülnek.

A szerkesztőség a régi-új koordináták között azt reméli, hogy a megállapodás nemcsak az Új Pedagógiai Szemle biztonságos és kiszámítható keretek közötti szerkesztését, készítését, elektronikus és papír alapon való megjelenését teszi lehetővé, hanem garanciát ad arra, hogy a lap küldetésnyilatkozatában megfogalmazott szándékok maradéktalanul érvényesülhessenek. *„Olyan tér létrehozatalára törekszünk tehát, ahol a neveléstudomány, az oktatáspolitikai és a gyakorlat*

nyelvén megfogalmazódó közlések kölcsönös befogadásra találhatnak, és egymással párbeszédbe léphetnek. Ehhez szorosan hozzátartozik egyfelől az, hogy a tudományos és szakpolitikai nyilvánossághoz kevésbé hozzáférő gyakorlat hangját a lapban megszólaltatjuk, másfelől az, hogy a tudományos, illetve szakpolitikai nyelvzetben megfogalmazott üzenetek transzformálását elősegítjük, annak érdekében, hogy azok széles körben érthető közlésekként működhessenek.”

A KISGYERMEK szakmai folyóirat 2020 évi értékelője

ANGYALFINÉ VARGA JULIANNA

2021 januárjában olyan előző évre kell visszatekinteni, számot vetni, értékelni, amilyen évet el szeretne felejtteni a világon mindenki! Olyan évet kell értékelni, amely a világon mindenhol sok-sok család, gyermek, pedagógus életét gyökeresen megváltoztatta! Egyre többször hallottunk a hírekben egy kínai városról, Vuhanról! Pár hét múlva már nem csak ennek a városnak a nevét tanultuk meg, hanem az egész világból is egyre több hírt hallottunk a koronavírusról, majd a mi életünk is gyökeresen megváltozott! Ez hatott „A Kisgyermek” újság tartalmára is!

Egy éve ilyenkor még a szerkesztőségünk élete a megszokott mederben zajlott, gőzerővel készült a 2019 évi utolsó lapszámunk és némi csúszás miatt a 2020 első lapszámunk szerkesztése, mely formabontásként dupla lapszámmal jelent meg! A szakmai információ-áramlás még inkább előtérbe került, és továbbra is a gyermekek mindenképp érdekének képviselője volt a meghatározó.

Mind az öt lapszámban rengeteg gyakorlati segítséget kaptak a gyermeküket nevelő szülők, kicsit eltolódott a hangsúly az elmélet és a gyakorlati életet bemutató tartalom között, az utóbbi javára! Ez természetes is volt, mert a járványhelyzet miatt inkább a megvalósítható, ajánlható gyakorlati ötletek segítették folyóiratunk olvasóit. *(Szülők és gyermekek, Anyu meg én, Az óvoda iskola-előkészítő szerepe pedagógusként szülőszemmel, Távnevelési feladatok lehetőségei, Játék és tanulás online világban-az otthoni karantén kihívásai, Adalék az online oktatáshoz I. II. rész, A jóga szerepe a korai kötődés kialakításában, Jóga gyakorlás kisgyermek mellett, Kiszökött mesék, Annaróza adventi kalendáriuma)*

A sok-sok ötlet, példa mellett, amely segíti túlélünk a pandéniás időszakot, megjelentek olyan cikkek, amelyek az elméleti tudásunkat, és a múltbéli értékeket elevenítette fel. *(A nevelési tanácsadók fél évszázada I.-II.- III., Szülők és gyermekek, Népi játékok életkori metszetben, Innováció,)*

A Magyar Pedagógiai Társaság Kisgyermeknevelési Szakosztálya felismerve a karantén generálta új nevelési szituációt – kérdőíves felmérést hirdetett és végzett a *Kisgyermekről-Kisgyermekért* c. facebook csoportban, és más online csatornákon óvodákban, bölcsődékben (szülőknek, óvodapedagógusoknak, kisgyermeknevelőknek, intézmény vezetőknél). Úgy tűnik, hogy nagyon valós igény kielégítését ismertük fel akkor, amikor gyorsan működő és felhasználható szakmai anyaggal szeretnénk volna segítséget adni a Magyar Pedagógiai Társaság részéről! Nagyon sokan kitöltötték a kérdőíveket, melyek összesítése feldolgozásra kerültek, és az eredmények szintén felkerültek a facebook oldalakra. Az oldal olvasottsága kicsit megugrott, nem tudjuk még megítélni, hogy ez a lap iránt mennyire növelte az érdeklődést, az előfizetők köre nőni fog-e?

Egy-egy könyvajánlót is megjelentettünk. (*Az önálló, szabad játék kezdete, Miért jászunk?*) A szakmai konferenciák sora elmaradt, így csak nyáron, mikor kicsit a vírushelyzet javult, megvalósulhatott a Stafétatábor! (*Stafétatábori beszámoló: Matematika óvodától az egyetemig*)

Nagyon-nagy örömeinkre régi- új levelező rovatunk újra indult a 2. lapszámtól kezdve! Rovatvezetőnk lett Kolozsváry Judit, fejlődés-nevelés-lélektani, pedagógiai szakpszichológus, aki a mai kor igényeinek és szükségleteinek megfelelő figyelemmel és igényességgel, szakértelemmel válaszol az olvasók által feltett kérdésekre. Igen, ebben a rovatban is visszaköszön a 2020.-as évben megjelenő félelmünk, a járványhelyzet, hisz a kérdések ezzel kapcsolatban tevődtek fel! (2. sz. *Az újszopás*, 3. sz. *Hogyan folytassam?* 4. sz. *Félünk?* és az 5. számban a *Kapcsolatok*)

Játéknapi eseményekről számoltunk be a 4. és az 5. számban. A beszámolók is tartalmazzák, hogy sajnos az „V. Játsszunk Mindannyian” játéknappal kisebb részvétel mellett valósult meg, szintén a járványhelyzetnek köszönhetően.

A bölcsődei kisgyermeknevelők életéről az 1. 2. 3. 4. lapszámban olvashattunk (*Munkaköri feladataimban rejltő lehetőségek I.- II. rész., A kisgyermeknevelői szakma fejlődésének útja, előmenetele., A férfi kisgyermeknevelők megítélése Magyarországon, bölcsődében dolgozóknak milyen a lelki egészsége ebben a járványügyi helyzetben?*)

Új sorozatot indítottunk: *Nagymama-írások* néven. A 3. és 4. számban jelent meg: „*Pillanatok egy pedagógus nagymama életéből I.- II. rész., az 5. számban Életmese pedagógus nagymamaként*”, A családhoz a nagyszülők is hozzá tartoznak, így érdekes volt az Ő oldalukról tapasztalatokat olvasni a gyermek-unoka neveléssel kapcsolatban.

Szakmai lapunk vállalt célkitűzése a fenntarthatóság pedagógiájának képviselése, a környezettudatos magatartás kialakításának segítése. Sajnos a vírushelyzet miatt kevés ilyen jellegű cikket kaptunk, „*A Zöld oldalak*” nem minden lapszámban jelent meg! (*Mese a Dunáról 3. rész., Zöld óvoda koordinátori képzésről 1. sz., Bűvös-bábos táborok 2. sz., Faműves mesterségek 3. sz.*)

Tudósításokat olvashatunk még az NKP óvodai tagozatának múltjáról, jelenéről az 5. számunkban, Átvettünk egy honlapon megjelent cikket, egy mondást követve: „*Vedd észre a jót, és tedd szóvá!*” Mosolygós óvoda a XIII. kerületben.

Minden lapszámban beszámoltunk, megemlékeztünk egy-egy cikkel fájó veszteségeinkről, eltávozott ismerősökről, kollégákról, tanárokról, barátokról, akik életükben sokat tettek és képviselték a gyermeknevelést! Ahogy 5. számunk vezércikkében is olvashatjuk: „A múlt, jelen, és jövő összeköt-összetartozik...”

Az újságok a vezércikkekkel kezdődnek, most mégis a végén, de nem utolsó sorban írok róluk! Nagyon kifejezőek, tartalmilag mindig utalnak az éppen adott lapszám tartalmára, a hangulatra, amit befolyásol a körülöttünk zajló, valós élet! Figyelemfelkeltők, a címek magukért beszélnek! (Évzárás és évkezdet egyszerre, *Szükségünk van egymás támogatására, Kibírjuk a kibírhatatlant, Fény és sötétség, optimizmus és pesszimizmus, Mi minden fontos az életünkben?*)

Nehéz évet zártunk és nehéz évkezdettel folytatódik életünk! Ebben az évben is csak olyan cikkek kerültek be egy-egy számba, melyet a szerkesztők véleményeztek. A szakmai színvonal fontos továbbra is számunkra, a vezérfonalat azonban sajnos meghatározta a vírushelyzet!

Tanulmánykötet a prevencióról

A Prevenció Szakosztály a szakosztály vezetőjének a tudományos életből jól ismert teoretikus találatára építve több éves munkával, diskurzussal összegyűjtötte, mondhatni „eredetifelhalmozta” egy különösen aktuálisnak, relevánsnak talált interdiszcipliná tudásanyagát. A munka eredményei a „*Prevenció kézikönyv*” 5 tanulmány- és tapasztalatgyűjteményében került nyilvánosságra (a kiadást magánszemélyek támogatták).

A teória és a tudás, tapasztalat lényege, hogy van az emberi „működés”, viselkedés szabályozási rendszerében egy átfogó értelmezési keretrendszer, mely nem kötődik egyetlen hagyományos tudományos diszciplínához, nem egyszerűen több azoknál (lett legyen szó nevelésről, ifjúságvédelemről, pályaeorientációról, lelki gondozásról, egészségvédelemről stb.), hanem ebben a paradigmában – építve mindezek szintézisére – a szabályozás/támogatás/fejlesztés új minősége hozható létre, mely tekintettel van a személy szociális és egzisztenciális dimenzióira (akár koncentrikus-hierarchikus körökbe rendezve azokat). A teoretikus kifejtés vonatkozásba hozta mindezt a nemzetközi tudományosság – elsősorban német nyelvterület – aktuális gondolkodásmódjával és eredményeivel.

Megérettnek látszik az idő e tudásrendszer és képességrendszer felsőoktatási képzési keretek közt való végiggondolására – lett legyen az egyetemi szak vagy szakirányú továbbképzés. Akárhogy is a tanterv- és tananyagfejlesztő munka – minden interdiszciplinaritásával együtt – igényel egy olyan felsőoktatási intézményt, mely vállalkozik gesztorává válni a projektnek ebben a szakaszában – s szabályos akkreditációs beadványig kíséri a munkálatokat. Azt az intézményt keresik a szakosztály vezető személyiségei, mely pályázattal, költségvetési döntéssel e források biztosítását – legalábbis a minimális feltételrendszer szintjén – magára vállalja. A társaság civil erejével, kapcsolati hálójával tudja segíteni a munkát, annak érdekében, hogy a megelőző, kifejezetten önkéntes hozzájárulásként előállt szellemi tőke megfelelően hasznosuljon.

2020-ban e kutató, koncipiáló és tervezőmunka objektuma a fent említett Prevenziós kézikönyv 5. kötetének publikációja. A *Csillagfényben* elnevezésű, jelképes címet viselő kiadványba több mint 30 szerző küldte meg írását (több mint 300 oldalnyi terjedelemben), köztük gyakorló szakemberek, felsőoktatási-ak, több MPT társ-szakosztály vezető aktivistája is. Az egészen különböző témák „rendezett együttese”, mint a címlap grafikáján látható pávatoll alkotja a kötet mintázatát, közös fókuszuk mindaz, amit a szakosztály önmeghatározásában a „prevenzió” fogalma alá sorol.

Czakó Kálmán Dániel (szerk. 2020), Csillagfényben. Neveléstudományi megelőzés. V. kötet. Örökségünk Könyvkiadó Kft.

100 év története – a pedagógiában, egy családban, egy testnevelő tanárnő – Dr. Kerekes Istvánné, Lottyka életén keresztül

FÁBRY ILONA

Magam is testnevelő tanár lévén kíváncsian vettem kezembe e könyvet, vajon mit tanulhat belőle a ma pedagógusa, mi az, amit tovább lehetne adni a ma diákjainak, fiataloknak, pedagógus kollégáknak egy életút történetéből?

Többet, mint gondoltam, hiszen e könyv a mai fülnek furcsa hangzású Hribik (Hámory) Charlotte, Lottyka életútján keresztül nem csak egy testnevelés óra, de történelem, erkölcsstan, osztályfőnöki óra, érzékenyítő foglalkozás és még ki

tudja hány tantárgy, a ma iskolájának órarendjéhez, tananyagához, pedagógiai szemléletéhez, hogy ne mondjam Alaptantervéhez is ad, adhat útmutatást.

Mert 100 év nagy idő, a Hámory és Kerekes család megannyi pedagógust teremt négy generációján keresztül láthatjuk, hogy mit jelent a család, hogy milyen példát adhat egy szülő, támaszt egy szerető férj, egy jó közösség és a sport ahhoz, hogy boldog, sikeres, egészséges, az életet szerető és a kudarcok, nehézségek ellenére is teljes életet élő ember lehessünk.

Ilyen volt Lottyka tanár néni 100 éve, ezt a példát kell nekünk elsősorban továbbadni az iskolában, otthon, a jövő generációjának. Emléket állítani, – mint ahogy a Magyar Pedagógiai Társaság több kiadványában, sok-sok elismert és kevésbé ismert jó pedagógus életének, munkásságának bemutatásával teszi év-tizedek óta – mert hiszem és tudom, hogy sokan, valaha volt diákok, szeretettel emlékezünk tanárainkra, mint ebben a könyvben „*egy 100 éves, nemes lelkű hölgy portréjára*”!

Kedves kolléganő, Lottyka, kívánom én is, hogy még sokáig tudjon emlékezni a tanítványaira, akik viszik tovább azt a tudást, szeretetet, emberséget, amit kaptak egy testnevelő tanárunktól, ha kellett anyjunktól, majd barátjunktól, mert ilyen az igazi pedagógus.

Kerekes Judit–Tóth Mariann: Lottyka sikeres száz esztendeje egy pedagógusdinasztiában – Magyar Pedagógiai Társaság, 2020

TANÍTÓ EMBERSÉG

TANULMÁNYOK KISS ÁRON TISZTELETÉRE (1845-1908)

KRISTON-VÍZI JÓZSEF, A KÖTET SZERKESZTŐJE

TANÍTÓ EMBERSÉG Tanulmányok Kiss Áron (1845-1908) tiszteletére Szinopszis A Kiegészítés utáni művelődés történetében kiemelkedőnek tekinthető az a korszak, amelyben a legkülönfélébb tudományterületek művelői, pedagógusai, oktatás-szervezői és irányítói az önálló magyar nevelés irányai mellett annak módszereit, gyakorlati programjait kidolgozták s a sokszínűség megtartása mellett fáradoztak annak távlatos egységesítésén. Ezek egyike volt a 175 évvel ezelőtt született Dr. Kiss Áron (1845-1908), a jeles lelkész-nevelő családból született tudós pedagógus, akinek elhivatottsága a fenti életpályák csaknem minden lényeges mozzanatát magába foglalta. 2020 elején a nagy múltú Magyar Pedagógiai Társaság úgy határozott, hogy ezt az esztendőt a jeles előd sokolda-

lú munkássága korszerű megidőzésének szenteli. Ennek érdekében különböző közösségi rendezvények megszervezését és lebonyolítását kezdeményezte és vesz részt azok megvalósításában a jövő év január végéig bezáróan. Az alkotó megemlékezések mellett fontosnak tűnt, hogy a korszakoként csaknem elfeledett magyar pedagógiai reformer, az irodalmi, nyelvészeti és a történeti stúdiumok ismerője és oktatója, kutatásszervező, szakmai és ismeretterjesztő lapok szerzője, egyesületek és alapítványok buzgó munkása, lelkész és közösségsszervező életútját és abból fakadó ihletettséget a tradíciót őrző országos egyesületünk egy önálló kötetben foglalja össze és mutassa be. A Bevezetőben az Emlékév megvalósításához önkéntesen társult mintegy 20 intézmény, szakmai szervezet, önkormányzat, közösségi társulás bemutatása történik meg. Ezt követik a jubiláns életútját, működésének fő állomásait, szellemi örökségét bemutató összefoglaló írások. A 19. század második felének s az előző századforduló elemi, népiskolai és felsőbb iskolai ismereteinek élvezetes módon történő átadására következetesen ügyelő szerző, Kiss Áron, a „tanítók tanítója” munkái, tankönyveinek teljes spektruma is bemutatásra kerül, – egyúttal izgalmas szerzői fordulatokkal fűszerezve. A jubiláns nagyon gazdag tanulmányai közül mi egy ma is aktuális, friss szemléletű írását emeltük a közlemények sorába, jelesül azt, amely a magyar történelmi ismeretek iskolai átadásának élvezetes, sokféle tudások komplex módszertanát adja közre a kor pedagógus társadalma és – nem csak humán – értelmisége számára. A Kiss Áron-i elhivatottság köréből már említett közösségsszervezői miszsiót leginkább például a budai Kamaraerdőn létrehozott s 1900-1944 között működött ún. Erzsébet Otthon, mint sajátos intézmény, illetve egyúttal az annak működtetésére már 1893-ban megalapított Nagypénteki Református Társaság története, változatos sorsának eseménytörténete adja. Kiss Áron gyakorlatias és cselekvés központú pedagógiájának egyik sajátos szegmense volt a magyar gyermekjáték kultúra igen gazdag tárházának megalkotása, amely a kezdetektől a családok, a kisdédóvók és az iskolai nevelés szolgálatába állottak. Bartók, Kodály is e kincshez nyúltak pályájuk szakaszán több ízben is, és ez a mai néptánc, játék és világhírű népművészeti-folklór mozgalom egyik forrásvidéke. E témakört is több, avatott szerző járja körül s teszi azzal a céllal, hogy az itt megfogalmazottak napjaink és a közjövő ismeretkultúráját a mindennapokban gazdagítsák. Ezekhez illeszkedik a kötet utolsó két záró alkotása. Az egyik egy izgalmas, mármár szépirodalmi időjáték a Kiss Áron-i korszak pest-budai helyszínein, míg az utolsó a magyar gyermek- és ismeretterjesztő irodalom mai művelőnek egy neves műhelyét s korszerű törekvéseit mutatja be. A szerzők a neveléstörténet, a nevelélmélet, a pedagógusképzés, a játékpedagógia és a folklorisztika, múzeummandragógia országosan jegyzett hazai szakemberei. A kézirat terjedelme kb. 10 szerzői ív.

Gondolataim a Mi, hatvanasok című kötet olvasását követően, azaz személyes vallomás a múltról, a közös múltunkról – az írások kapcsán

CSANIGA ANDREA

A Magyar Pedagógiai Társaság Középmagyarországi Tagozata 2019 őszén konferenciát szervezett a zuglói Teleki Blanka Gimnáziumban. A házigazda az iskola igazgatója, **Gál Ferenc** volt, aki a Társaság vezető aktivistája is – s a konferencián nemzedéke, közös kamaszkoruk jeles társaságának képviselői szólaltak meg. Hatvanasok – életkorukat tekintve, a közös élmények – így a nevezetes tatai vezetőképző tábor, a fővárosi ifjúsági mozgalmak hagyományos gyülekezőhelyén szerzett tapasztalatok – úttörő-ifivezetőként már a nyolcvanas években csalogatták egybe a kompániát, s tartja ma is szoros szálakkal egyben, e szoros szálak egyike a gyerekekért, a gyerekek közösségeiért máig – jóérzéssel vállalt – felelőség. A konferencia meglehetősen személyes hangú referátumaiból szerkesztett kiadvány jelent meg.

Belekezdtem az olvasásába, és úgy éreztem magam mintha egy nagy asztalnál ülnék Velük... egy sörözőben... ahol sztoriznak... a Nagyok... mint annak idején: Tatán a lángosos előtt, vagy Zuglóban, a Kanizsában a Gizella utcában. Mi mostani ötvenesek, akkor a nyolcvanas évek elején tizenévesek nagyon-nagyon felnéztünk Rájuk... a Hatvanasokra. Ők voltak a Nagyok.

Miért is? – mert nem a tanáraink, nem a szüleink, nem nagytesóink voltak, mégis neveltek-tanítottak minket, játszottak velünk, gitároztak, együtt énekelünk, jól éreztük magunkat, összekötött bennünket valami: Tenni Valakikért, a Gyerekekért.

Kéri Gyuri a Mi zuglói ikonunk – aki egyben az első magyar-skótdudás – legendás mondása volt: *A munka hozza meg a hangulatot, nem a hangulat a munkát!* Így lettem én is munkamániás. Mert ha elkap a flow, elsodor az érzés, az alkotás öröme, az együttlét élménye a Többiekkel ez az igazi, mert hogyan is írja **Bányai Sanyi**, az „élménypedagógus”? Együtt jó...és ez így igaz minden közösséggel, közösségért végzett munkára.

Hol is? ...akár Tatán, akár a rendezvényeken, azután a művelődési házas eseményeken például **Mikola Petivel**, kinek dalain nőtt fel saját gyermekem is, vagy ifjúsági referensként a továbbképzések szervezése során Bányai Sanyival, hallgatók mentorálása során **Tóbiás Lacival** az úttörővasutásból lett szociálpedagógus

főiskolai tanárral, bábfesztiválon **Bagi** Mártával... aki, milyen jó, hogy folytatja a Zuglói Bábfesztivált, amit én kezdtem el még 2006-ban.

Több szerzőt ismerek, némelyeket nem. **Salamon Esztert**, a gyerekek és a szülők európai mércével mérhető érdekvédőjét nem, **Sári Lajost**, a legendás Kontyfa utca nevelte pedagógust, közéleti embert, magas beosztású kormánytisztviselőt, mára étteremtulajdonost sem. Van szerző, előadó, akinek mondandójával, egykori élményei és mai életérzése összefüggéseinek megközelítésével egyetértek, van, akiével nem. Van, akivel sokszor együtt dolgoztam, van, akivel nem. Van, akinek elfogadtam a véleményét a füzet olvasásakor, van, akinek nem. Így szép a világ. Sok a közös bennünk, sok a más.

Köszönöm a felkérést hogy írjak erről a kötetről. Örömmel vettem a kezembe a kiadványt, amely mindenképpen a már letűnt mozgalompedagógia egyik fontos kiadványa lehet. Inkább emocionális, mint lexikális, de ezzel is tanít, mint mi mindennel, amit csak tehattünk a gyermekekért és fiatalokért akkoriban és azóta is.

Kegyes volt hozzánk a Teremtő, hogy belenőjünk a Mesterségbe, hiszen sokan pedagógusok lettünk. Mint a tradicionális-címzetes mesterséget bíró családokban a gyermek és ifjú, megtanultuk a szakma „csínját- bínját”, játszva, természetesen, örömmel, nem is tudva, hogy tanulunk.

52 éves vagyok, óvopedagógus, tanító, közművelődési és közigazgatási szakember, ifjúsági szakértő, mesterszakos andragógus. Létrehoztam és segítettem települési gyermek és ifjúsági önkormányzatot, képviseltem apai „szülőházamat” Zuglót többször, több helyen. Voltam beosztott pedagógus, ifjúsági referens, közművelődési koordinátor, táboroztatási és rendezvényszervezési vezető, ügyvezetőként vezettem közművelődési-és sport nonprofit kft-t, gyermekbarát napközis tábort álmodtam és valósítok meg immár öt éve, jelenleg pedig iskolaigazgató-helyettesként dolgozom.

Tanultam sok-sok iskolában, de visszatérve – és picit kiegészítve a füzet bevezető mottóját – megköszönve iskoláim, tanárain munkáját, segítségét, egy különleges, igazi végzettséget nem adó iskola előtt ma is tisztelegve állok, számos kortársammal együtt: ez volt az *ifivezetés* iskolája.

A világ és a fiatalok változnak, de minden időpillanat alkalmas arra, hogy a jó dolgok mellé állítsuk Őket, keresni kell csak hozzá az alkalmakat: ez a mi tudásunk és feladatunk is egyben.

Gál Ferenc (szerk.): Mi, hatvanasok. Mozgalompedagógiai Füzetek 13. Magyar Pedagógiai Társaság, a Múltunk Öröksége Alapítvány támogatásával, 2020. Budapest

Személyes vallomás egy könyvről

KALÓZ ZSÓKA, LACE LADY

Kardos Ferencet mindössze fél éve ismerhettem meg, amikor életutam a TANEXT Akadémia tantestületébe vezetett, – és a Kispesti Vigadóban új kiállításom szerveztem, annak média munkáján dolgoztam.

Alig két hónapot voltunk kollégák, a modern médiafelületeken tartottuk tovább a kapcsolatot, majd egyszer csak szobafestő – mázoló – tapétázó szaknarként megnyilvánult belőle a segíteni akaró Ember. Meglátogatott az otthonomban, és nagy szeretettel átnyújtotta az első könyve, a „VAN KIÚT” címmel dedikált példányát, amelyről kortárs pedagógus, kézműves Mester, és íróként felkért ezen új könyve ajánlásának megírására.

Jómagam csipkekészítő művész vagyok, és szabadidős tevékenységek pedagógiájával is foglalkozom. Na hiszen, milyen közel áll egymáshoz az építőipar és a csipke művészet! – mondhatják sokan. Mi lehet a motiváció, a közös pont? Bevallom, sokkal több, mint azt elsőre én is gondoltam. Olvasni kezdtem az önéletrajzi kis könyvet, és máris, az első bevezető fejezet végén szíven talált, s zokogni kezdtem, amikor barátom a „fair play” mibenlétét taglalja, hogy „nem rúgunk a földön fekvőbe.” Fiatal feleségként megélt emlékeim szakadtak fel belőlem, amikor a két diplomás építőmérnök férjem a fojtogatásom után a földön még össze is rugdosott. A 3 és 8 éves gyerekeim rémült tekintete idéződött fel, ami végül a válás elleni vívódásom végére feltette a pontot, pedig „eszményi házaspár” voltunk, és nagyon szerettem a férjem. Amikor művészként közéleti szerepléseim színterein lencsevégre kapnak, mindenki azt látja, mennyire sugárzok, őszinte a mosolyom, és egy megoldó, pozitív ember vagyok.

„Nem is gondolná az ember, ha magára nézünk – hangzik el olykor a mondat – , hogy a poklok poklát is bejárta.” A házasságon belüli erőszak traumái után új párommal csak két és fél év Igaz Szerelem boldogságát adott az Isten, és egy csodálatos harmadik gyermeket. Tíz hónapos baba volt legkisebb gyermekem, amikor a párom hirtelen, sugárhordozóként nagyon gyors lefolyású májrákban meghalt, s a volt férjem üldözése, érdekarca 20 éven keresztül folytatódott nem kímélve özvegyként 3 gyermeket egyedül felnevelő magánéleti válságomban sem. Nemzetközi karitatív munkámban nyolcadik éve vagyok az Algériai Vért-ranszplantációs Központ nagykövete, és belföldi karitatív munkámban oly sok jó ügyet felvállaltam már, mint a Máltai Szeretetszolgálat „Adni jó” kampánya, vagy a meghalt kisfiam emlékei miatt a *KORE Alapítvány* „korip, sapka, takaró” kötési kampánya, amelyben fonal adományokat szerveztem, és szorgos kezű asszonyok munkáját segítettem.

A Magyar Csipke Franchise befektetői trendem nem csak a magyar csipke kultúránk művészeti szintre emeléséről, annak tehetséggondozó és utánpótlás nevelő munkájáról szól, hanem a szociális háló peremrésze rétegeinek *kíván ott-hon végezhető mellékjövedelmi lehetőséget biztosítani a turizmus professzionális kiszolgálásának igényességével*. Lace Lady (Csipke Hölgy) küldetésemben minden olyan közügyet kötelességemnek érzek támogatni, ami a természetvédelem, a világbéke egyensúlyának fenntartása, magas művészi kommunikációs értékű, és az élet védelmére nevelő témakörbe tartozik. Fontos küldetésemnek érzem a több generáció között átívelő összekötő – híd szerepet betölteni, és mai társadalmunk aktuális migráns, és integrációs programokban a közbenjáró nagyköveti szerepvállalást is a magyar népi kultúránk igazgyöngy szeme, a magyar csipke művészet eszközeivel tolmácsolva.

Amíg olvastam Kardos Ferenc kollégám önéletrajzi kis könyvét, összegeztem magamban mindazt, amit készülő új könyvéről és elképzeléseiről, életerréről mesélt azon gondolkoztam:

– Látva hol tart önismerete személyiségfejlődésében, mit is adhatnék neki építő jó szót, amelyre mindig, minden embernek, minden körülményben, kvalitástól függetlenül szüksége van. S nekem azt tanította Valaki: *„Ha megtanítom a picikéinknek, barátainknak, partnereinknek észrevenni mit tesz meg értünk a másik – akkor tudni fogja az égiekkel, hogy nem élt hiába.*” Végig Jézus tanítása járt a fejemben, amikor a Mester a tanítványai kezébe adta a halászhálót, és nem halat adott nekik, amikor éhesek voltak, hanem megtanította őket halászni. Ehhez azonban kell az olyan szakmai alázat, mint Kardos Ferencnek van, emberség, ahogyan az utószóban a hajléktalanokról beszél, és az az udvariasság, amivel tiszteletben tartja a másik ember holdudvarát.

Az egyetlen kolléga volt, aki meglátta az együttműködés lehetőségeit, a hagyományok, valódi örök értékek felé megbecsüléssel fordult, s akinek elérzékenyült a hangja, amikor a házamban a festés során előkerült a régi – régi rozoga létrám. Mert bizony Ő azon ritka szaktanár közé tartozik, aki még megtanulta, hogy a Mesterek a munkaeszközeiket több generációt kiszolgálva gyűjtötték össze és alakították ki. Munka közben hallgattam őt, és egyre jobban körvonalazódott, vagy talán a tanári szobában felvett viccelődő álarc figurájából előttem meztelenre levetkőzött ember jellemén keresztül könyvét kezemben tartva megjelent az előhívott kép, ami maga Kardos Ferenc a mai önvalója valóságában.

Akarva – akaratlan észre kellett vennem, valahol példaképének tekint, felnéz rám, és mutatja média munkáját, előadásai propaganda anyagát, diákjaival folytatott levelezéseit – s tanácsomat kéri, sokat ad a véleményemre. Nem kis felelősség, mert nem csak a szavainkkal, és tetteinkkel nevelünk, hanem az egész lényünkkel. Hálás vagyok Istennek, hogy megélhetem vele az „alkotás örömét”,

azt a csodát, amikor egy „álom” célkitűzéssé válik, és az „emberi akarat” átvégődi magát minden akadályon, míg összeölelkezik más jóakarátú, egyívású emberekkel. Bevallom, őszintén csodálom, és új lendületet, megerősítést ad nekem is, ahogyan megformálódik szavaiban az az „apakép”, amivé megérett és imádságában kéri Istentől a gyermekáldás csodáját, a jóságos szigorral nevelő ember, s aki mutatja a fiatal kamaszoknak, olvasó embertársainak a „fényt az alagút végén” szívvel – lélekkel.

Figyelem az egész lényét, magabiztos önismeretét, ahogyan legyőzi félelmeit, és nem menekül az élet kihívásaitól, s felnőtt fejjel megveti az erőszak minden formáját, mert tudja és ismeri a „HIT – REMÉNY – SZERETET” minden rosszat és szenvedést felülíró erejét. Aki elolvassa első könyvét, a „VAN KIÚT” címmel az megérti, hogy a helyes Mester és Tanítványa magatartásáról szól őszintén, nyíltan, a saját példáján keresztül adva számos fiatalnak, és kollégának is életpályamodellt. Ez bizony az a tudás, amely az embert sorsának urává teszi – a megoldások kulcsát Isten a kezébe adja. Akit azonban a tudatlanság homálya borít, ki van szolgáltatva a bajnak, szeszélyeknek, zűrzavarnak. Tapogatva halad a homályban, s hibát hibára halmoz. Kardos Ferenc azonban mindkét könyvében szépen megfogalmazza, hogy a megértés, és nevelés folyamatának misztériuma egyben az „érést” is jelenti – „megÉRni” és „megÉRteni ugyanaz.

Az ősi keleti bölcsesletekben úgy tartották, hogy a „tudást” nem kívülről kapja az ember, hanem benne rejlik mélyen. A gyermek tanítását úgy hívták „ki meng”, ami annyit jelent „felfedni, ami el van fedve benne”. Vagyis amikor a tudattalan tudatosá teszi a Mester a Tanítványában, ezzel biztosítva a mesterség továbbörökítésének folytonosságát. Kétféle „nem tudásról” beszélhetünk, az egyik ártatlan, tiszta és gyermeki, a másik azonban vak, gögös és megközelíthetetlen. Akinek „vakfolt” van a szemén kortól és nemtől, iskolai végzettségtől függetlenül, s a fecsegő felszín álarca mögé nézel, akkor látod meg a valós Embert. Mert aki azt hiszi „tud”, holott nem tud: előbb vagy utóbb megszégyenül, és hosszú vagy rövidtávon megfizet mindenért. Aki nevelhetetlen, és nem hallgat a mesteri szóra, azt csakis a fájdalmas ütközések nevelik – az „élet pofonjai”. Nekem azt tanította Valaki, hogy: „Az okos ember más hibájából is tanul, a bölcs a sajátjából is képes.” Ehhez kell „megértés”, ami az Igazi Erő. A bölcs tudja, és mint mester figyelmeztet, fegyelmez a vétek megelőzésére. Ahogyan Jézus boldogságmondásaiban fogalmazott: „Bocsáss meg nekik, Uram, mert nem tudják, mit cselekszenek.”

A megbocsátás nagyon nehéz dolog olykor, különösen, amikor felnőtt fejjel szüleinknek kell megbocsájtani gyermekkorban elszenvedett sérelmeinkért. S aki emberként, pedagógusként erről így tud írni, s így tudja megélni, mint Kardos Ferenc, az tudja csak mesteri szinten tovább adni szaktanárként *útravalóul* a

felnőtt életre, ami nem a szigor hiányát jelenti. Mit is jelent ez? Bármilyen történik az életben, tartsd az útirányt, mert ez a sorsod útja!

Ez a két könyv számomra a maradandóságról, a tartósságról is szól: arról, hogy a Szívnek – a középpontnak – nem szabad változnia. Olyan harmóniában legyél belső világod önvalójával és külső világgal, mint amilyen egy „eszményi házasság”. Éld meg a szerelmes kamaszt, a gondterhelt férfit, apaságot – minden sejttem, agysejttem, körülményem, barátom, otthonom, hazám, az emberiség történelme, még az éghajlat is megváltozik. Mi magunk is változunk, csak ez az „eszményi házasság” nem változik, mert az az „Égben” köttetett a jó Istennel fogantatásunk pillanatában. A tartósság titka, hogy miközben minden meghal, állandóan újra is születik. Ha a hűség nem változik, ha megmarad a „szív”, akkor az „elmúlás – születés” váltakozás értelmet nyer és útirányt kap, s megjelenik a „FÉNY AZ ALAGÚT VÉGÉN”. Kíváncsi tudni, honnan jött, és merre tart az ember! A bennünk élő Igaz Ember nem engedi hatni magára a változással járó kísértéseket, mert olyan, mint a jó hajóskapitány: nem hat rá a vihar, hullámvérés, éberségét nem veszíti szélcsöndben sem, a partok, amelyek elsuhanak, nem vonzzák – csak a CÉL! Ezt csakis akkor tudja megcsinálni az ember, ha EGYSEGBEN van önmagával, alkotóközösségével, ha meg van győződve róla, hogy AZ ÚT, amin halad: jó felé visz. Lelkünkben érzések, vágyak, szenvedélyek jönnek – mennek, s valahol mégis ugyanazok maradunk – ez a KITARTÁS.

Az, hogy „én vagyok” már gyermekkorban átéltem én magam is, és azóta sok minden tapad hozzá, de most is csak „én vagyok”, s az is maradok. Mihez hűséges az ember? Amihez érdemes hűségesnek maradni, mert ott van a mi-csoda? – Nehéz megmondani. Amit szeret? Amit vállalt? Amiért élni érdemes? – ezekben a kérdésekben én azt hiszem, és úgy tudom, a hűség drámája rejlik. A hűséghez azonban tartósság és kitartás is kell, amelyről a zaklatott és éretlen „EGO” azt hiszi unalmas. Pedig ez a legnagyobb kaland! Az egonak örökös szenzáció kell, hajszolja az állandó fordulatokat, a másikat, az újat, a divatokat. Ami az egóban tartós, az a rossz közérzete és örökös zaklatottsága.

Aki viszont „szívéből” él, mint Kardos Ferenc e könyv írója is, nem igényli a szenzációt, nem hajszolja a változást, mert ami tudás benne van az a jó közérzet és a nyugalom, magabiztosság. Ez a lelkiállapot tükrözi, ha valaki a Sorsát éli, akkor is, ha ez a SORS nehéz. Mint művész ember jól tudom, ennek a tartósságnak a titka pedig a folytonos megújulásra, és békülésre képesség, amelyben őrizni semmi mást nem kell, CSAK A CÉLT!

Zárógondolatul idézném a szerzőt a „VAN KIÚT” című első könyve „utószó” részéből: *„Nem a magam erejét akartam fitogtatni ebben a könyvben, hanem az általam kapott adományokat szerettem volna meghálálni a jó Istennek, és anyagilag, lelkileg is segíteni az elesetteken. Mint a könyv elején olvasható, egy*

alapítvány javára ajánljuk fel a bevételt, mely nehéz sorsú gyermekek számára nyújt segítséget. Szeretném, ha azok is megértenék a szándékomat, akik soha nem éltek át olyan traumákat, mint én. Szeretném, ha a jómódban élő emberekhez is eljutna ez a segélykiáltás. Sokat hallani a családon belüli erőszakról, vegyük komolyan, támogassuk az áldozatokat! HISZEM, VAN ÉRTELME, VAN KIÚT!”

Kardos Ferenc: Az alagút végén. Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest, 2020. 62 pp.

Adalékok a gyermeki jogok Magyarországi történetéhez

ACZÉL ANNA

Először megijedtem, hogy mint nem-jogász tudok-e egy jogot ismertető könyvet bemutatni. Aztán, az első oldalak után megnyugodtam, A füzet éppen az ilyen nem-jogász, de a gyerekek érdekét, jogait nagyon fontosnak tartó olvasóknak készült. Kicsit el is resteltem magam olvasás közben, beszélek a gyermeki jogokról, és mennyi mindent nem tudok.

A könyv egymást követő tanulmányokban mutatja be a gyermeki jogok érvényesülésének, elfogadásának történetét. Makai Éva bevezető sorai a századelő, az I világháború utáni helyzettel mutatja be, azokat a fontos lépéseket, amelyek elvezettek a gyermek jogait először – az orosz tolsztojánus Ventzel, a francia Freinet és a varsói Korczak – nyomán nemzetközi politikai dokumentumban megfogalmazó Genfi Nyilatkozatig. Nagyon fontos felismerése volt a századelő korának a prevenció fontosságának kiemelése. Talán a háború tanulságainak tudható be, hogy sok országban vált sürgetővé egy általánosabb, nemcsak egy országra érvényes megállapodás. Nagyon tanulságos, és érdekes olvasni a korabeli, 1924-es „Genfi szózatot,” és ugyanezt, napjaink nyelvezetében.

Szintén érdekes hogy Janusz Korczak már az 1920-as években, a gyermeki jogok témájában is egyéni, egyedülálló, korát megelőző véleményt alkotott. Szerinte e nyilatkozat megfogalmazása inkább kérő, *jószándékért esengő*. Korczak sürgette, hogy hatékony egyezményt sokkal határozottabban, világosan kell fogalmazni, nincs helye a bizonytalan fogalmazásoknak.

Végül is az 1948-ban elfogadott *Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata* már magában foglalja a gyermeki jogokat is. A következő nagy lépés az 1959-ben, az ENSZ közgyűlésen egyhangúan elfogadott *Gyermeki Jogok Nyilatkozata* volt.

Az 1989-november 20-án elfogadott *Gyermek Jogairól Szóló Egyezmény* igazi korszakváltást jelentett a gyermeki jogokért folytatott harcban. Trencsényi Imre-Papp György dokumentuma innen folytatja a gyermeki jogokért, azok megvalósításáért folytatott harc bemutatását 1989-1993-ig. Nagyon találó alcímük – mely az ekkor létrejött Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma jeligéjére utal: „*Tejfoggal kőbe...*” A cikk címét kibontva, nagyon fontos dologra hívják fel a figyelmet, nevezetesen „*A gyerekek nem csupán családtagok, gondozottak, vagy esetek, hanem személyiségek is, tömegükben pedig jól vagy rosszul felfogott érdekeiket olykor megfogalmazó, olykor megfogalmazni se tudó, de mindenképpen figyelemre méltó társadalmi csoportot alkotnak.*” A szerzőpáros a Fórum tevékenységét mutatja be 1989 és 1993 között. Makai Éva-Trencsényi László folytatja a fórum munkásságának bemutatását. 1994-ben már 13 munkacsoportban folyt a munka, felölelve a gyermekéletnek szinte valamennyi területét, műhelyekbe mozgósítva az adott feladatkör legjobb hazai szakembereit.

Az emlékezetes Diákjogi Charta szövegének felidézését a szerkesztők vezetik be. Engem különösen megfogott egy mondata: „*A Charta nem jogszabály. A benne foglaltak nem jogi, hanem erkölcsi normák.*” Nem is kell magyarázni, miért tartom fontosnak, hogy túl a jogi kötelezettségen, annak a *szellemére* is figyeljen a fiatal, felnőtt alkalmazó. Gyakran találjuk szembe magunkat azzal, hogy amikor valaki csak az írott szabályt nézi, s éppen a lényeg sikkad el.

A számomra legkedvesebb, szívet melengető része a kiadványnak az „*Építőkövek a magyarországi gyermeki jogi aktivisták panteonjához*” c. fejezet. Olvasni a „kisenciklopédiában” azoknak a nevét, munkásságát, akiket ismertünk, ismerem, akiknek felidézni a mosolyát, szavait, bölcsességét, legalább olyan élvezetet jelentett, mint megismerkedni, számomra eddig kevésbé ismert emberek munkásságával.

Köszönet a kötet íróinak, szerkesztőinek, érdekes és nagyon fontos kiadványt kaptunk.

Makai Éva, Trencsényi László (2020): Adalékok a gyermeki jogok Magyarországi történetéhez. Magyar Pedagógiai Társaság Budapest, 62 pp

A küldöttgyűlés jegyzőkönyve

A MAGYAR PEDAGÓGIAI TÁRSASÁG

KÜLDÖTTGYŰLÉSE

2020. november 12. 17h

JEGYZŐKÖNYV

A küldöttgyűlés a járványhelyzetre való tekintettel, figyelemmel a hatályos jogszabályokra, távolléti módban (online) került megszervezésre.

- 17.00** – A küldöttgyűlés meghirdetett időpontjában 40 fő csatlakozása volt regisztrálható. (A zoom-technika „gazdája”, aki a hozzáférési kódot előfizette és a programgazdai helyzetben volt Trencsényi László elnök.) A 17.00-kor csatlakozott küldöttek száma nem érte el a 133 fő küldött 50% + 1 fő létszámot, ezért Trencsényi László elnök bejelentette, hogy az Alapszabállyal összhangban, a meghívóban erre az esetre vonatkozó megismételt küldöttgyűlésre kerül sor.
- 17.15**-kor Fábry Béla ügyvezető elnök tájékoztatta a küldötteket, hogy 40 fő küldött és 3 fő meghívott van jelen, s a megismételt küldöttgyűlés szabálya szerint ebben az esetben a küldöttgyűlés a jelenlévők létszámától függetlenül határozatképes.

1. ELNÖKI KÖSZÖNTŐ – TRENCSENYI LÁSZLÓ

Trencsényi László utalt arra, hogy a személyes részvétellel tervezett küldöttgyűlést tavasszal is, koraősszel is, noha meg volt hirdetve, el kellett halasztani. Ugyanakkor örömét fejezte ki, hogy az első alkalommal távolléti módban szervezett küldöttgyűlésen az ország minden részéből, a számítógépek előtt szép számmal jelentek meg.

A küldöttgyűlés összehívását az indokolta, hogy a közhasznú szervezetek számára előírt beszámolókat, noha azt a törvényszékek benyújtottuk, s azt befogadták, a küldöttgyűlésnek is legitimálnia kell. A dokumentum ugyanis ekkor válik hitelessé.

Elmondta, hogy a megismételt küldöttgyűlés, ahogy korábban is több alkalommal ez történt, jogosult a dokumentumok elfogadására, így nem lesz akadály annak, hogy megőrizzük közhasznú jogállásunkat.

Kérte a küldöttgyűlés résztvevőit, hogy aktivitásukkal ehhez járuljanak hozzá.

2. A KÜLDÖTTGYŰLÉS MUNKABIZOTTSÁGAINAK MEGVÁLASZTÁSA

– **FÁBRY BÉLA**

Az ügyvezető elnök javaslatot tett a küldöttgyűlés munkabizottságainak személyi összetételére

levezető elnök – Trencsényi László

jegyzőkönyvvezető : Pap Anna

a jegyzőkönyv hitelesítője: Munkácsy Katalin és Galuska László Pál

szavazatszámlláló és –hitelesítő bizottság: Orosházi Katalin, Juhász Ágnes, Gál Ferenc

A szavazatszámlláló bizottság képviselőjében Gál Ferenc javasolta, hogy „fordítsák meg” a szavazást. Aki tartózkodik vagy ellenszavazattal él, kérte, a chat-falon ezt jelezze.

A javaslatokat a küldöttgyűlés tartózkodás és ellenszavazat nélkül fogadta el.

3. A KÜLDÖTTGYŰLÉS NAPIRENDI PONTJAINAK ELFOGADÁSA – FÁBRY BÉLA

– Beszámoló a 2019. évi munkáról, mely egyben a közhasznúsági beszámoló

– A Felügyelő Bizottság beszámolója

– Egyebek (ügyvezető elnöki bejelentés nyomán)

A javasolt (a meghívóban jelzett) napirendi pontokat a küldöttgyűlés tartózkodás és ellenszavazat nélkül fogadta el.

4. BESZÁMOLÓK

4.1. A TÁRSASÁG 2019. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

A beszámoló a honlapon elérhető volt, ill. a küldöttek e-változatban megkapták. Ehhez a Társaság elnöke szóbeli kiegészítést fűzött.

Trencsényi László emlékeztetett arra, hogy a küldöttgyűlés tárgya, bármennyire is furcsa 2020 novemberében: a 2019. esztendő. A járványhelyzet miatt többször is megakadályozott „élő” küldöttgyűlés pótlására, jogászai javaslatra döntött az elnökség az online összehívásról – a beszámoló így mégis legitimitást nyerhet. Örömmel nyugtázta a magas részvételi kedvet, mely a társaság „kemény magjának” hűségét tanúsítja, egyben igazolja a Stratégiaalkotók fiatal szárnyának törekvéseit: az online-térben való helyfoglalás fontosságáról és realitásáról. Emlékeztetett arra, hogy a '19-es küldöttgyűlés nehéz döntéssel a szakosztályok, tagozatok javaslata nyomán mintegy 600 személyről mondta ki a tár-

saságtól való eltávolodását, így az esztendő fordulójára 1800 fős közösség maradt (jelezte egyben, hogy a '19-es Küldöttgyűlésen elhatározott alapszabálymódosítás jegyében először kerül sor annak a döntésnek alkalmazására, hogy a két éves tagdíjmaradással bíró tagokat töröljük a névsorból – ennek várhatóan újabb félezernél nagyobb vonzata lesz).

Jelezte, hogy a Stratégiai dokumentumnak tavaszi küldöttgyűlésen határozattá emelni szándékozott legitimációja kényszerűségből elmaradt, de az elnökség és az aktív szervezeti egységek követték annak szellemiségét. Ez nem volt nehéz, hiszen a szövegalkotást megelőző (ugyan nem túl heves és aktív) vita megerősítette a társaság „vonalát”: a konstruktív, de kritikus viszonyt a nevelésügy zavaraihoz, a többszatomnás és erőteljesebb jelenlét igényét. A digitális versus személyes közösségi lét dichotómiája fennáll a társaság különböző közösségeinek szervezetfelfogásában, de vannak törekvések e két véglet harmóniájának érvényesítésére. Ennek szép példája volt a kényszerűségből erény: az Ádám György Érdemérmek átadása a kitüntetett „háztáján”. Köszöntötte a kitüntetettek közül jelenlévő Hatvani Istvánnét és Benedek Andrást, üdvözölte a távolból Tomor Lajosnét és Révész Györgyöt. Utalt arra, hogy a Stratégia ösztönözné a kis szervezetek felélénkítését (városi, intézményi stb.), a nagy regionális integrációk csak formálisan kezelték a kihívást: például Győr fizikailag nem képes Tatától Vasvárig egybehangolni a tagságot, korrektebb, ha a realitásokat figyelembe véve Győri csoportként identifikálja magát. Az alapszabály ezt a szervezeti strukturálódást eddig is engedte, a Stratégia bátorította volna. Alapszabálymódosítás lehetősége híján viszont nem született megoldás a vitában pedig erőteljesen felvetett problémára: a tagcsoportokhoz nem tartozók szervezeti életének, joggyakorlásának lehetővé tételére. A kérdésre vissza kell térni. Emlékeztetett, hogy az online-küldöttgyűlésen, a megismételt összehívás helyzetében a személyi kérdések megválaszolására ügyrendileg nincs mód, amint az alapszabály módosítását sem vállalta az elnökség ílymódon előterjeszteni. Jelezte ugyanakkor, hogy a beszámolóba beleértjük a pénzügyi beszámolót is, melyet a könyvelőnk készített. 650 fő fizető tag tagdíjából van tartalékunk. 2021-től a 2 éve tagdíjat nem fizető társaktól elbúcsúzunk, kivéve azokat, akik egészségügyi vagy más, méltányolható okból kérték mentesítésüket. Záró gondolatként hangsúlyozta a „jelen lenni” imperatívuszát, de nem csupán a központi megjelenésben, de helyben, a lokális nevelésügyben, s a szakági történések közt is.

4.2. A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA – NOVÁK ISTVÁN

Novák István elmondta, hogy ez mindenkinek nehéz időszak, akkor is, ha tavalyi évről beszélünk. A Felügyelő Bizottság minden tagja külön-külön részt vett a munkában és együttesen fogadták el a jelentést. Ebben az évben sem

volt olyan kérdés a tagok részéről, ami igényelte volna a Bizottság ülését, nem volt jogi vagy anyagi probléma. Javasolják a jelentés küldöttgyűlés által történő elfogadását. A beszámolót most nem ismertette, korábban ki lett küldve. Megállapította, hogy a Magyar Pedagógiai Társaság törvényeknek megfelelően, szervezeten, jogszerűen, törvényesen, folyamatosan, rendszeresen működött, felelősen és jogszerűen működött az Elnökség. Javasoljuk a küldöttgyűlésnek a jelentés megszavazását.

A beszámolót és a Felügyelő Bizottság jelentését a küldöttgyűlés a napirendi pont keretében együttesen vitatta.

A két beszámoló összevont vitája következett.

Fábry Béla hozzászólásában elmondta, hogy 2019-es évben néhány szakosztályunk az egyesülést kezdeményezte, és a továbbiakban Kalokagathia Szakosztály néven dolgoznak tovább. Erről, mivel nem voltak a szervezeti kérdések napirenden, nem kell most szavoznunk, de kérte, hogy a küldöttgyűlés ezt a tájékoztatást vegye tudomásul.

A Küldöttgyűlés a Társaság 2019. évi munkájáról szóló beszámolót és a közhasznúsági jelentést 40 igen szavazattal, tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.

A Küldöttgyűlés a Felügyelő Bizottság 2019. évre vonatkozó jelentését 40 igen szavazattal, tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta.

5. EGYEBEK – TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Egyebek közt elmondta, hogy Fábry Béla ügyvezető elnök az egyik parlamenti párt megyei szervezetének választott elnöke lett. Úgy vélte, ez elismerés, s az elismerésben benne van Fábry Bélának több évtizedes társasági aktivitása is. Szakjogással folytatott konzultáció után tisztázódott, ez a helyzet jogi értelemben nem sérti a közhasznúság pártsemlegességi előírását, de etikai aggályok lehetnek. Ennek megfelelően Fábry Béla felajánlotta lemondását. A helyzet elnökségi diskurzusában két megoldási lehetőség vetődött fel:

A) A Küldöttgyűlés ismervén Fábry Béla korrekt közéleti magatartását, melynek során korábban is el tudta különíteni politikai rokonszenvét, aktivitását a társasági szereplésétől ne fogadja el a lemondást. Az elnök és a FB elnöke „felügyelje” az ügyvezető elnök elkövetkező megnyilatkozásait, s figyelmeztesse, ha átlépi az összeférhetetlenség határait.

B) A Küldöttgyűlés tudomásul veszi Fábry Béla lemondását, elismervén korábbi társasági tevékenységének jelentőségét, egyben kifejezi: különösen a személyi kérdéseket is tárgyalni képes küldöttgyűlésig (várhatóan 2021. májusáig) aktivistaként továbbra is segítse az elnökség az iroda munkáját az elnök és a FB elnök kiemelt figyelme mellett.

HOZZÁSZÓLÁSOK:

Nagy Ádám: teljes bizalmát fejezte ki. Kérte, hogy továbbra is segítse a munkánkat.

Levezető elnök: tehát az A változatot támogatod?

Nagy Ádám: igen

Közben a chat funkcióban 7 személy jelezte, hogy az A változatot támogatja.

Villányi Jutka: B változatot támogatja. Befelé teljes a bizalom, de kívülről, a társadalom felől, akik nem ismerik az MPT munkáját, félreérthető lehet a két szerep együttes megjelenése. Nem kellene hagynunk támadási felületet.

Makai Éva: akár A, akár B változat, Béla ugyanúgy fog dolgozni a társasáért, hiszen ismerjük munkatempóját, elkötelezettségét. Annyiban támogatja a B-t, hogy kifelé, aki nem ismeri Bélát, az a Társaságot elfogultsággal támadhatja.

Fábry Béla: Öszintén köszöni mindenkinek a támogatását. Maga is nagyjából Villányi Jutka indoklásával azonosul. Kéri, hogy a küldöttgyűlés a B változat mellett foglaljon állást. A Társaság nehéz helyzetben van, pedagógiaileg elkötelezett a demokratikus-humanista nevelés mellett, és az alapszabály szellemiségével összhangban ő is azt mondja, hogy a politikai pártoktól tartunk távolságot. Ez nem csak állásfoglalásokban, hanem a személyzeti munkában is meg kell jelenjen. Ha más lenne hasonló helyzetben, ott is ezt javasolná. Kérte, fogadják el felajánlott lemondását, és minden olyan módon és eszközzel támogatja a társaság munkáját, ami nem vet rossz fényt a társaságra. 26 éve vesz részt az MPT munkájában, ez nem nyomtalan, a személyes életében sem. Kéri, hogy a B változatot fogadják el, és ekkor is, Novák István és Trencsényi László kollegális támogatása mellett tovább végzi azt a szakmai munkát, amit eddig.

Novák István: ez egy jó döntés, de el kell mondani, hogy nagy szolgálatot tesznek azok a kollégák, akik Bélához hasonlóan a sajtóban a neveléshez kapcsolódó társadalmi ügyek kapcsán nyilatkoznak. Bízottat mindenkit, hogy merjenek, akár az MPT nevében is megszólalni.

Trencsényi László: ha a B változat, akkor az elnökségben új tagok kellene, a fiatalítás nevében, a létszámcsökkenés még nem teszi határozatképtelenné az elnökséget, de vigyázni kell erre.

Közben a chat funkcióban sokan jelzik, hogy a fentiek értelmében a B változat mellett voksolnának.

Juhász Ágnes: Jelezte, olyanról nem lehet szavazni a megismételt közgyűlésen, ami nem volt a korábbi napirendi pontok között.

Trencsényi László: akkor a küldöttgyűlés csak tudomásul veszi Fábry Béla lemondását, de nem szavazunk most róla, mert nem térhetünk el a napirendtől.

Gál Ferenc: arról szavazhat a küldöttgyűlés, hogy tudomásul veszi Fábry Béla lemondását, ez Béla korrektségét is megerősíti, és ez jogszerű.

A Küldöttgyűlés tudomásul veszi Fábry Béla lemondását, és kéri további társasági aktivitásra. Ekkor 43 fő volt jelen a Zoomban.

6. ZÁRSZÓ – TRENCSÉNYI LÁSZLÓ

Zárszavában az elnök jó egészséget kívánt mindenkinek, s szólt a közeljövőben sorrakerülő fontos társasági eseményekről, nemkülönben üdvözölte, hogy a mai napon megindult a társaság Youtube-csatornája is.

kmf.

Pap Anna
jegyzőkönyvvezető

Munkácsy Katalin
jegyzőkönyv hitelesítője

Galuska László Pál
jegyzőkönyv hitelesítője

Tördelés: Dombi Viktória
Nyomdai munkálatok:
Séd Kft., Szekszárd
www.sednyomda.hu

Nehéz és ugyanakkor termékeny éven van túl a Magyar Pedagógiai Társaság. A 2020-as év első negyedéve járványhírekkel kezdődött és lezárásokkal folytatódott. Nehéz év volt a tavalyi, mert olyan válsághelyzettel szembesültünk, amelyre száz éve nem volt példa, s habár a Társaság már bőven túl van a százéves centenáriumnán a villámgyorsasággal virtuális térbe terelődő közösségi életünk megszervezése komoly alkalmazkodást követelt meg mindnyájunktól. A titkárság, az elnökség, az egyes kollégiumok és a szakosztályok, tagozatok életében is megjelent a „ZOOM” és a kamerába beszélés sokszor üres élménye. Különösen nehéz egy ilyen átállás abban a Társaságban, ahol az átlagéletkor a nyugdíjkorhatár közelében mozog (ld. a tagság összetételéről szóló elemzést a *Lakmuspapír* címmel a kötetben!) és a fiatal pedagógus kollégák elvesznek a napi megélhetés és a portfólió-készítés időrabló malmaiban. A Társaság klasszikus szakosztályainak helyére, néha pedig melléjük, egyre dinamikusabban érkeznek a napi pedagógiai gyakorlatban hasznosnak mutató tématerületek. A társasági életünk a felmerülő szakmai témák szemszögéből is átalakulásban van.

Voltak olyan szakosztályainak, tagozataink, amelyek kivirultak a digitális tér adta lehetőségek kihasználásával és sajnos olyanok is, amelyek tovább kókadottak. Nem reagáltunk mi sem másként a koronavírus válság adta távolságtartási szabályok megjelenésére, mint maga az oktatásügy, ahonnét – nem csak Magyarországon- a gyerekek közel ötöde eltűnni látszott.

Az új digitális térben sokat léptünk előre, megújult és működik a Társaság honlapja, közel háromezer ember követi a Facebook oldalunkat, és végre van saját YouTube csatornánk is. Ezeknek a platformoknak hála a Társaság élete olyan módon válik nyitottá az érdeklődők felé, amely nyitást a hagyományos (nem pandémiás) időben nem tudtunk volna véghezvinni.

Rendezvényeink a szakmai tartalom közvetítése mellett talán hozzájárultak mentális egészségünk megőrzéséhez is, amelyet a „Skype-magány” tett próbára 2020-ban és talán így lesz ez még 2021-ben is. Hosszú még az út Macondoba.

Szervezetet, társaságot vezetni, gondozni persze jó szélben öröm, ellenszélben viszont sok lemondást és professzionalizmust követelő rutin.

*Borbély-Pecze Tibor Bors
a Pályaorientációs Szakosztály
elnöke, az MPT egyik alelnöke*